

БЕСПЛАТАН
ПРИМЕРАК

Дванаест корака за ближи однос са Богом

Дон Јумфри

Упутство за проучавање у групама

Дон Јумфри

Дванаест корака за ближи однос са Богом

Упутство за проучавање у групама

2017

Наслов оригинала: 12 Steps to a Closer Walk With God
(Third Edition): A Guide For Small Groups by Don Umphrey
Издавачка права за ово издање: © 2017 Eastern European Mission

Издавач: ИКОНОС, ПП 37, 11060 Београд

За издавача: Драшко Ћеновић

Уредник: Биљана Долић

Преводилац: Никола Долић

Лектор: Љиљана Дукић

Коректор: Светлана Радосављевић

Техничка припрема: Скот Хејс

Штампа: Euro Dream, Нова Пазова

Тираж: 2.000 ком.

ISBN: 978-86-83661-41-1

У овој књизи коришћени су наводи из Светог писма у издању Библијског друштва у Београду: Стари завет у преводу Ђуре Даничића, Нови завет у преводу Светог архијерејског синода Српске православне цркве.

Ова књига је поклон Источноевропске мисије
(Eastern European Mission) [www.eemeurope.org]
захваљујући даровима верника широм света.

Ова књига није на продају.

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

616-056.8:613.8(035)

615.851.6:2(035)

ЈУМФРИ, Дон

Дванаест корака за ближи однос са Богом : упутство за проучавање у групама / Дон Јумфри; [преводилац Никола Долић]. - Београд : Иконос, 2017
(Нова Пазова : Euro Dream). - 156 стр. : илустр. ; 21 см

Превод дела: 12 Steps to a Closer Walk With God / Don Umphrey. - Стр. 5-6:

Предговор српском издању / Угрин В. Поповић. - Тираж 2.000. -

Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-83661-41-1

а) Болести зависности - Лечење - Приручници

COBISS.SR-ID 244578572

САДРЖАЈ

Предговор српском издању	5
Предговор... Како користити ову књигу.....	7
Увод.....	8
Позадина за ову књигу (укратко)	18
Први корак	25
Други корак.....	40
Трећи корак.....	48
Четврти корак.....	56
Пети корак	66
Шести корак.....	77
Седми корак.....	85
Осми корак.....	95
Девети корак	106
Десети корак.....	114
Једанаести корак.....	123
Дванаести корак.....	133
Додатак	144
Одговори на уобичајена питања.....	148

Предговор српском издању

Живимо у ери зависности. Ипак, многи од нас, наиме већина, нису свесни тога. Постали смо тек „ништице у реду истих“ – како би то дефинисао Фридрих Ниче, несвесни те своје ништавности у својој грандоманској заблуди властитог ега. Међусобну отуђеност покушавамо надоместити конзумерском похлепом и сталним „гутањем“ нових идеја, људи, пејзажа, цигарета, ствари... свега онога што нам апсолутно не треба. Но, и ако смо суштински отуђени једни од других, ипак бивамо зависници од туђега мишљења, става, процене... те тако доводимо себе у позицију вечитог таоца туђе пажње. Једном речју, нисмо своји. Властиту слободу смо трамили за тај варљиви осећај сигурности, који пружа систем, институција, поредак... све оно што смо властитим одустајањем од себе прихватили уместо себе. Алкохол, дрога, коцка или било који други „видљиви“ облик зависности јесте заправо само последица тог онтолошког одустајања од нас самих. Ова књига говори управо о томе, као и о начинима за поновно преузимање властитог живота у своје руке. Наша народна пословица гласи – „с ким си – такав си“ – и имплементно садржају ове књиге, да се закључити, да смо одустајањем од Бога заправо одустали и од себе. Отуђивши се од Бога, отуђили смо се и од себе. Напокон, одуставши од здраве зависности од нашег Творца, постали смо тек зависници од туђих мишљења, институција, система или различитих супстанци. Књига, коју имате пред собом обраћа се, на првом месту, зависницима од одређених супстанци (дрога, алкохол), или друштвено неприхватљивог понашања (промискуитет, коцкање, зависност од интернета). Свакако да она може помоћи свима јер открива наш, људски, основни проблем – отуђење од Бога. Ипак, циљна група јесу

зависници – „људи крајности“, по којима можемо измерити достигнућа цивилизације којој припадамо.

У нашој земљи ти „људи крајности“, траже спас на многим местима. Обично то бивају „њиве глади“, а ти људи се временом враћају једино знаним „радостима“ живота. Или, како би то апостол Петар експлицитније окарактерисао: *Пас се враћа на своју бљувојину*, и: *Свиња се окујала ња се у блају ваља* (2. Петрова 2,22). Сусрет са Богом, као мерило валидности излечења, заправо његов гарант, остварује се у заједници „Земља живих“, рехабилитационом центру за одвикавање од болести зависности при Српској православној цркви. Оснивач ове заједнице, отац Бранко, има обичај да каже како је она у ствари – школа живота. Зато, ова књига јесте упућена свим тим драгим људима, са радосном вешћу да Бог није одустао од њих и да, иако су они много пута престајали (или никада и нису) да верују у Њега, да Он никада није престао да верује у њих. Ипак, живимо у друштву пуном предрасуда, осуда, процена... те, иако је наша земља хришћанска, ипак основни постулат хришћанства – опроштај – ретко где се проналази. То уме да пољуља самопоуздање код човека. Да поврати његову „потребу“ за болешћу, да тако кажемо. Свест да није сам, да има веома моћног савезника, да није урадио ништа што није у природи палог човека, јесте ослобађајућа. Чешће пута и одлучујућа, при сусрету са изазовима живота јер, како би то дефинисао италијански писац и политичар Франческо Гуераци – „лако се ослободити, тешко је бити слободан“.

„Пали смо јер смо паду били склони“ – јесу речи нашег великог песника Бранка Миљковића, док нит водила ове књиге јесте управо у откривању те наше способности да након пада устанемо. И останемо усправни. Ова књига показује начин.

Отац др Угрин В. Поповић

Предговор... Како користити ову књигу

Ова књига може да се чита као библијска експозиција дванаест корака које користе групе за опоравак. Исто тако, може да се користи и као материјал за библијско проучавање које траје 13 седмица. У првом предавању проучава се увод и позадина, а потом се обрађује по један корак сваке наредне седмице.

Међутим, највећу корист од проучавања ових дванаест корака оствариће чланови групе за опоравак током својих проучавања о корацима, организовани у групе за проучавање. Појединци у овим групама тада напредују у познавању Бога док се међусобно зближавају. Једно је читати о корацима, али је ипак нешто сасвим другачије када чујемо од пријатеља како им одређени корак помаже у њиховом животу. На овај начин кораци постају стварни у животу неке особе.

Пре него што је ова књига припремљена за штампу, необјављена поглавља су коришћена као материјал за хришћанске групе за опоравак у две локалне цркве. Питања која ћете наћи на крају ове књиге настала су као резултат рада ових група и припремљена су да охрабре ваш групни разговор. Додатак књизи говори о томе како започети групу за опоравак у вашој локалној цркви, и нуди упутства о томе како ту групу водити. Та упутства су сачињена на основу искустава првих група за опоравак и упутстава које су користиле многе друге сличне групе у вези са припремом и одржавањем својих састанака.

Увод

Потреба

Мисао да се заразио сидом ужасавала је једну особу хомосексуалне оријентације. Није могао ноћима да спава због овог непрестаног страха. Отишао је код доктора и урадио тест крви, сав у страху какав ће резултат добити, а опет плашио се и шта се може десити ако не уради тест. Анализа крви је показала да није носилац смртносног вируса. Сав усхићен напустио је ординацију, а два дана касније имао је хомосексуални однос са непознатом особом у јавном тоалету.

Једна жена је тукла своју трогодишњу ћерку за мањи прекршај кућних правила. Та казна се ускоро претворила у батинање због ког је детету била потребна лекарска нега. Жена је мрзела саму себе што је то учинила и искрено је изјавила служби социјалног старања да воли своје дете и да се тако нешто никада више неће поновити. Боље да се не понови, рекли су јој, иначе ће јој одузети дете. Следећих месец и по дана све је било у реду. А онда је мајка детету нанела трајне повреде.

Атлети професионалцу, који је био под вишемилонским уговором, речено је да ће му каријера бити окончана ако поново буде позитиван на тесту за дроге. Три седмице касније користио је кокаин.

Неретко се запањимо када чујемо о оваквим случајевима. Машемо главом у чуђењу и питамо се како неко може тако да се понаша. Можда помислимо да је људски грешити. Али, ако су на време упозорени, како је могуће да понављају одређено понашање потпуно схватајући да ће таквим понашањем да нанесу непоправљиву штету себи и другима? Можда, чак, и са извесном дозом самозадовољства, мислимо да када бисмо ми били у тој ситуацији нама би успело да се изборимо са самим собом – и не бисмо поново чинили исте грешке. Можда

је то истина за нас, али много је оних за које није било тако, укључујући и најпознатијег писца посланица у *Новом завету*.

Када је говорио о себи у *Посланици Римљанима* 7,18.19, апостол Павле је писао:

Јер знам да добро не живи у мени, њо јесћ, у њелу мојему; јер хћетћи имам у себи, али учинитћи добро не налазим. Јер добро, шћћо хоћу, не чиним, нећо зло, шћћо нећу, оно чиним.

Касније, у истом одломку, Павле објашњава своје незнађе:

...Али видим дрући закон у удима својим који се бори љроћив закона ума мојећа, и љоробљава ме законом љреха који је у удима мојим. Ја јадни човјек! Ко ће ме избавитћи од љела смртћи ове?

Римљанима 7,23.24

Цртач стрипова Волт Кели каже у свом стрипу Пого: *Срели смо нећријатћелја, а њо смо ми*. Сер Томас Браун то другачије каже у својој књизи *Religio Medici*, која је настала 1642. године:

Како можемо да очекујемо да пружамо милост другима, када немамо милости ни за себе саме? Милост почиње код куће, то је глас света, али сваки човек је сам себи највећи непријатељ, и како то бива, постаје свој целат.

Соломун је, изгледа, говорио о истом феномену: *Неки се љућћ чини човеку љрав, а крај му је љућћ к смртћи*. (Приче Соломунове 14,12). Апостол Петар је писао: *...јер од коћа је ко љобећен њоме и робује* (2. Петрова 2,19). А Исус је рекао: *...сваки који чини љрех роб је љреху* (Јован 8,34).

Дугогодишњи црквени радник и аутор Кит Милер овако описује како је његово понашање уствари било лагање самога себе и потенцијално смртоносна зависност која га је довела тик до заустављања рада срца.

Ужаснуло ме то што сам увидео да је ова самоуверена величина, играње Бога, у шта сам био укључен, заправо била моја „зависност“. Некако сам то могао да сакријем сам од себе, али и поред све своје одлучности, нисам могао да се зауставим. Схватио сам да је та принуда под којом сам био, презаузетост свиме да учиним све што могу, колико год могу, да задовољим друге (да задобијем њихову пажњу, подршку или наклоност), да им помогнем како бих ја сам био добро, заправо је деловала као зависност. У мени се налазила та принуда да понављам то самодеструктивно понашање. Понекад сам мислио да сам луд кад не могу да променим обичне једноставне навике којих желим да се решим... Осећао сам се као зависник од дроге који даје обећање да неће више да је користи да би онда одмах отишао да се уради.¹

Апостол Јаков је говорио о истом проблему. Извор тог проблема, према Јакову, смо ми сами. И не само то, он указује на одређено напредовање које води до смрти.

Неіо свакоіа искушава соісїѵвена жеља, која іа мамі и вара. Тада жеља заїѳрудневши рађа ірех. А ірех учињен рађа смрї.

Јаковљева 1,14.15

Роб? Најгори непријатељ сам себи? Смрт од сопствене руке? Да ли сте то ви? Чини се да је то, у већем или мањем степену, болест која погађа чак и оне са најбољим намерама. Али постоји нада. Павле упозорава вернике: *Мислиїте о ономе шїїо је іоре, а не шїїо је на земљи* (Колошанима 3,2). У истом даху, Павле указује овде на два супротна правца, тело и дух (види Галатима 5,1-25 и Римљанима 8,1-7). Ми ћемо добити срећу и мир ходајући у правцу Духа (Богоцентричност) док ће нас усмереност ка телу (не на кожу и кости већ *сїѳрах од животиа...*

---

¹ J. Keith Miller, Sin – Overcoming the Ultimate Deadly Addiction, Harper and Row Publishers, San Francisco, 1987, стр. 17.

*одбијање да се прихвати чиста благодат Божија... живи без и прошив Бога*²) одвести у самоуништење и смрт.

Како се може избећи смртоносни пут? То самоуништење? Зар није хришћанство постигло то за нас? За многе, одговор је несумњиво – да. Ти људи се поуздају у благодат Исуса Христа, имају заједништво са другим хришћанима, моле се редовно, проучавају Библију и имају Духом испуњен живот. Други са најбољим намерама, из било ког разлога, то немају. Ј. Кеит Милер (J. Keith Miller), кога смо већ спомињали, је службеник и хришћански аутор који је осетио да је његова склоност ка себичном понашању једнака самоуништу.

Постоје многобројни хришћани за које њихова религија нема никакву практичну вредност у свакодневном животу. За неке, религија је навика, отићи недељом ујутру у цркву... тело се појављује, оно је ту, али ум је одлутао ко зна где. За друге, религија је списак забрана које су наизглед ту да би одузеле сву радост из живота. Други могу цитирати и најситније детаље о малим пророцима Старог завета, али немају појма о томе како ће им Бог помоћи да превазиђу личне проблеме. Постоје, без сумње, и многи други начини како се може поништити сила вере.

Да ли људи на тај начин намерно искључују Бога? Ни у ком случају. Веома је лако упасти у такву замку; то је нешто што се обично не ради на свесном нивоу. На крају крајева, чињеница је да се у сваком случају, најмоћнија сила у универзуму држи на одстојању. Само Бог зна колико се њих у незнању суочава са овом дилемом и колико је много оних који пропуштају праве користи своје вере.

Према речима аутора Кенета Л. Бакана (Kenneth L. Bakken):

За многе људе црква је заказала у „*јављању добрих
јасова крошкима*“ (Исаија 61,1).

---

² Theodore W. Jennings, Jr., *The Liturgy of Liberation – The Confession and Forgiveness of Sins*, Abingdon Press, Nashville, 1988, стр. 79-80.

Речи и начела наше вере постала су празна, побожна реторика када се окупљамо недељом ујутро – тако често са менталитетом друштвеног клуба – очекујући и примајући мало.

Благостање, преображење, слобода, целовитост – све то изгледа недостижно као и Христос којег проповедамо као Господа. Ми смо заборавили или изгубили смисао живљења добре вести.³

Дејвид Белгум (David Belgum) је хипотетички описао цркву у којој су сви, бар наизглед, били савршени. Али испитивање срца чланова је открило сасвим другачију слику.

Хајде да претпоставимо да се хиљаду људи у цркви претвара да су потпуно слободни од греха.

Двадесеторо међу њима су алкохоличари, али нико неће да поверује у то да могу да пронађу помоћ у цркви јер су осталих 999 чланова „свечи“ које грех никада није победио, нити су икада били кушани. Ових 20 алкохоличара треба да оду у неко од удружења анонимних алкохоличара где ће пронаћи грешнике који су превазишли ову трагедију у својим животима...

Педесет чланова наше хипотетичке цркве који су починили прељубу или чији се бракови распадају ће морати да иду код брачних саветника или у друге центре за социјалну помоћ.

Нико од њих не може да поверује да је било ко од оних 999 „добрих“ чланова њихове црквене заједнице икада имао озбиљних проблема, или да би од њих могли да добију разумевање, исцељење и охрабрење које је потребно за нови живот унутар црквеног заједништва.

---

³ Kenneth L. Bakken, *The Call to Wholeness – Health as a Spiritual Journey*, The Crossroad Publishing Co., New York, 1987, стр. 1.

Сто чланова... који пате од неуротичне анксиозности, психотичне депресије или самоубилачких мисли, или од неприлагођености да се ослоне на неко од средстава за смирење који се могу пронаћи на тржишту, ће морати да помоћ потраже у клиникама за ментално здравље и на психијатријама јер немају могућност да поделе своје проблеме, кушње, грехе и поразе. Они очигледно не верују у стих из Писма који су чули да се чита на богослужењу ...*јер нема разлике. Јер сви сајрешисше и лишени су славе Божије* (Римљанима 3,22.23)⁴

Пишући о тој хипотетичкој цркви 1963. године, Белгум је навео да цркве не могу да се посматрају као „место окупљања“ јер су подбациле у области менталног здравља и одрекле се и разводниле већину својих најефикаснијих метода.⁵ Према Белгуму:

Што се мање цркве баве, или се осећају невалификоване да се ухвате у коштац са појединачним гресима, све више ће се ти проблеми односити негде другде, удружењима за лечење од алкохолизма, болницама за ментално здравље, социјалним службама и психијатријама.⁶

Белгумове речи изгледају као пророчке. Овај аутор познаје жену која је свој живот посветила служењу Богу, укључујући и дуги низ година као мисионар. Након што је изгубила свог мужа у средњим годинама, била је несрећна. Јела је компулсивно и почела је да добија на тежини. Прикључила се „Удружењу за помоћ особама са поремећајем у исхрани“, док је и даље наставила да служи у цркви. Она је рекла да су духовни увиди које је примила кроз 12 корака у „Удружењу за помоћ особама са поремећајем у исхрани“ биле ствари које никада

---

⁴ David Belgum, *Guilt: Where Religion and Psychology Meet*, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, NJ., 1963, стр. 12-13.

⁵ Исто, стр. 2.

⁶ Исто.

није чула у цркви. Удружење је значајно ојачало њену веру и учинило је још јачом хришћанком.

Групе за самопомоћ су никле и забележиле велику стопу раста. Један извештај процењује да више од 15 милиона Американаца посећује неку од група за самопомоћ. Тај се број удвостручио током последњих дванаест година двадесетог века.⁷

У исто време, „Удружење за лечење од алкохолизма“ је имало отприлике 775.000 чланова само у Сједињеним Америчким Државама.⁸

На основу модела 12 корака, „Удружења за лечење од алкохолизма“, настало је око 200 других група које су имале за циљ савладавање широког спектра зависничког понашања.⁹

То укључује анонимне зависнике од хране, дроге, кокаина.

Сличне анонимне групе настале су због превазилажења менталних проблема, злостављања деце, компулсивног сексуалног понашања и импотенције. Следећи исти принцип ту су и друге групе које говоре о сузависности,¹⁰ а то укључује Аланон (породицу алкохоличара), Алатен, Алалот и одраслу децу алкохоличара. Последња група енормно је нарасла од 14 регистрованих група до 1.100 током 1980-их.¹¹

Постоји много хришћана који су укључени у ове групе, али би било веома тешко утврдити њихов тачан број. Докази да су хришћани укључени у групе за самопомоћ

---

⁷ Patricia Leigh Brown, “Troubled Millions Heed Call of Self-Help Groups,” *The New York Times*, July 16, 1988, стране 1 и 7.

⁸ Исто.

⁹ Judy Howard, “‘12 Steps to Healing’ – Principles of Alcoholics Anonymous Help Clergy in Counseling Compulsive Addicts,” *The Dallas Morning News*, Aug. 3, 1990, стр. 36-А.

¹⁰ „Сузависници су људи који су више него предани и више него укључени у животе појединаца. Они могу да буду опсесивни људи који контролишу друге, они обично имају осећај ниже вредности и имају велику потребу да други људи зависе од њих.“ Према Jim and Phyllis Alsdurf, “Generic Disease,” *Christianity Today*, Dec. 9, 1988, стр. 30.

¹¹ Исто.

могу се наћи у црквама. Оформљена је хришћанска група „Анонимни грешници“. Дванаест корака које су успешно користили „Анонимни алкохоличари“ и многе друге групе су преформулисани за хришћане од стране „Института за хришћански живот из Минесоте“;¹² као, без сумње, и други.

У недељним школама се проучава програм 12 корака, постоје и бројне фотокопије које се умножавају међу хришћанима, који наводе те кораке и библијске цитате који иду паралелно једни са другима.

У својој књизи *Лечење скривених зависности у живоју* (*Healing Life's Hidden Addictions*) др Арчибалд Д. Харт (Archibald D. Hart) каже: *Ниједан други програм опоравка није иолико ефикасан у иружању иомоћи људима у иревазилажењу зависности као онај заснован на иројраму 12 корака.*¹³

Он говори да то могу да буду зависности о супстанцама (као сто су алкохол и дрога) или о нечем што није супстанца (коцкање, посао, перфекционизам, па чак и религија – ова листа се ту не завршава), и такође је примећено да су кораци успешно примењени и код компулсивног понашања и код проблема у браку.¹⁴

Тезе ове књиге:

1. Кораци су директно засновани на библијским принципима. Не садрже ништа што се не може пронаћи у Светом писму.
2. 12 корака представљају ефикасно средство за хришћане. Они могу да се користе, уз благодат Божију, у решавању специфичних проблема (хришћани који су већ укључени у програм 12 корака могу да користе ову књигу као допуну читању својих програма и да би стекли разумевање библијске основе ових корака).

---

¹² Исто, стр. 31.

¹³ Archibald D. Hart, *Healing Life's Hidden Addictions*, Vine Books, Servant Publications, Ann Arbor, 1990, стр. 226.

¹⁴ Исто.

3. Ови кораци су замишљени за одвајање од усредсређености на самог себе (као што се то може показати у великом броју проблема) и окретању према Богу или од усредсређености ка телу према усредсређености ка духу.
4. Појединци са различитим проблемима могу духовно да расту тако што ће долазити да заједно разматрају кораке у малим црквеним групама.

То не значи да ће свака особа која примени 12 корака у свом животу да постигне потпуну Богоцентричност. Само је Исус то урадио. Али појединци могу да расту према усредсређености ка Богу. На тај начин, могу да остваре срећу и мир који су им раније измицали, иако су можда били верни хришћани.

Ово су 12 корака који су развијени кроз програм Анонимних алкохоличара:¹⁵

1. *Признали смо да смо немоћни њред алкохолом – да су наши животи и остали немоћни за живљење.*
2. *Поверовали смо да нас Сила већа од нас може уразумити.*
3. *Донели смо одлуку да њредамо своју вољу и своје животи Божитој бризи, онако како смо ја схваћили.*
4. *Испражили смо себе и најравили неуспрашив морални њоис.*
5. *Признали смо Боју, себи а и дружим људима њачну њрироду наших ѡрешака.*
6. *У њоћуносити смо сѡремни да Бој уклони све недосѡитке нашеј каракѡтера.*
7. *Понизно смо ја молили да уклони наше мане.*

---

¹⁵ Alcoholics Anonymous, Third Edition, Alcoholics Anonymous World Services, Inc., New York, 1976, стране 59 и 60.

8. Саставили смо сјисак свих особа којима смо нанели зло, и сјремни смо да свима надокнадимо шћеију.
9. Директно смо надокнадили шћеију њим људима, где јој је то било мојуће, осим када би такав њосиујак њовредио њих или друје.
10. Насставили смо са самоисјививањем и када нисмо у јраву то одмах јризнајемо.
11. Тражили смо кроз молијву и медијацију да њобољшамо наш свесни конјакт са Бојом, молећи се само да схватимо Њејову вољу за наше животије и за снају да то извршимо.
12. Пошћо смо доживели духовно буђење, које је настјуило као њоследица јредузетих корака, њокушали смо ову јоруку да јренесемо алкохоличарима и да јрактјкујемо ове јринције у свим нашим јословима.

У кратком осврту који следи видећете разраду тих 12 корака. После тога у наредним поглављима се сваки корак обрађује појединачно.

Позади́на за ову књигу (укратко)

Биће корисно да се изнесе кратка позадина „Удружења анонимних алкохоличара“ (АА) и „Оксфордске групе“ од којих је и настао програм АА. То ће показати како је 12 корака настало на основу библијских приципа и објаснити због чега их могу користити појединци са различитим врстама проблема зависности.

Дванаест корака је осмишљено како би се људима помогло да победе своју беспомоћност над утицајем који алкохол има над њима. За те људе алкохол је одавно престао да буде средство за бољу социјализацију. То су људи које је алкохол бацио на колена након што су изгубили здравље, послове и породице. Али без обзира на то колико се трудили да престану пити они се неминовно враћају пићу и мрзе себе због тога. То су људи у дубокој агонији зависности. *Ја јадни човјек! Ко ће ме избавиши од њела смрти ове?* То је Павлов вапај у Римљанима 7,24, а то је и вапај безбројних зависника.

Једна од тих особа био је и Бил Вилсон (Bill Wilson),¹⁶ тешки пијаница и ветеран Првог светског рата, који се обогатио на Волстриту током касних 1920-их. Када се берза сломила, он је одбацио идеју о самоубиству, и уместо тога пронашао је утеху у флаши. Алкохол је почео да доминира његовим животом а

---

¹⁶ Осим ако није назначено, извори за кратку позадину о „Анонимним алкохоличарима“ и порекло 12 корака су били Др Боб и добри олдтајмери (*Dr Bob and Good Old Timers*) и књига позната „Анонимним алкохоличарима“ као Велика књига (*The Big Book*), званично под називом „Анонимни алкохоличари“. За детаљније информације о почецима АА-а, самом програму и 12 корака препоручујем ове две књиге поред Дванаест корака и дванаест традиција (*Twelve Steps and Twelve Traditions*), Анонимни алкохоличари долазе из времена (*Alcoholics Anonymous Comes of Age*) и Као што то Бил види (*As Bill Sees It*). Ова књига није написана да би служила као замена за било коју од ових књига, нити као замена за било који програм 12 корака.

затим га уништио током раних 1930-их. Покушао је да престане са пићем на све могуће начине али без успеха. Сам је признао да је алкохол постао његов господар. До 1934. се толико препустио пијанству да га је то довело готово до смрти.

Његов школски друг и колега по пићу из другог града га је назвао и јавио му да ће свратити до њега. Бил је био изненађен тим позивом. Последња информација коју је имао о том човеку била је да је био смештен у болници која је лечила случајеве алкохолног лудила. Али Бил се наслађивао мишљу да ће заједно са старим пријатељем поново оживљавати давнашње успомене док буду уживали у алкохолу. Када је пријатељ стигао, Бил је био изненађен када је овај одбио предлог да заједно попију пиће. Стари пријатељ је рекао Билу да се није напио већ два месеца. Његова тајна: Бог је урадио за њега оно што он није могао за себе. Схвативши да Бог исто може да учини и за њега, Бил је прихватио Бога и почео да тражи само Његову вољу у свом животу. Више никада није пио.

После пријатељеве посете, Бил се повезао са покретом који је познат као „Оксфордска група“, која је била задужена за рад са алкохоличарима при Епископалној цркви Голгота у Њујорку.¹⁷ (Касније ће бити више речи још о „Оксфордској групи“). Бил је у својој новопронађеној духовности пронашао начин да остане трезан тако што је помагао другим алкохоличарима који су патили. Да би то могао да ради, тражио је препоруке од лекара и свештенства, како би могао да посећује различите случајеве у болницама, оне који су деловали безнадежно. Идеја: *...и вера, ако нема дела*, мртва је сама по себи из Јаковљеве посланице 2,17 послужила је Билу као мотив за помагање другима.

Следеће године је Бил, још увек трезан, боравио у хотелу у Акрону у Охају, док је био на пословном путу. Музика из оближњег бара, која се чула до хотелског хола у којем је Бил седео, као да га је позивала на чашицу пића. Хоће ли ући у бар

---

¹⁷ John W. Drakeford, Integrity Therapy, Broadman Press, Nashville, 1967, стр.50.

и попити прво пиће које би га поново одвело у свакодневна пијанства и у поновни очај?

Како би превазишао ово искушење Бил је нашао нека имена у именику који се налазио у холу хотела и позвао их телефоном, тражећи међу њима неког алкохоличара којем би могао помоћи. На крају је добио др Боб Смита (Dr. Bob Smitha), познатијег као др Боб, лекара којем је алкохол потпуно уништио живот. Пошто је те ноћи Боб био пијан, Бил се договорио са њим да се састану следећег дана. Још увек мамуран од претходне ноћи, др Боб је рекао да његов састанак са тим странцем неће трајати дуже од петнаест минута. Када су се њих двојица састали, разговарали су дуже од шест сати.

Бил му је испричао како је остао трезан користећи духовни приступ. Многи добронамерни појединци су покушали да помогну др Бобу, али је Бил био прва особа код које се видело да заиста зна о чему говори, када је реч о пићу. И Бил је осетио исти очај и беспомоћност. Са великим степеном поистовећивања, др Боб је рекао да и он, такође, жели да остане трезан, ослањајући се на Бога. Две седмице касније др Боб се поново напио на једној медицинској конвенцији, али после тога до краја живота више није попио ни кап алкохола. Пре његовог контакта са Билом, отприлике око две године раније, и др Боб је такође редовно посећивао састанке Оксфордске групе. Први састанци, који су касније прерасли у програм Анонимних алкохоличара, били су део састанака Оксфордске групе у Акрону, којима су присуствовали и Бил и др Боб. Састанци који су се састојали од медитирања и читања Светог писма одржавали су се сваког јутра у кући др Боба. Јаковљева посланица им је била омиљена. „Јаковљев клуб“ је био први предлог за име клуба, који је касније назван „Удружење анонимних алкохоличара“ (АА).

Покрет „Оксфордска група“ је основао лутераски (евангелички) свештеник Френк Бухман (Frank Buchman) 1921. године, са идејом заузимања за повратак изворном хришћанству. Циљ чланова „Оксфордске групе“ је било

йосйизање духовне обнове кроз йредање Боју, ријорозним самоисйийивањем, йризнавајући недосйайке свој каракйера друјом људском бићу, надокнађивањем шйејие нанесене друјима и давањем без размишљања о найради.¹⁸ Нагласак је био на молитви и тражењу савета од Бога у вези свих питања, укључујући и проучавање *Светйой йисма*.

Срж програма се састојао од „четири апсолута“ који су укључивали апсолутно поштење, апсолутну несебичност, апсолутну чистоту и апсолутну љубав. Део програма „Оксфордске групе“ били су још и поверење, признање, осуда, разговор и издржљивост, као и пет процедура. Процедуре су биле: дај Богу; слушај Божије савете; проверавај смернице; обновљење; исповедање и сведочење.

Према књизи Волтера Хјустона Кларка (Walter Houston Clark), коју је објавила „Оксфордска група“,¹⁹ централне претпоставке покрета су биле:

1. Људи су грешни.
2. Људи се могу променити.
3. Исповедање је предуслов за промену.
4. Измењена душа има директан приступ ка Богу.
5. Доба чуда се вратило (кроз промењене животе, чудеса и сл).
6. Они који су промењени морају да мењају друге.

Џон В. Дрекефорд (John W. Drakeford)²⁰ је приметио да Оксфордску групу карактеришу: „мале групе, неформалност, лаичко вођство, високи етички ставови и пракса исповедања.“

---

¹⁸ Dr. Bob and the Good Old Timers, Alcoholics Anonymous World Services, Inc., 1980, стр.54.

¹⁹ Walter Houston Clark, The Oxord Group, Bookman Associates, New York, 1951, стр.168.

²⁰ Drakeford, стр.50.

Што се боље будете упознавали са корацима, видећете како се ти принципи примењују у пракси.

Даље, рад у малим групама који користи „Оксфордска група“ још увек користи и „Удружење анонимних алкохоличара“, као и друге групе за опоравак. Због тога се препоручује да се исти принцип користи и у хришћанским групама. 1937. године „Удружење анонимних алкохоличара“ је почело своје одвајање од „Оксфордске групе“, две године касније „Оксфордска група“ је почела све више стављати нагласак на политику и постала позната као „Морално преуређење“ (Moral Rearmament). Упркос разлазу, 12 корака које је „Удружење анонимних алкохоличара“ развило носе непогрешив утицај духовног нагласка „Оксфордске групе“.

При проучавању 12 корака, можда је изненађујуће откриће да постоји само једна референца на алкохол и једна референца на алкохоличаре. Реч „алкохол“ се налази само у првом кораку где се спомиње као супстанца пред којом су алкохоличари немоћни. „Алкохоличари“ се налази само у дванаестом, последњем кораку: „Покушали смо да пренесемо ту поруку алкохоличарима...“ Остали кораци се баве живљењем побожног живота. Због тога се програм 12 корака може прилагодити различитим групама. Чланови тих група једноставно убаце ствар пред којом су немоћни у првом кораку и појединце којима ће носити своју поруку у дванаестом кораку.

Међутим, на основном нивоу, да ли се ради о алкохолу или храни коју компулсивне изјелице не могу контролисати? Са једне стране одговор је да, а са друге одговор је не. На пример, садржај флаше вискија се никада није сам излио низ нечије суво грло. И никада се није чоколадни колач сам довезао из посластичарнице, ушао у кућу компулсивног изјелице и затим се на силу угурао у уста своје жртве. Починиоци су били они који су добили и конзумирали те супстанце, тај је поступак био или потпуно свестан и намеран или принудан или из навике.

Једном речју, своди се на то да алкохоличар није немоћан пред алкохолом већ је немоћан пред самим собом. А та немоћ се манифестовала у облику алкохола. Исто важи и за компулсивне изјелице, коцкаре, уживаоце наркотика и тако даље. Да би започео свој нови, трезан живот, Бил Вилсон је рекао: *што је њога подразумевало уништење егоцентричности.*²¹ На крају крајева, није ли то исто и хришћанима циљ – да се одмакну од усредсређености на саме себе и зависности од тела према усредсређености на Бога где се угледају на Исуса Христа.

На следећим страницама истражићете библијску основу сваког корака и видети како вас ти кораци могу удаљити од самољубивости и приближити хришћанском циљу – животу који је усредсређен на Бога.

---

²¹ Alcoholics Anonymous, Third Edition, Alcoholics Anonymous World Services, Inc., 1976, стр.14.

Осврћ: њићања за самоисћићивање и їрућни разівор

1. Да ли сте икада помислили да је неко, он или она, сам себи најгори непријатељ? Шта је та особа учинила па да то помислите? Да ли сте икада имали осећај да сте некада били сами себи најгори непријатељ? Зашто?
2. Која је разлика између зависности и греха? На који начин су људи робови греху? Ако сте починили одређен грех само једном приликом да ли сте и тада постали роб греху?
3. О чему *Светіо њисмо* говори када спомиње тело? Како можете знати када ходате по телу, а када по духу?
4. Ако је неко у вашој цркви имао одређених проблема у браку, да ли би он то слободно могао да подели са својом браћом и сестрама у цркви? А у случају проблема са лековима на рецепт који изазивају зависност? Порнографијом? Зашто да или зашто не?
5. Због чега можемо да помислимо да је оних 100 чланова хипотетичке цркве, које је Дејвид Белгум описао у првом поглављу, лицемерно?
6. Због чега се хришћани често осећају много пријатније и отворенији су да причају о својим проблемима у групама од 12 корака, као и код психолога и психијатра, него у својим црквама? Под којим околностима бисте се ви осећали најпријатније када бисте делили своје проблеме са осталим хришћанима?
7. Када се осврнемо на правила „Оксфордске групе“ и 12 корака на крају овог увода, да ли можете навести неке сличности? Које су паралеле између ових корака и библијских принципа које знате? Како би ови кораци могли да помогну некој особи да се окрене од егоцентричности (тела) према усредсређености на Бога (духу)?
8. Шта то компулсивни зависник од хране има заједничко са алкохоличарем? Наркоман са компулсивним коцкаром? Особа која је непрестано испуњена зависношћу од сексуалних престапа? Да ли ви имате нешто заједничко са њима?

Први корак

*Признали смо да смо немоћни њред _____
и да су наши животи и остали нејодношљиви.*

Аутор Дејвид Белгум препричава причу високообразованог брачног пара који је у браку 15 година. Њихов се однос покварио до тачке неверства. Посећивали су саветовалиште неколико седмица и могли су већ напамет да рецитују све „психолошке фразе и приручник брачног саветника“. Али све је то било без успеха и саветовање је прекинуто јер, према речима Белгума, ни једно од њих још увек није дошао ни до првог корака. Према аутору свако од њих је желео да њромени оној другој, али нико

од њих није осетио искрено кајање због својих недостигања, грешака и греха.²²

Принцип је да ако желимо да себе „доведемо у ред“ морамо прво да препознамо своје проблеме. Ни један од партнера у горњем примеру није био спреман да то учини. Међутим то њихово упирање прстом није нешто што је страно људском искуству. Христос нам је дао класичан пример тога.

Он је говорио о фарисеју и царинику, обојица су били отишли у храм да се моле (Лука 18,10-14). Фарисеј – човек са свим спољашњим знацима религије, самоправедно се захвалио Богу што није био грешник као други људи. Насупрот томе, цариник је погнуо своју главу и ударао се у прса говорећи: *Боже, милостиив буди мени грешноме!* (стих 13). Према Христу, цариник је био онај који је био оправдан јер: *Јер сваки који себе узвисује понизиће се, а који себе понизије узвисиће се* (стих 14).

Први корак захтева прихватање погрешке која је узроковала немоћ и то да је наш живот постао немогућ за живљење. Морамо да признамо да смо погрешили. Цариник је победио свој его и лажни понос када је понизно замолио за милост, препознавши погрешно стање у којем се налазио, односно грех. Због овог признања Христос је рекао да ће бити узвишен. Једноставнији и много чешћи избор је онај којим је кренуо фарисеј. Он се није понизио пред Богом, јер према његовом нескромном мишљењу, имао је оправдање за своје понашање.

Како би обновили свој брак, брачни пар из горњег примера је требало да заузме став цариника. Уместо тога они су поступили као фарисеј. И крајњи резултат њиховог брака је био осуђен да буде исти као и фарисејева душа.

Нажалост, појединци као да имају повез преко очију када се ради о признавању својих грешака. Безброј људи који су прошли кроз програм 12 корака могу посведочити да су доживели потпуну пропаст пре него што су открили да је

---

²² David Belgium, *Guilt: Where Religion and Psychology Meet*, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, NJ, 1963, стр.28.

проблем у њима самима, што је свима другима било очигледно. Многи алкохоличари и зависници од дрога „дотакну дно“ и изгубе све осим својих живота, пре него што постану спремни да учине први корак. Други, опет, никако нису спремни да признају то да је њихово понашање погрешно и настављају са пијанчењем или коришћењем дрога све док их то не убије.

У својој причи о изгубљеном сину (Лука 15,11-32) Христос је говорио о младићу који је био потпуно понижен и који је био на ивици глади пре него што је препознао свој проблем. То је парабола у којој отац представља Бога, док понашање, као и ставови његова два сина, представљају оно што је карактеристично за човечанство. Неколико корака је јасно описано у причи и ми ћемо се осврнути на њих у наредним поглављима.

У тој причи је млађи од двојице синова затражио од оца део наследства. Његов отац му је испунио ту жељу, убрзо након тога син одлази у далеку земљу. У свом новом окружењу син расипа своје богатство на

„лајодан живои“ и њејов свети јочиње да се руши. Остиао је без новца, био је ѿладан јер је храна јостјала рејикосј. Добио је јосао да храни свиње. Посао је очјиледно био мало јлаћен јер: И желаше најунјшји шјрбух свој рошчићима које свиње јећаху, и нико му не даваше.

стих 16

То је беспомоћност.

Било је потребно да изгуби све, осим свог живота, пре него што је увидео своје право стање. Погледајмо тај део приче из перспективе овог питања: Због чега је син био у проблему?

У првом поглављу је истакнуто да се могу предузети кораци који ће појединца окренути од егоцентричности до усмерености ка Богу. Разлог због којег је син имао проблем је у томе што се он својом вољом удаљио од свог оца. Исто тако

и ми одлазимо од Бога кроз различите облике нашег себичног понашања.

У вези синовљевог напуштања дома Роберт Р. Браун (Robert R. Brown)²³ је приметио следеће: „Себичност је била страст која га је обузела и која га је натерала на недисциплинован живот и учинила га равнодушним на ране које је нанео онима који су га волели“. Што се његове мотивације тиче Браун тврди:

Дубоко у природи млађег сина, постојала је демонска сила која га је стално позивала на то да постави себе у центар универзума. Такво стање није остављало места за друге јер је захтевало да све мора припасти њему. Он је био једини арбитар своје судбине и његова мудрост је била једини судија; због тога је погрешно схватио дозволу слободе па је заменио врлину пожртвованог живота са сопственом амбицијом.²⁴

Према Брауну, иста та „демонска сила“ борави у сваком људском бићу. То доводи до тога да поједини људи у великој мери преувеличавају свој положај у свету. Према речима Брауна: *Ејо не слуша јер њежи само за њим да буде слушан; и ејо никоме неће салуџираџи јер смркнуџи чека џрилику да се њему салуџира.*²⁵

Браун такође говори о појединцима који покушавају да постану богови, а наша нам природа шапуће да то јесмо...²⁶

Испада да је оно што је удаљило изгубљеног сина од његовог оца иста она ствар која и нас данас удаљава од Бога. Постоје многи називи за то, укључујући и егоцентричност, понос, неконтролисани его, самовоља на путу самоуништења, себичност, велико „ја“ итд.

Да ли вам горњи опис звучи као да говори о некоме кога познајете? Идеја преувеличаног ега и играња Бога није ништа

---

²³ Robert R. Brown, *Alive Again*, Morehouse-Barlow Co., New York, 1964, стр.25

²⁴ Исто, стр.23.

²⁵ Исто, стр.24.

²⁶ Исто, стр.19.

ново. То је разлог због којег је Сатана, првобитно Божији анђео, пао са неба. Прочитајте његов опис у Исаији 14,12-14. Ту се Бог осврће на Сатану а затим га цитира:

Како њаде с неба, звездо данице, кћери зорина? Како се обори на земљу који си њазио народе? А њоворио си у срцу свом: Изаћи ћу на небо, више звезда Божјих њодићнућу њресћо свој, и сешћу на њори зборној на сћирани северној; изаћи ћу у висине над облаке, изједначићу се с Вишњим.

Из горњег одломка можете да видите да је Сатана пао са неба и да је био оборен на земљу. Зашто? Чини се да је он зачетник оних који имају проблем са својим „ја“.

У овом кратком цитату можемо да приметимо како Сатана пет пута говори „ја ћу“. Дакле, његов фокус је био на „ја ћу“ уместо на Божијој вољи. То је его, самовоља на путу уништења и понос. Даље, у оквиру тога, Сатана је намеравао да: изједначићу се с вишњим. Сатана је желео да буде на Божијем месту. Да ли је јасно, дакле, одакле долази то када и ми имамо своје личне проблеме са својим „ја“ и када се почнемо „играти Бога“?

Навуходоносор, вавилонски цар, такође је претрпео последице поноса (види Данило 5,17-23). Код њега је крајњи резултат било лудило. Здрав разум му се вратио тек ...*докле њозна да Бој вишњи влада царсћивом њудским, и која хоће њосћавља над њим* (стих 21).

Када се ми на разне начине покушавамо „играти Бога“ онда следимо Сатанин пример. Сатана је збачен са неба. Изгубљени син је замало умро од глади у свињцу. Навуходоносор је изгубио разум. Имамо ли ми неке доказе да ће последице лажног поноса, преувеличаног ега или великог „ја“ бити другачије за нас?

Одговор на наше питање, дакле, је да је изгубљени син отишао од куће због проблема са својим „ја“.

Сада хајде да погледамо друго питање: Шта се требало догодити пре него што је син препознао свој проблем?

Када се син одселио, током свог путовања у „далеку земљу“ и касније, када је потрошио новац, да ли је он показао да препознаје проблем у себи или било какву немоћ? Писмо нам не указује на то. Изгубљени син није наговестио да је у заблуди. Да сте га то питали, у било којем тренутку пре тачке његове потпуне немоћи, син би вероватно рекао да је његова првобитна одлука била сто посто исправна. Ако бисте га оптужили да је погрешно, не мислите ли да би реаговао снажно и негативно? Несумњиво би осорно рекао онима који га оптужују: *Гледајте своја њосла. Не знајте о чему њричајте*. Таква је нарав човека који је отишао далеко од Бога. Ми инсистирамо на томе да смо у праву, градиме снажне одбрамбене механизме да бисмо подржали наш став, а могли бисмо и напасти свакога ко се не слаже са нама. То је фаза порицања, Соломон је то забележио у својим списима о „лакој жени“ у Причама Соломоновим 5,5.6:

*Ноје јој силазе к смртѝи, до ѝакла доѝиру кораѝи њени.
Да не би мерио ѝуѝи живоѝни, савијају се сѝаза њене да
не знаш.*

Соломон је рекао да је та жена била на путу за пакао и да то није знала. То је порицање. Према речима др Арчибалда Д. Харта (Dr. Archibald D. Hart): „Порицање игра кључну улогу у свим облицима зависности. У ствари, чини се, да би понашање постало зависно... мора постојати порицање.“²⁷ Према др Харту, као да сам ум кује заверу како би задржао у тајности ту „игру“ зависности.²⁸

Нажалост, у људској природи је да се преда тек након добрих батина.

Колико је гадних батина поднео изгубљени син? Да бисмо у потпуности разумели колико је син био деградиран, прича се мора ставити у контекст приповедача, Исуса Христа. За Христа,

---

²⁷ Dr. Archibald Hart, *Healing Life's Hidden Addictions*, Servant Publications, Vine Books, Ann Arbor, Michigan. 1990, стр. 67-68.

²⁸ Исто, стр. 68

Јеврејина, и његову претежно јеврејску публику, свиње су према Мојсијевом закону биле нечисте животиње (5. Мојсијева 14,8). Јеврејима не само да је било забрањено да једу свињетину, већ им је било забрањено и да је дотакну. Ни један Јеврејин, који је имао макар и мало самопоштовања, не би ни помислио на то да се запосли као свињар. Изгубљени син је пао на апсолутно најниже гране, јер не само да је постао свињар већ је и завидео свињама на храни коју су јеле. То је био степен деградације на којем је изгубљени син направио први корак – признао је да је немоћан, да је његов живот измакао контроли. Алтернатива је била да истраје у свом старом начину размишљања и на крају смрт. Из овог дела приче, дакле, можемо да закључимо да је наш главни проблем удаљавање од Бога, или, могли бисмо то на други начин да кажемо, стављање наших личних жеља испред Божије воље за нас. Наш проблем је још компликованији због чињеница да не видимо куда се крећемо и спремни смо да се снажно бранимо ако нам се неко супротстави. Ако истрајемо у стављању наше воље испред Божије, то ће изазвати нашу пропаст.

Али, да ли морамо да потонемо толико дубоко као изгубљени син да бисмо препознали свој проблем? Као што је већ поменуто, многи алкохоличари и наркомани су истрајали у својим компулсивним понашањима све до смрти или док не би дошли на саму ивицу смрти. Али да ли ће се и појединац који искрено покушава да живи хришћанским животом – који сваке недеље одлази у цркву – суочити са истом судбином? Одговор је потврдан. У првом поглављу цитиран је Ј. Кејт Милер, који је веома дуго био црквени радник и хришћански аутор и који се нашао на ивици срчане инсуфицијенције захваљујући, према његовом признању, свом себичном понашању, упркос чињеници да је покушавао да ради Божији посао.

Дакле, и поред најбољих хришћанских намера, можемо себи бити најгори непријатељи. Али није потребно да закуцамо на врата смрти да бисмо открили наше проблеме. Као што је један

мој стари пријатељ имао обичај да каже: „Можеш да се возиш у камиону за смеће све до депоније или можеш сићи где пожелиш пре него што камион стигне на одредиште.“ Када је Петар ходао по води у сусрет Господу, склонио је поглед са Господа и страх га је испунио, *Библија* не бележи да се Петар скоро удавио. Он је „почео да тоне“ када је позвао Христа у помоћ (Матеј 14,30). Поново цитирамо Роберта Р. Брауна:

Не морамо се наћи у ћорсокаку пре него што дођемо себи, или трпети због тешке кривице пре него што устанемо и пођемо ка нашем Оцу. Можемо да одлучимо да се вратимо Њему у било ком тренутку.²⁹

Али, како ћемо препознати свој проблем када смо тек „почели да тонемо“ или пре него што стигнемо на „депонију“? Шта је са фазом негирања – када су појединци слепи за своје најгоре проблеме? Поново цитирајући Брауна „самоиспитивање је услов за покајање“. Ако се вратимо фарисеју и царинику, можемо да видимо да је цариник био онај који је преиспитивао самог себе, а фарисеј онај који је испитивао све остале. Према Брауну:

Ми се никада не окрећемо од наших лоших дела, све док не схватимо тачно која су то дела. Тек када почнемо да вежбамо нашу душу и дођемо у присутност свог божанског Оца, можемо да почнемо да увиђамо зло у нашој природи; али још увек морамо да усмеравамо своје мисли, речи и дела, вртимо их увек из почетка, правимо поређења, одвојимо грешно од доброг и препознамо стварне недостатке који захтевају посебну Божију милост.³⁰

Изгубљени син је знао због чега је беспомоћан. Исто се може рећи и за алкохоличаре, зависнике од дрога, хране, и за остале који се укључују у програм 12 корака. За већину њих

---

²⁹ Robert R. Brown, стр. 52.

³⁰ Исто, стр. 57.

је проблем – или бар главна манифестација тог проблема – очит. Они тачно знају коју реч треба да кажу у првом кораку. „Признајемо да смо немоћни пред _____, да су наши животи постали неподношљиви“. Али шта хришћани стављају на празно место у првом кораку? То не мора да буде видљиво због фазе порицања. Неки хришћани који се укључују у 12 корака користе реч „грех“ у првом кораку. Заиста, грех је највећа невоља човечанства због тога што је:

Стање срца, ума, воље, привржености, као и практично деловање тог стања у мислима, речима и делима која вређају Бога и крше Његов свети закон.³¹

Због наших греха ми се удаљавамо од Бога.

Ако вам у овом првом кораку одговара да користите реч „грех“, јер се осећате немоћно пред њим, онда је користите. Међутим, могуће је да је реч „грех“ попримила апстрактно и веома широко значење. На пример, особа може да замоли Бога за опроштај од својих греха без размишљања о једном конкретном примеру. Са тачке гледишта опростења чини се као да је то начин на који ћемо покрити сва поља одједном. Јер, на крају крајева, Бог зна који су наши греси.

Проблем је у томе што опште признавање греха захтева веома мало труда и не показује да појединац препознаје о којем се греху тачно ради. Ако хришћани не препознају своје грехе, не постоји ништа што ће их спречити да те грехе понове. А то значи да нема духовног раста.

У црквама је појам који се користи за грех веома широк и сви у цркви ће признати да су грешници. Али, признајући то, да ли људи заиста откривају нешто о стварима у себи и стварима које их одвлаче од Бога? Пошто су сви грешници, то признање неће имати можда већег утицаја од признања да нам је свима потребан ваздух за дисање или храна за јело. Можда због тога,

---

³¹ J. D. Douglas and Merrill C. Tenney, *The New International Dictionary of the Bible*, Zondervan, Grand Rapids, 1987, стр. 946.

као што је описано у првом поглављу, многи хришћани долазе у цркву као да је то друштвени клуб.

Са друге стране, појединци који улазе у програм 12 корака знају да су немоћни, а ствар због које су немоћни није нека широко заснована апстракција. Они имају заједничку везу јер, иако долазе из свих сфера живота, сви су немоћни у односу на исту ствар. То им омогућава да заједно буду усредсређени и да имају истог противника. На овај начин они деле заједништво и брину једни о другима, што често зна да буде пуно богатије од онога што се може видети у црквама.

Из тог разлога препоручујем да се у првом кораку именује веома специфично оно пред чиме сте немоћни. То може да буде нека супстанца, као што је алкохол, дрога коју сте добили на рецепт или илегално или пак храна. То може да буде активност, као што је коцкање или разни видови сексуалног понашања. Др Харт описује како хобији као што су сакупљање новчића, скијање или пецање могу да доведу некога до тачке опседнутости и како могу да се препознају као активности које се такође могу уписати у првом кораку.³² Проблеми међусобне зависности могу такође да буду видљиви показатељи немоћи у том кораку. Неуроза такође, као и неконтролисани бес, завист и љубомора и остале ствари које би се могле назвати болестима хришћанског срца. Без обзира на проблем, особе осете олакшање када изнесу свој проблем на видело и признају га.

Шта је то заједничко свим хришћанима са различитим проблемима који се редовно окупљају у малим групама? Све док признају да су немоћни пред нечим, сви они знају да се удаљавају од Бога кроз различите облике егоцентричности. Осетиће ту заједничку заробљеност. Дељењем те заробљености они добијају заједнички циљ да ходају према Богу и да буду сличнији Христу. Ако неко не осећа никакву посебну немоћ (то

---

³² Dr. Archibald D. Hart, стр. 68.

може да буде случај са многим добронамерним хришћанима), он или она се неће повезати са групом и са корацима који следе.

Препоручује се да се на сваком окупљању појединци представе тако што ће рећи и пред чиме су немоћни. На пример: „Зовем се Јован. Немоћан сам пред хероином“. „Ја се зовем Марија. Немоћна сам пред алкохолом.“ То се може учинити тако да се сви представе седећи у кругу на почетку сваког састанка или када дође ред на њих да нешто кажу. Овакво представљање служи да подсети људе на њихово заједничко ропство и помогне им да схвате да је Божији дар све што није ропство греху.

Као саставни део првог корака, важно је да појединци дају све од себе како би прекинули активност у којој су немоћни. Ово се дешава на различите начине, у зависности од природе зависности. На пример, неко ко је алкохолни зависник треба да се држи подаље од свих врста алкохолних пића. Компулсивни коцкар требало би да избегава клађење, чак и са најмањим сумама новца. Али ова врста потпуне апстиненције није могућа код сваког облика зависности. На пример, неко ко је зависник од хране и даље мора да једе, али се мора трудити да једе умерено и да избегава преједање. Радохоличар исто мора да тежи умерености. Али ни умереност ни уздржавање нису исправни циљеви у случају онога што смо ми назвали болестима хришћанског срца, као што су озлојеђеност или љубомора. Када призна немоћ те врсте појединац треба да ради на побољшању.

Чланови „Анонимних алкохоличара“ кажу да је алкохол био само симптом онога што је заиста било лоше у њима. Такође, у рехабилитационим центрима у свету попут „Земље живих“, пројекту СПЦ-а за одвикавање од болести зависности, дошли су до закључка да је дрога, или алкохол, или коцка, само последица. Никако узрок. Нешто што бива видљивим знаком невидљивог духовног пораза. Несумњиво је да то важи за свакога ко призна немоћ пред нечим у првом кораку. У том

случају, појединац који се први пут среће са тим корацима у вашој хришћанској групи за опоравак ће се можда осећати немоћан пред многим стварима, пред неугодним стварима које је открио о себи, кроз процес самоиспитивања. На пример, неко ко је зависан од хране може да открије да је преплављен замерањем. Па од чега се онда састоји први корак? Ставите у први корак све оне ствари које су вас бациле на колена, ствари пред којима сте немоћни. Дакле, особа из нашег примера би у први корак ставила храну. Замерања, која су такође део проблема те особе ће се решавати у корацима четири и пет.

Како се будете све више приближавали Богу, приметите да испуњавање вашег циља из првог корака постаје све лакше. Време које је алкохоличар проводио размишљајући о алкохолу, или наркоман о дроги, или коцкар о коцки, почиње да се смањује. Особа која је немоћна пред љубомором ће видети напредак. У исто време, Бог ће вам помоћи да препознате неке ствари у вама самима које вас доводе до размишљања о пићу, дроги, коцки, или до периода екстремне љубоморе. О томе ће бити речи касније у неким од наредних корака.

До сада смо прошли део проблема препознавања који је део првог корака. Признајемо да смо немоћни пред _____ . На крају корака се закључује да су наши животи постали неподношљиви. Па шта је са том неподношљивошћу? Запамтите, баш као што постоје степени немоћи, такође постоје и степени неподношљивости. Питање је само колико лоше желите да све постане пре него што сте спремни за заокрет – покајање. Док размишљамо о стварима пред којима смо немоћни, почињемо примећивати и немогућност да наш живот буде нормалан, што је директно повезано са том немоћи.

Препознавање немоћи и неподношљивости живота и почетак окретања у исправном смеру није лак корак. Теодор В. Џенингс Јуниор (Theodore W. Jennings, Jr.) каже: *Ово окретање је често веома тешко и болно. На крају крајева, одређени*

облици ройсџва који су се уињездили у нашем живоџу џосџају снажан део слике коју имамо сами о себи.³³ Џенингс овде наглашава веома важну чињеницу. Наши идентитети постају део нашег проблема и више него што смо тога свесни. Ако смо у таквој ситуацији то ће бити веома болно да се заустави. Размишљајте о томе на овај начин: како реагује беба када јој одједном истргнете цуцлу из уста? На исти начин ћемо и ми реаговати када се почнемо бавити својим проблемом у кораку број један. Можда ћемо да заплачемо као беба. Можда ћемо пролазити кроз велике промене расположења. На површину ће испливати и други облици проблема. Један пријатељ ми је рекао да је за њега то било као да је стао на дугачак балон. Део на којем је стајао је био у реду али се у исто време други део балона изобличио, искочивши на другу страну.

Промена, посебно на боље, је обично непријатна. Али можемо да будемо сигурни:

1. да ће лоши осећаји кроз које пролазимо проћи;
2. да нам Бог никада неће дати више од онога што можемо да поднесемо (види 1. Коринћанима 10,13);
3. да повлађивање себи у проблему у првом кораку неће побољшати ситуацију.

Имајмо у виду Христове речи из Матеја 6,34: *Не бриниџе се, дакле, за суџра; јер суџра бринуће се за се. Достџа је сваком дану зла своџа.* То значи да живимо дан за даном, сваког јутра се молећи Богу да нам помогне у том дану са нашим проблемом из корака број један.

Али упркос нашим напорима, шта ако се вратимо на ону ствар коју смо највише желели да избегнемо? Шта ће се догодити ако, на пример, онај ко је зависник од хране одједном поједе два килограма сладоледа? Ако сексуални зависник посети проститутку? Ако се алкохоличар напије? Наркоман

---

³³ Theodore W. Jennings, Jr., *The Liturgy of Liberation – The Confession and Forgiveness of Sins*, Abingdon Press, Nashville, 1988, стр. 78.

надрогира? Ако се то догоди, поделимо то са нашом групом, отресимо прашину и наставимо да покушавамо.

Након што смо препознали наш проблем, нашу немоћ, спремни смо да пређемо на други корак.

Први корак: Пишања за самоиспитување и ирујни разјовор

1. Можете ли да наведете примере из ваше прошлости када сте били у фази порицања – када сте се удјили од Бога, али то нисте знали?
2. Које то знаке препознајете код себе који показују да поричете одређени проблем?
3. На који начин је ваш проблем из првог корака сличан страдању изгубљеног сина? Изгубљени син је добио посао свињара и скоро умро од глади. Постоји ли ту нешто што је слично у вашем животу?
4. Које врсте проблема повезане са егом познајете? Које врсте проблема са егом ти имаш?
5. Шта за вас значи да живите дан за даном?
6. Да ли знате које је то време у вашој прошлости када сте били као фарисеј којег је Христос описао у Луки 18,10-14? А да ли су постојали тренуци када сте били као цариник? У чему се састојала разлика у општем стању вашег ума у те две ситуације?
7. Као што се наводи у поглављу, Роберт Р. Браун каже да је *дубоко у ирироди млађеї сина, иосїїојала демонска сила која їа је сїално вукла да иосїїави себе у ценїїар универзума. У чему је сличност између изгубљеног сина који напушта очев дом и Сатане који је збачен са неба? Можете ли да се сетите неких ситуација у којима сте себе ставили у центар универзума? Како су други људи реаговали на то?*
8. Које су предности коришћења речи „грех“ као вашег проблема у првом кораку? Који су недостаци? Да ли је ваш проблем из првог корака грех?

Други корак

*Поверовали смо да нас Сила која је
већа од нас може уразумити.*

Као што можете да видите постоје два главна елемента у другом кораку. Ту је признавање „Силе“ која је „већа од нас“. То је пропраћено уверењем да нас та „Сила“ може „уразумити“. Изрази у овом кораку могу да истакну главне тачке, посебно неке ко себе сматра верним хришћанином или хришћанком.

Ако је неко редовно одлазио у цркву, потврда да постоји већа сила од њега или ње можда може да изгледа као непотребна вежба. Али није тако. Овај аспект другог корака је од изузетног значаја за појединца који је признао своју немоћ у првом кораку. После првог корака, можемо да видимо да смо кроз наше себично понашање, покушали да својим делима наше

„ја“ ставимо у средште универзума. То смо постигли кроз настојање да удовољимо себи – уместо да удовољимо Богу – и манипулишући другима због своје користи. Наравно, нисмо рекли на свесном нивоу да смо највеће и најважније биће у универзуму, али понекад смо очекивали да свемир са свим оним што се налази у њему игра како ми свирамо. Тако смо, на неки свој начин, покушали да избацимо Бога. Признање да постоји сила која је већа од нас самих је корак према понизности и признање да смо покушали да будемо Бог; то је корак даље од самољубивости према усредсређености на Бога.

Следећи разлог за признавање да постоји Сила већа од нас је тај што хришћани често несвесно стављају Богу озбиљна ограничења. Ј.Б.Филипс (J.B. Phillips) је истраживао овај феномен. Према Филипсу:

Без сумње, постоје хришћани који су исповедили своју веру у Бога, али имају дечије замисли о Богу, које се не могу супротставити ветровима стварног живота ни пет минута.³⁴ И он наставља:

Многи мушкарци и жене данас живе са унутрашњим незадовољством и без икакве вере у Бога. Ово није због тога што су они посебно зли или себични, или како би стари рекли „безбожни“, већ зато што својим одраслим умовима нису открили да би Бог био довољно велик за читав живот, довољно велик да би се уклопио у ново научно доба, довољно велик да задобије њихово највеће дивљење и поштовање а самим тим и њихову сарадњу.³⁵

Према Филипсу, можемо да паднемо у искушење да размишљамо како је Бог деловао само у старомодним библијским временима али да стварно нема моћ у данашњем високо развијеном технолошком свету. Или можемо да молимо Бога да помогне мисионарима и да води светске

---

³⁴ J.B. Phillips, *Your God Is Too Small*, Macmillan Publishing Co., New York, 1961, стр.8.

³⁵ Исто.

вође, али нећемо да помислимо на Њега када се ради о нашој свакодневној рутини. Ипак, *Светио њисмо* нам говори да Бог зна када врабац падне; Он зна колико је длака на нашој глави (Матеј 10, 29.30). Ради се о томе да смо изгубили навику (или је никада нисмо ни имали) размишљати о Богу у том смислу да се Он брине о нашим свакодневним проблемима и бригама. Али, ако вам је јасно да вас ваш проблем одводи у супротном смеру од Бога, не би ли онда Бог желео да се решите тог проблема?

Многи појединци који започињу са програмом 12 корака признају да су атеисти или агностици. Људи који су зависници од алкохола или о дрогама често показују презир према организованим религијама и можда нису годинама крочили у цркву, или можда уопште и нису никада били у цркви. За те људе у другом кораку неопходно је признање да постоји нешто у свемиру веће од њих самих, што им може повратити разум. Тачна дефиниција те силе долази касније.

Људи који посећују цркву аутоматски ће помислити на Бога којег познају из своје цркве када се сретну са другим кораком. То може тај корак да учинити чак и тежим због горе поменутих ограничења које неки хришћани аутоматски стављају на Бога. У таквој ситуацији, други корак може да послужи као почетак који ће указати на период раста. Тај ће раст и нова спознаја о Богу доћи кроз следеће кораке.

Али шта је са другим делом корака, делом који говори о обнављању душевног здравља? Признајући ту чињеницу, не говоримо ли онда тиме да је наше претходно понашање било неразумно? На неки начин, да. Али, можда треба да почнемо да размишљамо о душевном здрављу или душевној болести на другачији начин. И изван клиника за психијатријске болести постоје различити облици душевних болести. На пример, да ли сте некада помислили да је начин на који неки људи возе ауто луд? Шта је са изливима беса које сте приметили? Једна

од дефиниција речи „луд“ је „веома глупо“.³⁶ Са мишљу о заузимању новог погледа на душевно здравље и душевну болест, вратимо се назад на причу о изгубљеном сину.

Након што је кренуо на своје путовање у далеку земљу, син је осиромашео. Запослио се као свињар и био је толико гладан да је пао у искушење да једе заједно са свињама. У том тренутку син је учинио први корак, признао је да је био немоћан и да му је живот био неподношљив.

У причи коју је испричао, Христос се осврнуо на следеће:

А кад дође себи, рече: Колико најамника у оца моја имају хлеба исувише, а ја умирем од глади! (Лука 15,17).

Тренутак у којем је „дошао себи“ представља признање да је он заправо био „неко други“, а не онај који је сада. Да ли је то душевна болест? Г. Кембел Морган (G. Campbell Morgan) се дотакао тог питања када је рекао: *У свим деловима у којима ја видимо како одлази у далеку земљу и синуши се до дна, он је био луд, био је изван себе; његови њосиуици су били знак лудила.*³⁷

Док смо ми говорили о самољубивости и усредсређености на Бога, Морган се служи терминима „душевна болест безбожности“ и „душевно здравље побожности“. Аутор наводи следеће карактеристике те врсте лудила:

- Оно укључује „губитак памћења“. Син је заборавио одакле је дошао, свој однос са оцем, као и своју одговорност према оцу. Такође је игнорисао добар живот, којем је окренуо леђа.
- Син је имао „искривљене погледе“ тако да је своје новостечене „пријатеље“ гледао као особе које ће се према њему односити добро, и са поштовањем које је мислио да заслужује. Са друге стране, окретањем леђа свом дому и оцу, он почиње да посматра свог оца као

---

³⁶ Webster's New World Dictionary, Popular Library, New York, 1973, стр.299.

³⁷ G. Campbell Morgan, The Parable of the Father's Heart, F.H. Revell Co., New York, 1949, стр.36.

негативца. У свом лудилу син је почео гледати истину као лаж и обрнуто.

- Син је изгубио способност разликовања релативних вредности, заменивши сигурност и радост коју му је нудио његов отац за период „распуштеног живота“. Шта бисте ви помислили о богатој особи која би конвертовала све своје богатство у готовину и све прокоцкала за две седмице током боравка у Лас Вегасу? Оно што је изгубљени син учинио било је још горе јер је заменио нешто од бесконачне вредности са нечим што нема никакву вредност.
- На крају, оно што је син урадио било је равно самоубиству. Морган је то овако рекао: *Најсијурније самоубиство је када ујорни њрешиник настјавља даље са својом безбожношћу.*³⁸

Дакле, изгубљени син је изгубио разум, а онда је „дошао себи“. Када је то учинио био је способан да објективно сагледа свој положај у животу и да тачно види где стоји.

А где је то било? Према речима самог сина „ја умирем од глади“. Исто тако, када му се вратио здрав разум, схватио је шта је све оставио, јер је тада признао да слуге његовог оца живе много боље него он. Када му се вратио здрав разум, син се сетио свог дома, оца и места одакле је дошао. Схватио је колико је дубоко пао и коначно је препознао своју лудост која му је окарактерисала живот.

Ако размишљамо о чињеници да је син „дошао себи“ пре него што је могао да објективно сагледа своје животно стање, схватамо да је током свог одласка од оца постао неко други, да то није био он. Ми и данас користимо тај израз када за неког кажемо да више „није свој“. У случају изгубљеног сина, његова права природа је била да остане код куће са својим оцем, баш као што је и наша права нарав да будемо близу Бога јер смо

---

38 Morgan, стр. 36.

створени по Његовом обличју. Ми више нисмо своји ако се удаљимо од Бога. Ако се то ипак догоди, онда ћемо се и ми понашати безумно и нећемо бити у складу са нашом правом природом.

У претходном поглављу смо говорили о фази порицања када се особе удаљавају од Бога, и почињу измишљати компликована оправдања за своје поступке, бранећи своје понашање. Можете ли замислити какве су мисли пролазиле кроз главу изгубљеном сину, када се богатство расуло и када су дошла тешка времена за њега? Зар не мислите да је могао рећи: „Е, баш немам среће“. Или још горе, могао је да искриви чињенице и да окриви свог оца за оно што му се догодило. У тој врсти лудила природно је да особа криви своје лоше околности – околности за које је сама крива – или некога, или нешто. Докле год тражимо кривца негде другде, ми по том питању ништа сами не морамо да предуземо. Али са повратком здравог разума, враћа се и спознаја о томе ко је заиста крив за одређено стање. Када престанемо да тражимо кривца негде другде, тек тада можемо коначно да предуземо позитивне кораке у сопствену корист. Све остало је само рационализација овог или оног типа.

Исто тако, приметите да корак започиње са речима: „Поверовали смо...“

Овај процес веровања постиже се код свакога различитом брзином. Можда ће бити потребно време да бисмо схватили како смо себе ставили у центар универзума и на тај начин доделили Богу друго, треће или десето место у нашим животима. За признавање да је наше понашање било нека врста лудила ће требати исто доста времена. Ако признамо први корак – били смо немоћни и наши су животи постали неподношљиви – сасвим ће нам јасна постати наша лудост самољубља у прошлости. Главна ствар је да смо кренули у добром правцу и то ће нам омогућити да *узрасћемо у благодати и у познању Госиода нашеиа и Сиаса Исуса Христиа* (2. Петрова 3,18).

Пошто смо се удаљили од Бога због нашег себичног понашања, да ли можемо сада да признамо колико су луда била наша дела? Када смо „дошли себи“, као што је изгубљени син дошао, схватили смо да наша права нарав треба да буде слична нашем небеском Оцу. Све остало је облик лудила. И у будућности, растемо према схватању да нисмо ми центар универзума, већ је то Бог. Као што је речено у претходном поглављу, Сатана покушава да замени Бога и да постави себе у центар универзума. Погледајте где га је то одвело. Нажалост, он жели и нас повући са собом.

Када смо ово схватили, спремни смо за трећи корак.

Дрући корак: Питања за самоиспитивање и групни разговор

1. Сетите се својих најранијих схватања о Богу. Како су се та схватања променила?
2. Да ли се можете сетити разговора са другим људима који су стављали разна ограничења Богу? Одакле мислиш да долазе та ограничења?
3. Која сте ви ограничења ставили Богу? На који би начин било могуће проширити ваше схватање Бога како бисте признали Његову бесконачну моћ?
4. Наведите примере у којима су ваши поступци избацили Бога из вашег живота.
5. У првом кораку смо расправљали о томе како је Навуходоносоров понос узроковао његово лудило. Према Данилу 5,21: *И би њроћнан између људи и срце му њосћна као у звери, и сћан му беше с дивљим маћарцима, хранише га њравом као њоведа, и роса небеска кваси му њело...* Која је сличност између Навуходоносоровог лудила и било које особе која посећује групу 12 корака, а која жели да се врати истој оној ствари из првог корака која је и проузроковала њену немоћ?
6. Да ли сте приметили код других људи поступке које можете да назовете лудим, на начин како је то дефинисано у овом поглављу? Какав је ментални склоп тих људи током таквог поступања? Како су њихови посебни облици лудила утицали на људе око њих? Наведите неке примере из свог живота када сте се можда понашали безумно?
7. Према Псалму 14,1: *Рече безумник у срцу свом: Нема Бога.* Како се то уклапа у нашу дефиницију лудила?
8. Први корак говори о немоћи и немогућности. Други корак говори о лудилу. Који је однос између тих израза из првог и другог корака?

Трећи корак

Донели смо одлуку да предамо нашу вољу и наше животије Божијој бризи, онако како смо ја ми схваћили.

Прва три корака се могу сажети овако: „Ја не могу. Он може. Допустићу Њему.“ На другачији начин могли бисмо рећи да смо признали у првом кораку да имамо проблем који је наше животе учинио неподношљивим. У другом кораку смо схватили да у свемиру постоји Сила већа од нас и да та Сила може да реши наш проблем. У трећем кораку почињемо да предајемо наш проблем тој Сили коју смо дефинисали као Бога. Сада смо донели одлуку да допустимо да Бог управља нашим животима, као што смо некада у прошлости правили одлуке које су искључивале Бога из наших живота.

Видели смо у претходним поглављима како је изгубљени син признао своју немоћ, паралелно са првим кораком. Такође је схватио лудост одлуке да иде тим путем, и знао је да његов отац има средства којима ће му побољшати живот. То је био други корак. У Луки 15,18 син предузима мере на које се своди трећи корак када говори: *Устїавши оїиїи ћу оцу својему...* Тиме је син започео свој повратак кући, без сумње одевен у рите и још увек гладујући. Али он сада има циљ да дође кући иако ће бити у јадном стању и дроњцима. Уразумивши се, син је схватио да је у страшном стању – месту на које је доспео због свог понашања и егоцентричности – и да слуге његовог оца живе боље од њега. Некадашњи принц враћа се у кућу свога оца са намером да му буде слуга, његове раније обмане о раскоши сада су разбијене.

Са истим таквим ставом и ми приступамо нашем небеском Оцу. Наш пут кући је обележен спознајом да смо сами по себи немоћни. Наше самовољно удаљавање од Бога је било деструктивно и осуђено на пропаст од самог почетка, само што ми то нисмо видели јер смо говорили сами себи да смо у праву. Ипак, кроз тај пораз смо добили нови увид у ствари. Знамо где се налази наша снага; она није у нама, већ у нашем Оцу. Знајући да смо добили оно што смо заслужили због сопствених поступака, наше став на путу према кући је сасвим другачији од оног када смо одлазили од куће. Наше надмено шепурење је сада заменио понизан ход.

Имајте на уму да син преузима иницијативу када каже: *Устїавши оїиїи ћу...* Син сада јасно признаје следеће: *Ако ниси близу Боїа, знаш ко йокреће сївари.* Наравно, син је тај који је покренуо ствари, а сада планира да се врати назад. Због слободне воље коју имамо, ми сами бирамо куда ћемо да идемо и где ћемо да живимо, баш као што је и изгубљени син имао слободу да напусти дом и да остане у далекој земљи докле год је желео. Исто тако је и на нама да се вратимо Оцу. Непријатна алтернатива је да спустимо сами себе доле и останемо на истом месту на којем се и налазимо.

У нашој незахвалности, док чамимо у очајању у далекој земљи, можда очекујемо да ће Бог доћи по нас. Такво размишљање би било супротно чињеници да смо слободни да доносимо своје одлуке и да живимо у складу са логичним последицама тих одлука. Шта верујемо да је Бог створио – роботе или људска бића? Ако смо роботи, не би нам, пре свега, ни било допуштено да напустимо свој дом. Али пошто имамо слободну вољу да изаберемо своју судбину, одговорност одабира правог пута лежи на нама, исто као што смо сами кренули и у погрешном правцу. Даље, ако очекујемо од Бога да нас избави, а да ми ништа не предузмемо у том правцу, то подразумева да, вероватно, још увек имамо себичне навике и очекујемо све а нисмо ништа вољни да дамо заузврат. То би био јасан показатељ да се још увек удаљавамо од Бога и да нисмо стварно направили прва два корака, признавајући немоћ и лудост наших прошлих поступака.

Ипак не би било добро да на Бога гледамо као на непокретни предмет који само непомично седи. То нам не показује прича о изгубљеном сину. *И усћавши отииде оцу својему. А кад је још йодалеко био, уїледа ѿ отаца њеїов и сажали му се, и йоїрчавши заїрли ѿ и пољуби* (Лука 15,20). Ово није пасиван отац. Исто тако, он није био отац који би скривао своја осећања, нити који би дозволио да га лажни понос спречи да изрази своја права осећања у јавности. Пошто је отац видео сина док је још био далеко, то нам говори да је он стално очекивао синовљев повратак. Зато што је све изгубио и што је био тешко повређиван у том периоду, синовљев спољашњи изглед се несумњиво променио. Површни посматрач је могао да помисли да је то неки просјак, посебно са те даљине. Али отац није био тек површни посматрач. То је био отац коме је син недостајао, није одустао од њега, чекао га је и препознао упркос чињеници да је син био изгладнео и да се вероватно појавио прљав и у дроњцима. Следеће, отац није бринуо о томе ко ће га видети како трчи из куће низ пут да загрли и пољуби сина.

Могли бисмо да очекујемо од оца у сличним околностима да ће прихватити сина под одређеним условима. Можда би син морао да прође кроз пробни период и одслужи неку казну. Или би можда отац прихватио свог сина као слугу са идејом да ће он пре или касније радити на томе да стекне статус посвојеног детета. Син би радо прихватио све ове услове. Али прочитајте шта је отац учинио у Луки 15,22-24:

А отац рече слугама својим: Изнесите најлепшу хаљину и обуците га, и подајте му прстен на руку и обућу на ноге. И доведите теле угојено те закољите, да једемо и да се веселимо. Јер овај син мој беше мртав, и оживе; и изгубљен беше, и нађе се. И стадоше се веселити.

Сада знамо Божији став. Он је Бог који опрашта, жељан да будемо код куће са Њим. Знамо да ће нас примити топлије него што би то ико на земљи могао да замисли и бескрајно боље него што бисмо могли да заслужимо. Знамо, док се враћамо кући, да Бог не седи пасивно – Он ће нам потрчати у сусрет. Ово је важно јер показује Божији однос према нама. То виђење Бога ће нам помоћи у превладавању заблуда које смо можда имали у прошлости. Као што смо споменули у другом кораку, можда смо озбиљно ограничавали Божију снагу у нашем животу начином на који смо схватали ко је Он. То виђење је можда укључивало и осветничког Бога који само чека да погрешимо како би нас бацио у пакао за сву вечност. Постоји једно веровање међу људима, чак и међу неким хришћанима, да су починили грех или грехе због којих им Бог неће опростити. То нису слике које нам Христос, кроз своје параболе, даје о Богу. Како би приказао очеве осећаје и опраштање Роберт Р. Браун је испричао причу о оријенталном уметнику који је добио наруџбину да наслика своје виђење повратка изгубљеног сина. Према речима Брауна:

Уметник је завршио слику и показао је свом пријатељу хришћанину који је почео да негодује: „Све си погрешно разумео. Отац није стрпљиво чекао поред

врата. Он је пун ентузијазма потрчао према своме сину“. Уметник се вратио у свој атеље и за неколико седмица је показао ново платно. На новој слици отац срећно трчи како би загрлио изгубљеног сина, али ту се налазио још један додатни детаљ, који је показивао колико је добро уметник схватио поенту. Журећи отац је обуо две различите ципеле. У својој жељи да стигне до сина он није приметио да је обуо две различите ципеле.³⁹

Ако гајимо негативне слике о Богу или мислимо о Богу мање него о Врховном бићу неограничене моћи, тада морамо да разјаснимо и проширимо свој поглед док радимо на трећем кораку. Сада јасно можемо да видимо Божији став према нама. У склопу овог корака ми ћемо радити на нашим ставовима према Богу. Трећи корак каже: „... онако како га ми разумемо.“ То указује на то да Бог почиње са људима, али такође означава почетак периода духовног раста према новом разумевању Бога, као нашег вољеног Оца.

Док размишљамо о том кораку, морамо да схватимо да нас трећи корак не води кроз до куће. То је само једноставна одлука да ћемо да ходамо према дому и да ћемо да направимо почетни корак у том правцу. Видећете да ће вам кораци који следе помоћи на вашем путу према Богу. Трећи корак започиње једноставно: „Донели смо одлуку...“ Та одлука је нешто на шта морамо да гледамо као на циљ, а не као на оно што морамо да урадимо потпуно савршено. Као особе чија је недавна прошлост била под утицајем различитих облика себичног понашања, ова одлука да своје животе препустимо Богу на бригу је нешто око чега ћемо се вероватно нећкати. Понекад ћемо повући нашу одлуку јер ћемо заборавити да се трудимо да Богу препустимо вођење наших живота. Веома је тешко неспособном директору аматеру, који је навикао сам да води представу, да препусти вођење те представе новом, стручном директору. Стари

---

³⁹ Robert R. Brown, *Alive Again*, Morehouse-Barlow Co., New York, 1964, стр.81.

директор ће гласно протестовати. Због повређеног ега он ће правити разне сцене и захтевати да све буде „онако како смо одувек радили“. Такве ће бити и наше борбе док се покушавамо померити и док покушавамо допустити Богу да преузме наше животе. Неким данима ћемо дозволити Богу да ради са два посто наших живота, другим данима десет посто. Можда ћемо неколико дана заредом видети значајан напредак у допуштању Богу да врши своју вољу у нашим животима. Починемо да будемо прилично задовољни собом да бисмо касније открили како смо се заваравали, мислећи да је Бог управљао нашим животима док смо се, заправо, ми вратили вођењу целе представе. Постојаће и случајеви када ће се појавити стварне или измишљене ванредне ситуације, и открићемо да је прошао цео дан или дани, а да нисмо ни једну мисао посветили Богу. Када схватимо да смо скренули са пута, време је да отресемо прашину са себе и окренемо се према Богу. Главна ствар је да наставимо да покушавамо. Док вежбамо тај ход, ставићемо нагласак на речи из Псалма 119,104: *Од зайовесѝи Твојих ѝостѝадох разуман; ѝоѝа ради мрзим на сваки ѝуѝ лажни.*

Наш циљ је да будемо као појединац који је описан у Псалму 1,1.2:

Блаѝо човеку који не иде на веће безбожничко, и на ѝуѝу ѝреѝничком не сѝоји, и у друѝѝиву неваљалих људи не седи, неѝо му је омилио закон Госѝодњи и о закону Њеѝовом мисли дан и ноћ!

Као аматери, ми схватамо да не постижемо свој циљ размишљања о Божијем закону 24 сата дневно. Али можемо се охрабрити речима из Псалма 119,105: *Реч је Твоја жижак нози мојој, и видело сѝѝази мојој.*

Сада смо донели одлуку да допустимо Богу да води наше животе. Кроз праксу и истрајност видећемо значајно побољшање ако се будемо држали те одлуке. Полако ћемо се ослобађати од наше самовоље. Са том слободом можемо

веома лако да постанемо задовољни нашим новопронађеним статусом. Наизглед ће се учинити да стварно испуњавамо нашу хришћанску дужност. Али то није време за уживање, јер постоје неке ствари у свакоме од нас које ће наш ход према Богу учинити веома, веома тешким ако не и немогућим. Открићемо ове ствари у четвртом кораку.

Трећи корак: Питања за самоиспитивање и групни разговор

1. Које су паралеле између Јониног живота и живота изгубљеног сина?
2. Трећи корак говори о „Богу како смо га ми разумели“. Шта је изгубљени син схватио о свом оцу када је напустио свој дом? На који начин се то променило?
3. Како се мења ваше разумевање Бога?
4. У којој сте ситуацији намерно искључили Бога из свог живота? Зашто сте то урадили? Како сте се осећали после тога? Како можете спречити да се поново не догоди то исто?
5. На које начине можете да тражите Божију вољу у свом животу?
6. Јесте ли икада помислили да вам Бог не може опростити нешто што сте учинили? Одакле вам та мисао? Зашто људи одбијају да опросте сами себи?
7. На који начин се ви односите према изјави: „Ако сте далеко од Бога, знате ли ко је покренуо ствари?“
8. У Посланици Јеврејима 6,1 читамо следеће: *Зато, оставивши почесничку науку о Христу, похитајмо ка савршенству; и немојмо изнова остављати темељ...* Како се ово односи на трећи корак?

Четврти корак

*Испржали смо себе и направили
неуспрашив морални йойис.*

Пошто смо донели одлуку да ставимо своје животе у Божије руке, спремни смо да се суочимо сами са собом. Идеја о „попису“ није нешто што је заједничко за већину црквених кругова, иако већина хришћана прати сам тај принцип. Само се ради о томе да хришћани користе другу реч за то. Не тражимо ли сви, на крају крајева, опроштај за своје грехе? Ако тражимо опроштај од одређеног греха, прво морамо да препознамо који је то грех. До препознавања греха долази када се упоредимо са Христом. Када направимо такво поређење ми ћемо да видимо у чему гршимо. Тада знамо због чега је Христос разапет на крсту за нас. Због тога се од нас тражи да се преиспитамо пре

причешћивања. Али човек нека испити себе, и иако од хлеба нека једе и од чаше нека пије. (1. Коринћанима 11,28)

Принцип самоиспитивања или моралног пописа такође налазимо и у причи о изгубљеном сину. Трећи корак је паралела са синовљевом одлуком да се врати у кућу свога оца. Принцип четвртог корака долази одмах после доношења те одлуке у Луки 15, 18.19:

Уставиши отићи ћу оцу својему, ја ћу му рећи: Оче, сагреших небу и теби, и више нисам достојан назвати се сином твојим: прими ме као једнога од најамника својих.

Можете да видите да се изгладнели син преиспитује након што је донео одлуку да се врати кући оцу. Да је изгубљени син имао огледало у близини, знамо да би се згрозио ликом који би зурio у њега. Он зна да би тај човек у огледалу изгледао другачије да никада није напустио очев дом. Али он је то учинио и сада схвата да је његова одбојност према себи самом директна последица његове самовоље. Такође је схватио колико би му боље било у кући његовог оца, чак и на оцрњеном положају у очевом домаћинству.

Четврти корак се своди на: Знам где сам и знам куда бих волео да одем одавде. Сада ћу да погледам зашто сам уопште отишао од своје куће да бих се припремио за своје касније исповедање. Син гледа на своја дела у прошлости и зна шта мора да каже; мора да призна да је кренуо у погрешном смеру. Четврти корак није стварно признање, али је процес самоиспитивања који се одвија у особи пре самог признања.

Када размишљамо о терминима процеса самоиспитивања или пописа, можемо да размишљамо о трговцу и о томе шта он ради у току обављања таквог подухвата. Свима нам је позната ситуација када се продавница привремено затвара због пописа или смо можда присуствовали попису. У том процесу трговац ради попис свега што се налази у продавници. Исто то и ми радимо у четвртном кораку, само што се тај попис односи на

наше животе. Радимо попис свега онога што нас је учинило особом каква смо данас. Као што сам корак каже, тај попис мора да буде „истраживање“, што значи да ћемо да будемо исцрпни у нашем раду водећи рачуна о томе да завиримо у све пукотине где неки делови наше прошлости могу да буду прекривени паучином. Такође, морамо да будемо и неустрашиви јер ствари које ћемо пронаћи испод те паучине могу да буду проблеми које смо избегавали – ствари које су се јако дуго гнојиле испод површине.

Четврти корак се не сме мешати са хуманистичким веровањем да срећа лежи у самоспознаји. Таква самоспознаја нас једноставно може одвести ка томе да се још више фокусирамо на себе. А пошто знамо да је кључ наших проблема себичност, не желимо да још већи нагласак придајемо томе. Желимо да кренемо према Богу, даље од себе. Дакле, правимо инвентар са жељом да откријемо корен наше самољубивости и грехе из прошлости, да откријемо оне ствари које су нас удаљиле од Бога а чега је алкохол, или дрога, или коцка, била само нуспојава. На тај начин можемо да се приближимо Богу и задовољству које нам Он нуди, док се трудимо да не поновимо исте грешке у будућности.

Такође, важно је посматрати четврти корак као инвентар нас самих – не других људи. Нашем егу је пуно лакше да окриви неког другог за наше проблеме, али такво упирање прстом поништава сврху четвртог корака. То би била тек још једна рационализација властитог неуспеха. О том феномену ће детаљније бити речи у осмом кораку.

Овај корак говори о „моралном“ попису. Реч „морал“ овде описује разлику између доброг и лошег. То нас доводи до саме сврхе овог корака. Да ли ћемо у четвртог кораку да набрајамо своје заслуге и погрешке или ћемо само да наведемо своје погрешке? Пошто инвентар укључује пописивање свега што је присутно, вероватно је добра идеја да укључимо, приликом пописа, и добре и лоше стране. Било је појединача који су

током четвртог корака размишљали само о негативним аспектима свог живота и завршили тако што су закључили да су потпуно безвредни и непоправљиви као особе. Сврха овог корака је да дамо искрену оцену о себи – тако да бисмо се могли приближити Богу – а не да се забијемо у земљу тако да не можемо више уопште да ходамо. Појединци који теже за понижењем, а не за понизношћу, морају још једном добро да погледају на оца у причи о изгубљеном сину. Понижење није Божија воља за његову децу.

Али да ли заиста има смисла извучити на површину делове прошлости који су мртви и које би најбоље било да се забораве? Ако верујемо да Бог опрашта и заборавља наше грехе, због чега морамо да пролазимо кроз четврти корак?

Сврха овог корака није да се ваљамо у неким стварима које би било боље заборавити. Уместо тога, ако тражимо и ако смо неустрашиви, открићемо да, иако о неким негативним деловима своје прошлости не размишљамо сваки дан, понекад још увек реагујемо на њих, што се може видети по томе како замишљамо Бога и како се свакодневно односимо према другим људима. На пример, можда смо изградили зидове око себе због кривице коју носимо у себи. Или можда још увек носимо огорченост због наше неспособности да опростимо стварне или измишљене неправде. Сврха овог корака није да се ваљамо у прошлости, већ да из наших ормара извучемо страшило које нас спречава да живимо пунином Божијег потенцијала за нас.

Четврти корак нам такође помаже у томе да се усредсредимо на проблеме који су у посебном односу са великим проблемом пред којим смо немоћни и којег смо препознали у првом кораку. Пошто знате у чему је проблем, можете открити нека основна питања која су везана за тај проблем. На пример, неко ко има проблем са преједањем може да открије да су проблеми са егом узроковали празнину у његовом животу, ту је празнину покушао да испуни храном – радећи тако, храна је постала његов Бог. Особе које оговарају могу да открију да

су ширењем најгорих информација о људима покушали да омаловаже мишљење које особа А има о особи Б. Чинећи тако, можда ће открити да их њихов недостатак самопоштовања тера да омаловажавају друге и спуштају их на свој ниво.

Теодор В. Џенингс Јуниор пише о томе шта треба признати. Према њему:

Ово не сме да постане случајно рецитовање замишљених грешака, већ уместо тога мора да буде трезвена процена нашег стања. Не морамо да будемо на губитку због свог признања. Једноставно се бавимо тачно одређеним делима којима се опиремо слободи за коју нас је Христос ослободио... дела због којих смо у сталном рату са позивима на слободу, дела због којих смо заробљени замерањем, завишћу и непријатељством... Бојимо се одбацивања и због тога нисмо способни да волимо. Бојимо се да ћемо бити напуштени, па због тога желимо да контролишемо и поседујемо оне који нас воле – убијајући њихову љубав и чинећи је безвредном. У свом страху да ће нас напустити остајемо сами. Бојимо се да ће нас људи избегавати ако сазнају истину о нама, тако да се скривамо иза маски, због чега смо усамљенији него да нас избегавају. Паралише нас страх, анксиозност и тајни страхови. Због тога се закључавамо.

Мислимо да је љубав ретка ствар, па се препуштамо љубомори – и на тај начин никада не искусимо љубав и мир. Мислимо да је предност нашег комшије наш недостатак, па због тога гунђамо... Робови смо својих страхова, огорчености и наше анксиозности.

То смо чак урадили и са религијом. Скривамо се од Бога иза наше моралности, иза религиозности. Бежимо од Бога тако што постајемо побожни. Користимо језик вере да бисмо прикрили наше неверовање. Користимо Исусово име да обожавамо идола наше маште... Правимо Бога грбом наше анксиозности, страха и огорчености.

То су ствари које морамо да признамо. То су ствари које нас уништавају.⁴⁰

Препорука је да се овај корак запише. Алтернатива је да једноставно седнете и направите попис у глави. Ако тако поступимо, међутим, лако је заборавити неке видове наше прошлости који су важни и које треба да имамо на уму. Писање је облик размишљања. Када почнете да пишете о некој теми, многи аспекти тог предмета вам почињу падати на памет. Ухватићете себе како говорите: „Нисам на то помислио годинама“. Писање чини и да ствари делују службеније. Видети нешто написано пуно је другачије од неодређене мисли о истој теми. Писањем одузимамо нешто од апстрактног и додајемо конкретном. У том смислу Џенингс говори о важности давања првих имена стварима. Џенингс каже:

Већи део психотерапије се односи на помагање људима у томе да именују своје страхове, сећања, наде, осећаје и односе. Без тога се не можемо правилно односити према себи или другима.⁴¹

Дакле, записујући аспекте нашег живота, лакше их можемо повезати са конкретним именима, а то нам омогућава да се са њима и суочимо.

Пошто Џенингс користи реч „психотерапија“, важно је нагласити да припрема за нечије признање у овом кораку, као и конкретно признање у петом кораку, имају више везе са духовношћу него са психологијом. У ствари, постоји опасност када размишљамо о тим корацима само из аспекта психологије. О томе ћемо пуно више говорити у поглављу које следи. Осврћући се на ову чињеницу А. Шнок (A. Snoeck) је рекао:

Испитивање наше савести не би требало да задире без наше воље у скривене структуре које утичу на

---

⁴⁰ Theodore W. Jennings, Jr., *The Liturgy of Liberation – The Confession and Forgiveness of Sins*, Abingdon Press, Nashville, 1988, стр. 65-66.

⁴¹ Исто, стр.69.

наше животе. То испитивање није разматрање дубоке психологије која прати све појаве које су имале утицај на наше грешне одлуке. Ти утицаји као што су инстинкти, унутрашњи пориви, фикције, инхибиције и неконтролисана орјентација осећаја који се провлаче кроз скривеност подсвесног су ствари над којима свесна воља нема снаге и о којима здрав разум ништа не зна.⁴²

Ако сте сада уверени да је четврти корак потребан, одакле започети? Књига „Анонимни алкохоличари“ саветује састављање листе замерки. Озлојеђеност је, према књизи, „кривац број један“. Дакле, када говоримо о озлојеђености, то подразумева да поново пролазимо кроз ситуације у којима смо осећали бол и понижење. Иако су се можда ти догађаји одиграли пре неколико година или чак деценија, ми их осећамо и проживљавамо као да су се управо догодили. Онда усмеравамо нашу пажњу на особу која нам је нанела ту бол и осећамо исту потребу да јој се осветимо због боли коју смо искусили као и када се то стварно догодило. На овај начин смо омогућили особи са којом смо се замерили да контролише наше мисли и да нас спречава да блискије ходамо са Богом. То може бити један од разлога због којег Христос опомиње своје ученике да се моле за своје непријатеље (Лука 6,27.28).

Савет да у четвртном кораку напишемо листу ствари које су код нас створиле огорченост долази делом од претпоставке да можемо пуно открити о себи испитујући разлоге због којих смо огорчени на неке људе.

„Анонимни алкохоличари“⁴³ предлажу онима који пролазе кроз четврти корак да направе табелу са три колоне, као на примеру испод.

За детаљнији пример те методе погледајте код „Анонимних алкохоличара“.

---

⁴² A. Snoeck, *Confession and Pastoral Psychology*, The Newman Press, Westminster, Md., 1961, стр.18.

⁴³ *Alcoholics Anonymous World Services, Inc.*, New York, 1976, стране 64 и 65.

<i>Замерам:</i>	<i>Разлої:</i>	<i>Уїиче на моје:</i>
<i>Госїодин Браун</i>	<i>Збої њажње коју њоклања мојој жени.</i>	<i>Сексуалне односе Самойоуздање (сїрах)</i>
	<i>Рекао је мојој жени да имам љубавницу.</i>	<i>Сексуалне односе Самойоуздање (сїрах)</i>
	<i>Јер ће можда добити мој њосао.</i>	<i>Сїурносї Самойоуздање (сїрах)</i>
<i>Госїођа Цоунс</i>	<i>Јер је луда – обїила ме је. Она је навела свої мужа да се оїїїа. Он је мој њрїїаїељ. Она је ѡрачара.</i>	<i>Личне односе Самойоїїовање (сїрах)</i>

Без сумње, постоје и други приступи четвртом кораку, али ми ћемо погледати само још један. Ова последња метода се може повезати са две до сада споменуте. Она подразумева писање о вашем животу – део по део.

Када размишљате о вашој прошлости, ваш ум је вероватно слаже по деловима. Оно што раздваја те делове су различите прекретнице у животу, као на пример када сте се преселили из једног места у друго, завршили неку школу, брак, рођење деце и промена посла. Када размишљате о свом животу на тај начин, хронолошки, почните писати о првом делу свог живота, можда у некој бележници. Када завршите први део, прелазите на следећи. Овом методом ћете открити да процес писања буди многе успомене. Видећете, такође, да је у сваком делу веома лако додати и списак огорчености.

Не препоручује се да покушате завршити четврти корак у једном дану. То би могло да се заврши психолошком и емотивном исцрпљеношћу, а и квалитет вашег моралног инвентара може да трпи. Ако посветите сваког дана део свог времена радећи на попису, можда 15, 20 или 30 минута, схватићете да вам, док сте у сред неке друге активности, падају на памет неке ствари које се могу записати. Можда ће то

потрајати неколико дана или чак седмица, али крајњи резултат ће бити неустрашив и много бољи за истраживање.

Без обзира на то коју методу користите у четвртом кораку, запамтите да је његова сврха да вас из егоцентричности усмери на усредсређеност ка Богу и да вам помогне да се придржавате одлуке коју сте донели у трећем кораку. Ипак, иако је корак индивидуална активност, ви тај корак не морате да радите сами. Молитве којима се тражи помоћ и упутства за ваш попис ће учинити тај пут лакшим.

Када треба да урадите четврти корак? Не постоји конкретан одговор на то питање. Неке особе заврше са четвртим кораком убрзо након што започну програм 12 корака. Касније, након дубљег увида у духовне аспекте другог и трећег корака те исте особе понављају овај корак. Заиста, ако особа која започиње корак касније осети да није била неустрашива и није истраживала, можда није лоша идеја да га понови. Али једном када особа заиста заврши тај корак, не вреди понављати поступак. Као што ћете видети, постоје одредбе у десетом кораку за континуирани попис. Али прво морамо да разговарамо о томе шта све треба радити са информацијама које сте добили када сте успешно завршили свој четврти корак. Ово нас доводи до петог корака.

Четврти корак: Питања за самоиспитивање и групни разговор

1. Након доношења одлуке да се врати своме оцу, шта је навело изгубљеног сина на признање?
2. Због чега је хришћанима речено у 1. Коринћанима 11,28 да се испитају пре него што приступе причешћивању?
3. Шта мислите, које ћете духовне користи имати од процеса самоиспитивања?
4. Размислите о догађају или о више догађаја који још увек утичу на ваше понашање данас. На који начин вас ове ствари одвајају од блискијег хода са Богом?
5. Која је разлика између четвртог корака и процеса кроз који би неко прошао са психологом или психијатром?
6. Које су предности писања својих погрешака у склопу четвртог корака? А ваших заслуга?
7. Када је разматрао шта све спада у нечије признање, Теодор В. Џенингс Јуниор је поменуо да се појединци због страха стављају „под кључ“. Да ли то важи и за вас? Шта је он рекао о томе шта би се у четвртом кораку требало укључити?
8. Шта значи реч „огорченост“? Како би вам то помогло да саставите листу огорчености?

Пети корак

*Признали смо Боју, себи а и дружим људима
иначну природу наших ирешака.*

Прочитајте исповест младе жене коју је записао аутор Дејвид Белгум, о важности признања:

Када сам избачена из медицинске школе, моји родитељи су били узнемирени, и мој доктор је рекао да ми је потребна помоћ. Предложио је да посетим једног свештеника који се бави саветовањем. Мислила сам да ће ми објаснити шта ме је увалило у невољу и да ће ми помоћи да разумем саму себе, тако да се то не би поновило. Али, он ми није помогао у том смислу, па сам му на крају сама рекла о чему се ради (промискуитет).

Било је то страшно болно и тешко, али мислим да је било најбоље да све изађе на видело.⁴⁴

Аутор је онда дао своје виђење духовне користи које је та ученица медицинске школе извукла јер је отворено говорила о свом проблему.

По први пут у животу је почела да увиђа да мора прихвати одговорност за свој живот, за своје понашање. Њена префињеност се истопила у плачу покајања. После потпуног признања и обнове у цркви, она је прихватила одговорност и за друге области свог живота, као и вредности и верске појмове који су за њу до тада били скоро бесмислени, а сада су јој били корисни и од виталног значаја.⁴⁵

Хришћани су упозорени у Јаковљевој посланици 5,16 *Исїоведаяїше њак једни друїма саїрешена...* Постоје и делови Писма који говоре о последицама ако не признајемо грехе једни другима. Према *Причама Соломоновим* 28,13 *Ко крије ѡресїуїе своје, неће биїи срећан; а ко ѡризнаје и осїавља, добиће милосї.*

Псалмопојац Давид је писао о последицама непризнавања:

Кад ћуїах, ѡсахнуше костїи моје од уздисања мої ѡо вас дан. Јер дан и ноћ ѡишїїаше ме рука Твоја; несїа сока у мени као на лейїњој ѡриїеци. Грех свој казах Теби, и кривице своје не заїајих; рекох: исїоведам Госїогу ѡресїуїе своје; и Ти скиде с мене кривицу їреха мої.

Псалам 32,3-5

Божија воља да Његов народ признаје грехе провлачи се кроз цело *Светїо ѡисмо*. На пример, погледајте 3.Мојсијеву 5,5 и 26,40; 4.Мојсијеву 5,7; Јеремију 3,13 и 1.Јованову 1,8-10.

---

⁴⁴ David Belgum, *Guilt: Where Religion and Psychology Meet*, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, NJ, 1963., стр. 29-30.

⁴⁵ Исто, стр. 30.

И у случају изгубљеног сина такође налазимо пример признања. Као што је већ описано, син је још увек чамио у далекој земљи када је схватио колико је залутао. Тада је планирао шта ће рећи оцу. Овде налазимо везу са четвртим кораком. Док се син приближавао своме дому, а отац потрчао према њему, син признаје: *А син му рече: Оче, сајреших небу и њеби, и више нисам достојан назвајти се сином њвојим* (Лука 15,21). После овог признања, које је веома слично петом кораку, уследило је радосно окупљање.

Црквена историја бележи⁴⁶ да је исповедање постало формални део религије, прво као део покајања, а касније као засебна Света тајна, код Православне цркве, и као претпоставка ваљаног покајања. Мартин Лутер је похвалио идеју исповедања, али је забранио њену присилну праксу. Исповедање се престало користити у протестантским црквама а најсличнију везу коју протестанти имају са православном Светом тајном исповести су различити облици саветовања које врше свештеници.⁴⁷

Поред тих саветовања у четири ока са свештеницима, неки протестанти одговарају на позив са олтара, што често укључује нејасно исповедање греха пред целом црквом, али без превише прецизних детаља. Неки хришћани могу проживети цео живот а да никада не одговоре на такав позив са олтара. И мада православни имају формализовано исповедање са свештеником као део њихове религије, то може постати рутина, у којој се исповедају само најповршнији греси, а ефикасан резултат исповедања је искључен, тако да нема духовног раста. Због процеса порицања који резултира самооправдањем, сасвим је могуће да добронамерни протестанти а подједнако и православци никада нису признали ствари које их одвајају од Бога.

---

⁴⁶ Erik Berggren, *The Psychology of Confession*, E. Brill, Leiden, Netherlands, 1975.

⁴⁷ Theodore W. Jennings, Jr., *The Liturgy of Liberation – The Confession and Forgiveness of Sins*, Abingdon Press, Nashville, 1988.

Белгум⁴⁸ описује тип стерилне цркве модерног времена у којој чланови не носе бремена један другогa (Галатима 6,2), а не практикују ни онај део Писма који каже: *Зайто одбацивши лаж, ѿговориѿе истину сваки са својим ближњим...* (Ефесцима 4, 25). Резултат тога је да хришћани нису „удови један другогe“, као што пише у наставку Ефесцима 4,25. Белгум види тај пропуст хришћана у признавању својих греха, дволичности и лицемерја, где се неко претвара да је нешто што заправо није.⁴⁹ Према Белгумувим речима:

Лицемерје је тако озбиљна ствар јер није као многи други греси – крађа, убиство, прељуба итд. То је метода греха која спречава његово разрешавање.⁵⁰

Због непризнавања својих греха, Белгум тврди да хришћани пате духовно, ментално и физички.

Недавна протестантска историја није ставила нагласак на исповедање. „Оксфордска група“, из које је поникао програм „Анонимних алкохоличара“, охрабривала је праксу исповедања, али са методом углавном другачијом од оне која се практикује у црквама.⁵¹ У „Оксфордској групи“ је особа која је слушала исповести (исповедник, ако желите тако назвати ту особу) била духовно зрелија од особе која се исповедала, као што би то био случај са свештенством. Али уместо да само слуша исповедник би такође поделио и своје грехе. Дакле, исповедање је више као период обостраног разоткривања, а повратне информације које би давао исповедник су биле више сведочанство него исповедање.

На тај начин, особа која се исповеда може да се растерети али и да стекне уверење да је онај који седи насупрот ње починио исте грехе, доживео исто кушање, и да их је све превазишао захваљујући Божијој милости. Такву врсту односа

---

⁴⁸ Белгум, стр. 30.

⁴⁹ Исто, стр. 8.

⁵⁰ Исто, стр. 7.

⁵¹ Berggren, стр. 16.

исповедник – исповедач до дана данашњег практикују чланови „Анонимних алкохоличара“, као и друге групе 12 корака у свом приступу петом кораку. То личи доста на „носител бремена један другог“, зар не?

Сада ћемо да радимо на конкретним деловима корака.

Пошто смо управо завршили истраживање и моралан попис себе у четвртном кораку, открили смо пуно о томе зашто смо се удаљили од Бога. Такође смо открили старе болове и огорчености које још увек утичу на наше животе. Открили смо обрасце размишљања и понашања који се понављају и који нас још више могу удаљити од Бога. Препознали смо тренутке у којима се наши проблеми из првог корака манифестују тако што служимо телу а не Богу. Са том спознајом започињемо пети корак.

У складу с петим кораком, признајемо те ствари – ствари које смо открили у четвртном кораку – прво Богу. Ми ово радимо кроз молитву, разговарајући насамо са Богом, можда у периоду од неколико дана, чак и седмица. Када је говорио о нечијем конкретном исповедању Џенингс га је то назвао:

...тачка трезвеног и јасног самоцењивања. Јер се овде не изјашњавамо ко бисмо желели да будемо, већ ко ми заправо јесмо. Признајемо своје ропство и нашу сломљеност. Ако тога нисмо свесни не можемо да се окренемо од тога, према обећаној слободи.⁵²

Пошто смо се исповедили Богу, признајемо и себи те ствари. Можда је логично поставити питање: „Како могу да признам те ствари Богу ако их прво не признам самом себи?“ Изгледа да овај корак означава виши ниво признања да би дошао до нас у време када тек препознајемо те недостатке.

---

⁵² Jennings, стр. 59.

Пишући о исповедању, А. Шнок, католички теолог је рекао:

...испитивање савести мора се догодити пред Богом. Тек ће нам тада милосрђе, у свом прочишћавајућем деловању, помоћи да понизно признамо своју грешност. Тада неће бити тога да се губимо у најситнијим детаљима; тада неће бити опасности да се желимо разрачунати са Богом до последње паре. Све те охоло и антропоморфне бриге ће нестати када особа кроз дубоку веру постане свесна сопствене, вишеструке грешности пред милостивим Господом.⁵³

Приметите из горњег цитата како дубље разумевање сопствене грешности долази до особе када она то призна Богу. Због тога, набрајање грешака у четвртом кораку није исто као и стварно признање тих ствари себи самима – бар на дубљем нивоу. Тек када Богу признамо те ствари и прихватимо где се налазимо као грешници у односу на нашег савршеног Бога, добијамо тај дубљи ниво разумевања сопствене грешности.

Даље, ако прво признамо те ствари Богу, не може више да буде мувања са наше стране. Можда постоје неке ствари у нашој прошлости које смо избацили из наших мисли или на њих помислимо са неке дистанце, скоро као да су нестварне. Ако смо те ствари записали у четвртом кораку и признали их Богу на почетку петог корака, онда требамо стварно да прихватимо те поступке као своје и на тај начин прихватамо одговорност за сопствене поступке.

То што те ствари прво признајемо Богу подсећа нас на то да стављамо Бога испред себе. То је, на крају крајева, разлог због којег правимо ове кораке.

На крају, ми признајемо те ствари другом људском бићу. Зар није довољно доћи напред када се у цркви са олтара упути позив и признати на глас да смо згрешили? То може да буде део

---

⁵³ A. Snoeck, *Confession and Pastoral Psychology*, The Newman Press, Westminster, Md., 1961, стр. 17.

нечијег петог корака, али немојте да заборавите да овај корак изискује од особе да открије „тачну природу својих грешака“. То се, такође, може урадити и испред целе цркве, можда у скраћеној верзији. Али пошто смо „неустрашиво истраживали“ у четвртом кораку, пети корак ће вероватно потрајати, можда неколико сати. То може да буде предуго за целу цркву или за вашу хришћанску групу за опоравак. То је можда разлог због којег се у кораку говори о „другом људском бићу“.

Пожељно је да појединац који је изабран за пети корак не буде само неко ко је особа од поверења, већ да буде особа која је у прошлости прошла кроз исте проблеме кроз које ви сада пролазите. То је можда један од разлога због којег је програм 12 корака био толико успешан у многим животима – појединци се састају са онима који су имали сличне проблеме, алкохоличари са алкохоличарима, наркомани са наркоманима, коцкари са коцкарима итд. Затим, за време трајања петог корака, дешава се процес сличан оном који се догодио за време исповедања чланова „Оксфордске групе“, као што је раније и описано. Особа која слуша исповест у петом кораку и сама је превазишла неке од истих проблема па их може поделити са особом која исповеда грехе. Онда се дешава нешто овако:

И ти си то учинио (или осетио то, или помислио исто)? Мислио сам да сам једини на свету који је тако поступио. Одједном се више не осећам тако усамљено. Понекад заборавимо шта пише 1. Коринћанима 10,13: *Друго вас искушење није снашло осим човечијеја*. Кроз оваква исповедања баријере су уклоњене. По Карл Барту (Karl Barth): *Када знамо да смо њрешиници, знамо да смо браћа*⁵⁴ Уклањањем тог осећаја усамљености, постајемо способни да другачије гледамо на људе. Џенингс о томе каже:

Признавање греха је почетак саосећања. Ми делимо потребу за ослобођењем са нашим ближњима.

---

⁵⁴ Karl Barth, *Epistle to the Romans*, London: Oxford University Press, 1933, стр. 101.

Симптоми могу да буду различити, али потреба је иста. Греси могу да буду другачији, али грешење је свима заједничко. Кроз исповедање греха смо признали нашу заједничку потребу, заједничку сломљеност, заједничку изобличеност, заједничку одузетост и ропство. Једном када се то догоди, више нећемо пожелети да искључимо из нашег заједништва и пријатељства оне који су грешници.⁵⁵

Још једна предност овог односа један на један, који је део петог корака налази се у томе да онај који исповеда грехе може да добије повратну информацију уколико су он или она мање искрени у исповести. То је нешто што није могуће приликом позива са олтара, или под епитрахиљем. Људска природа је таква каква је, особе могу да буду заваране (а покушавају да ураде исто са Богом) кроз различите облике самооправдања и манифестације ега. Можда још увек покушавамо да окривимо друге уместо себе. Као резултат тога, нисмо били неустрашиви и нисмо истраживали у процесу моралног пописа нашег живота. Ако је то случај, онда онај који слуша исповест треба на то да скрене пажњу ономе који се исповеда, можда и да захтева од њега да понови део четвртог корака и поново изнесе те ствари пред Бога на почетку петог корака. То ће бити тешко за нечији его и захтеваће много труда, али то је вежба искрености која ће нас приближити Богу.

Када одлучујемо о томе шта ћемо рећи у петом кораку, запамтите да корак каже: „тачну природу наших грешака“. То изгледа указује на различите делове који чине „велику слику“ мозаика а не микроскопско истраживање сваког дела. То не значи да желите да прикријете било који важан део вашег живота. Тачније, препознаћете много поступака које сте понављали у вашој прошлости а који су манифестација истог греха. Уместо да се пролази кроз цео списак, довољно је

---

⁵⁵ Jennings, стр. 72.

давати примере, истичући како вас је тај конкретан грех држао даље од Бога. У Шноковом цитату изнад смо видели колико је бесмислено губити се у ситним детаљима.

Са психолошке тачке гледишта, чини се да пети корак има терапеутско дејство. Заиста, пацијенти безбројних психијатара и психолога имали су користи већ само због тога што су у њима имали слушаоце који их разумеју. Ипак, било би погрешно посматрати пети корак само као психолошко средство. Не заборавите, иако психологија има неке предности, то је ипак наука коју је смислио човек, *Јер је мудрост овога света лудост прег Богом* (1.Коринћанима 3,19). У умовима неких хришћана, спајање ове науке са хришћанством је несвесно разводнило, ако не и потпуно изменило, Божију Реч за многе вернике.⁵⁶ Када је говорио о католичкој исповести Шнок је рекао: *Световно је сматрајући и користивши сакраменте као средство психолошког испитивања дубине људског ума и духа.*⁵⁷ Ако се исповест посматра само са психолошке тачке гледишта, то је горе од свештеника који само моралише за време нечије исповести. Према Шноку: *Исповест мора остати сусрет у тајни Христовој сјасења.*⁵⁸ Дакле, ако се посматра само као психолошко средство, то би значило да неко полаже своју веру у човека – не у Бога, негирајући духовну корист коју добијамо када 12 корака спроведемо у својим животима.

Шта неко може да очекује да ће добити у петом кораку? Као што је већ речено, долази до губитка осећаја усамљености и до новог прихватања других грешника. Постоје и друге предности.

Исповедање се посматра као *ствар која директно додирује савест, дубље него икада раније, и више и појачаније ирочишава ум.*⁵⁹

---

⁵⁶ На пример, видите William Kirk Kilpatrick, *Psychological Seduction – The Failure of Modern Psychology*, Thomas Nelson Publishers, Nashville, 1983.

⁵⁷ Snoeck, стр. 8.

⁵⁸ Исто, стр. 9.

⁵⁹ Исто, стр. 5.

Џенингс је то назвао окретање *од ројсџива*,⁶⁰ стицање способности да се *јасније види*,⁶¹ праксом у *рушењу илузија, разоткривању идола и њривиди*,⁶² као и откривање наших *ланаца... које њодигемо високо како би моџли да буду скинуџи*.⁶³

Јасно је, успешан завршетак петог корака носи у себи велико духовно обећање. Након што је изгубљени син признао своје грехе, добио је опроштење. По Божијој милости, исто то ће се догодити свим хришћанима који на тај начин признају грехе. Међутим, са овим опроштењем нема времена за опуштање. Иако је изгубљени син дочекан са гозбом када је стигао кући, и даље постоје неке ствари у нама које ће нас навести да застранимо. Према Џенингсу, наши ланци су разоткривени зато да бисмо их могли збацити. Кораци који следе нам омогућавају да се то догоди.

---

⁶⁰ Jennings, стр. 59.

⁶¹ Исто, стр. 67.

⁶² Исто, стр. 73.

⁶³ Исто, стр. 71.

Петти корак: ишитања за самоисшитавање и ируини разјовор

1. Након што је фарисеје назвао лицемерима Христос је рекао: *А нишита није сакривено шито се неће открити, ни ишајно шито се неће дознаи* (Лука 12,2). На који начин је то истина? Какву тежину тај стих има у петом кораку?
2. Размислите о приликама из прошлости када сте нешто признали другом људском бићу. Како сте се после тога осећали? Како је то утицало на ваш однос са особом којој сте то признали?
3. На који начин се практикује исповедање у вашој цркви? На који начин се исповедање које је описано у петом кораку спутава у цркви?
4. Ако би сви у мојој цркви прошли кроз четврти и пети корак верујем да би резултат био...
5. Како можемо да признамо „тачну природу наших грешака“ Богу, пре него што их признамо сами себи?
6. Ако признајемо своје грехе Богу, због чега је потребно признавати их и другом људском бићу?
7. Оно што ме највише плаши код признавања праве природе мојих греха пред другим људским бићем је...
8. Као што је цитирано у овом поглављу, Џенингс је рекао да се исповедањем откривају наши ланци... и *иодигу се ишако да би моли биши скинути*. О којим он то ланцима говори? Како ће нам пети корак омогућити да одбацимо ланце? Ко их скида?

Шести корак

*У њојшћуносћи смо сћремни да Бој уклони
све недосћайке нашеј каракћера.*

О којим „недостацима карактера“ овде говоримо? То су негативне ствари које смо открили о себи приликом писања нашег четвртог корака, ствари које се односе на тело, а одводе нас све даље од Бога. Онда их у петом кораку, када их признамо Богу, себи и другом људском бићу, разоткривамо и износимо на видело.

Шести корак говори о томе шта следеће треба да урадимо.

Обратите пажњу да се шести корак не односи на то да Бог уклања недостатке нашег карактера. Више се односи на нашу спремност да их Бог уклони. Другим речима, ако радимо на шестом кораку, то значи да смо спремни да се променимо

на боље. Наизглед може да се чини да то неће бити никакав проблем – вежба која захтева минималну количину напора. Али мало је сложеније од тога.

Као што је записано у Јовану 5,2-9, Христос је посетио бању Витезду у Јерусалиму где су се окупљали бројни инвалиди и чекали да буду излечени. Христос је пришао човеку који је боловао 38 година и поставио му је ово питање: *Хоћеш ли здрав да будеш?* (стих 6). Није ли то потпуно непотребно питање? Наравно, болестан човек жели да оздрави, зар не?

Иста врста питања појављује се и у причи о слепцу Вартимеју (Марко 10,46-52). Христос га је упитао: *Шта хоћеш да ти учиним?* (стих 51). Опет на први поглед имамо питање чији је одговор очигледан. Али да је то стварно тако, онда Христос не би поставио такво питање. Дакле, очиглено да постоји разлог због којег дугогодишњи инвалид не би желео да буде здрав или слепац не би хтео да му се поврати вид. Истражујући те разлоге, можемо много да научимо о неопходности шестог корака.

Расправљајући о томе због чега је Христос питао инвалида у бањи да ли жели да оздрави, Бари Т. Браун (Barry T. Brown) је изјавио:

То је важно питање. Треба га често поставити јер је изненађујуће колико људи често улажу у своје лоше стање.⁶⁴ Што се тиче слепца Браун је упитао: Да ли је он хтео да се ствари промене? Да ли је био спреман на друштвене последице због тога што поново има способност да види?

Према др Кенет Р. Бакен (Dr. Kenneth R. Bakken): *Послџоји бол у ѝромени, и ми ѝонекад радије не би да ѝреузмемо ризик. Лакше је осџаџи џи ѝде смо.*⁶⁵

---

⁶⁴ Barry T. Brown, *The Healing Ministry of the Church*, The Joint Board of Christian Education, Melbourne, Australia, 1986, стр. 19.

⁶⁵ Kenneth R. Bakken, *The Call to Wholeness – Health as a Spiritual Journey*, The Cross Road Publishing Co., New York, 1987, стр.59.

Уз помоћ савремених медицинских третмана многи су се борили са раком и победили. Упркос чињеници да ти људи имају стварни разлог за славље, победа је за многе горко-слатка јер наилазе на још један проблем, који је више менталне природе. Месецима а можда и годинама ти болесници су навикли да их други третирају другачије. Можда се пуно мање захтевало од њих. Њихови вољени су ходали тихо око њих. Сада је проблем да се прилагоде јер су се сви почели да се односе према њима као да је све у реду. Из угла хуманизма, исти проблем су приметили и психолози. Фројд је то назвао „отпор“ или „резистенција“.⁶⁶ Пацијенти су били: *дубоко неодлучни да напусте инфантилне жеље и фантасије и показивали су нешто што се чинило као дубоко укоренења тенденција или потреба да се испирају у напредовању прошлих неуротичних образаца.*⁶⁷

Према Абрахаму Маслоу (Abraham Maslow), психологу хуманисти:

Свако људско биће у себи носи две врсте снаге. Једна врста се ослања на сигурност и одбрамбени став из страха, са тенденцијом ка назадовању, грчевито се држи прошлости, боји се раста... Друга врста снаге га тера напред према целовитости и јединству са самим собом, према потпуном функционисању свих својих капацитета, према суочавању са спољним светом, док у исто време постаје способан да прихвати свој најдубљи, стварни и несвесни део себе.⁶⁸

Због тога је тај принцип био примењен на физичке и менталне болести. Али шта је са духовном болешћу? Да ли је могуће да ћемо одбацити промену на боље и држати се наших старих греха? Христос се позабавио човеком који је

⁶⁶ Morris N. Eagle, "Psychoanalysis and Modern Psychodynamic Theories," у Norman S. Endler and J. McVicker Hunt (Eds.), *Personality and the Behavioral Disorders, Vol. 1*, 2nd Edition, John Wiley & Sons, New York, 1984, стр. 83.

⁶⁷ Исто.

⁶⁸ Abraham Maslow, *Toward a Psychology of Being*, 2nd Edition, Van Nostrand Reinhold Company, New York, 1968, стр.46.

имао проблем у овој категорији. Познат је као богати младић, а његова прича је испричана у три јеванђеља (Матеј 19,16-30; Марко 10,17-31 и Лука 18, 18-30).

Као што је записано, младић је пришао Христу и упитао га шта мора да учини да би имао вечни живот. Христос је почео да набраја десет заповести, а младић је одговорио како их је све држао. Пошто Христос није оспорио човекову тврдњу, очигледно је да је младић био веома религиозан човек. Али онда је дошао преломни тренутак, недостатак карактера који је стајао између богатог младића и Бога. Христос је рекао: *Ако хоћеш савршен да будеш, иди продај све што имаш и догај сиромасима, и имаћеш благо на небу, ја хајде за мном* (Матеј 19,21). Прича има тужан крај јер младић није био спреман да се довољно промени како би следио Христа. Као што је забележено у стиху 22: *А када чу младић реч, отиђе жалостан; јер имаше многа имања.*

Богати младић је омануо у потпуном држању Десет Божијих заповести. У свом коментару на ту причу Р. В. Г. Таскер (R. V. G. Tasker) каже овако:

То је разлог због чега му недостаје радости и нема полета у његовом животу. Његово богатство се умножило и његово срце је тамо. Он је постао роб своје имовине. Пуно је богатства у његовој кући, али му је душа сиромашна.⁶⁹

Емет Фокс зове ту причу *један од најтужнијих одломака у целокујној књижевности*.⁷⁰ Према Фоксу:

Ово је заиста прича човечанства у целини. Одбацујемо спасење које нам нуди Исус – прилику да пронађемо Бога – јер имамо „велики иметак“. Не зато јер смо материјално веома богати (новчано), већина људи

⁶⁹ R.V.G. Tasker, *The Gospel According to St. Matthew*, The Tyndale Press, Wheaton, Illinois, 1961, стр. 187.

⁷⁰ Emmet Fox, *The Sermon on the Mount – The Key to Success in Life*, Harper & Row Publishers, New York, 1934, стр.22.

то није, већ имамо велики иметак у облику унапред формираних идеја – поверење у сопствене процене, као и у идеје које су нам познате; духовни понос рођен због академских достигнућа; сентименталне или материјалне везаности за институције и организације; животне навике којих се не желимо одрећи; бриге због људског поштовања; или можда страх од јавног подсмеха; или интересовање за световно поштовање и част. И та имовина нас држи завезане за стену патње која представља наш бег од Бога.⁷¹

Браун⁷² је навео неколико разлога зашто се појединци, свесно или несвесно, држе својих проблема:

1. Улива осећај идентитета или пружа неки вид саосећања.
2. Опасност јер се треба изборити са променама и одговорност која иде уз то.
3. Сувише је тешко суочити се са чињеницом да су појединци на неки начин задовољни са својим стањем.
4. Страх да ако потраже оздрављење, али га не добију, то ће само још појачати негативне осећаје које већ имају о себи.

Када смо приступили трећем кораку, заузели смо став спремности да допустимо Богу да води наше животе.

У шестом кораку постајемо веома специфични.

У овој фази треба да се запитамо да ли смо спремни да идемо напред према животу који је усмерен ка Богу или желимо да наставимо да се са болесном душом ваљамо у самољубивости.

Ако нисмо спремни да те ствари предамо Богу, постајемо одговорни јер ћемо се вратити проблему којег смо препознали у првом кораку. Особе које су у програму 12 корака кажу да је проблем који су навели у првом кораку само једна

---

⁷¹ Исто.

⁷² Brown, стр.37.

од манифестација других проблема који су лежали испод површине. Ако заиста желе да се ослободе тог проблема они морају да буду спремни да се позабаве овим другим проблемима.

На пример, ако сте у четвртом и петом кораку открили стални образац омаловажавања својих вољених, морате допустити Богу да уклони тај проблем. Вероватно ћете открити да сте се тако понашали да бисте се осећали супериорније. Ако желите да допустите Богу да уклони тај проблем, ви тиме кажете да ћете се од сада према својим вољенима понашати другачије. То би у почетку могло да буде неугодно, али имајте веру да ће вам Бог омогућити да се ефикасно позабавите тиме и да ће вас учинити бољом особом због ваше спремности.

Према Бакеновим речима:

...када се мењамо, заправо смо ослобођени...
Ослобођени смо од контроле од стране других људи, слободни смо да откријемо себе у равнотежи између активности и одмора; слободни смо да служимо другима... можемо одустати од анксиозности због губитка контроле или због контроле других.⁷³

Један део шестог корака обично смета људима. Реч „у потпуности“ неким изгледа као да жели да означи перфекционизам. Када бисмо били способни да тај корак доведемо до савршенства, онда нам не би била потребна милост. А као што знамо она нам је свима потребна. Уместо перфекционизма, овај корак говори о томе да ћемо радити најбоље што можемо. Док се приближавамо Богу, наставићемо да препознајемо недостатке карактера и бићемо спремни да их предамо Богу како би их он уклонио. Тежимо ка сталном расту.

*... Зашто и ми, имајући око себе толики облак сведока,
одбацимо свако бремене и трих који нас лако заводи, и*

---

⁷³ Brown, стр. 59.

*са стврпљењем хитајмо у подвиг који нам предстоји.
Гледајући на Исуса, Начелника и Савршиоцеља вере.*

Јеврејима 12,1.2

Шести корак: ишћања за самоисцљивање и јрујни разјовор

1. Упоредите разлику у понашању између богатог младића и Петра и Андреја када их је Христос позвао (види Јован 1,35-42). Зашто је богати младић отишао у другом смеру, док су Петар и Андреј одлучили да следе Христа?
2. Зашто је Христос питао човека код бање да ли жели да буде излечен? Који су неки од могућих разлога због којих човек можда не би желео да оздрави?
3. Ако смо исповедили наше погрешке у петом кораку, зашто је неопходан шести корак?
4. Понекад људи упадну у зачарани круг чинећи неки грех. Покају се од њега, признају га, па опет понове исто дело. Зашто људи то раде? Како би шести корак могао да помогне у томе да ставимо тачку на тај циклус?
5. Који су неки од недостатака вашег карактера којих бисте желели да се решите?
6. Ако не успемо себи да опростимо неке ствари које смо радили у прошлости, зашто би то био недостатак карактера којег Бог треба да уклони као део шестог корака?
7. Како могу себичност и самољубље да буду део разлога због којег се нека особа чврсто држи својих карактерних мана? Како те ствари настављају да нас одвајају од Бога?
8. Др Кенет Р. Бакен кога смо цитирали у овом поглављу рекао је да је шести корак поступак који нам даје слободу. Коју врсту слободе добијамо?

Седми корак

Понизно смо ћа молили да уклони наше мане.

О којим то манама ми овде причамо? То су ствари које смо навели у четвртном кораку. Затим смо их признали Богу, себи и другом људском бићу у петом кораку. У шестом кораку, колико год то било болно, постали смо спремни да допустимо Богу да уклони те ствари. У седмом кораку молимо Бога да их уклони.

У шестом кораку су те ствари назване „недостаци карактера“, а у седмом кораку „мане“. Али ради се заправо о истим стварима. То су ствари које ће нас држати на себичним стазама и спречавати нас да се приближимо Богу.

Кључна реч у седмом кораку је прва реч: понизно.

У времену када појединац може да буде прихваћен од друштва ако каже: „Ја сам највећи!“ и када је модерно хвалити

се својим достигнућима путем медија уз инсистирање да „ја“ заслужујем уговор од 10 милиона долара, уместо само од 8 милиона, концепт понизности се потпуно погрешно тумачи. Веома често понизност схватамо као понижење. Оно што нам пада на памет је слика пребијеног пса, који подвијеног репа пузи према свом господару.

Као део Блаженстава, Христос је овако поучавао: *Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско* (Матеј 5,3). Пошто се о понизности говори у многим деловима Библије, укључујући и овај стих, многи људи – како хришћани тако и нехришћани – имају погрешну представу о томе шта значи бити хришћанин, бити понизан. Ј. В. Филипс написао је сликовиту причу која говори о погрешном схватању понизне особе.

...неко ко не би ни мрва згазио, ко би пусто лава да спава и ко би избегавао проблеме када год је то могуће; неко мирног темперамента, коме су непознате страсти узавреле крви човечанства, ко је анониман, ко нема инспирацију и не инспирише.⁷⁴

Тај опис призива сличне слике као што је она где пребијени пас пузи према свом господару. Заиста, људима који замишљају Бога као окрутног господара, има смисла да верују како тај Бог, каквим га они замишљају, жели да они буду понижени. Али ово је лажна представа о Богу универзума (погледај други и трећи корак). Ово није Бог за којег је Петар рекао: *Све своје брије њоложије на Њеја, јер се Он сџара за вас* (1. Петрова 5,7).

Да бисмо правилно разумели понизност, вратимо се поново на причу о изгубљеном сину (Лука 15,11-32). Раније смо се осврнули на ту причу у корацима од један до пет. Као што је описано, одлазак сина од оца је био последица његове себичности, надуваног ега и поноса. Био је на ивици смрти због изгладнелости пре него што је схватио колико би му било боље код куће. Тада је донео олуку да се врати своме

---

⁷⁴ J. B. Phillips, *Your God Is Too Small*, Macmillan Publishing Co., New York, 1961, стр. 27

оцу. Разлика у његовом ставу приликом одласка на пут и при повратку је разлика између поноса и понизности. Враћајући се кући, схватио је да је због својих поступака постао беспомоћан и да је заслужио да умре од глади. Више се није хвалио: *Ја сам највећи!* Син је схватио да ће све што ће примити бити поклон од оца. И знао је да не постоји више ништа што би могао да уради да заслужи очев поклон. Он се вратио кући са срцем слуге, у понизности. Библија се овим бави на многим местима. На пример:

Пред њројасѝ њодиге се срце човека, а њре славе иде смерносѝ (Приче Соломонове 18,12).

Јер је висок Госѝод, и види нискоѝ, и високоѝ издалека њознаје (Псалам 138,6).

Јер њодсмевачима Он се њодсмева, а кроѝкима даје милосѝ (Приче Соломонове 3,34).

Лако је видети како се сваки од ових цитата може применити на изгубљеног сина. Треба имати на уму, међутим, да се они могу односити и на нас. Хајде да погледамо још неке примере у којима се размишља о понизности у односу на понос. Прво, Христов класичан одговор на понос његових ученика:

И дође у Кајернаум, и кад беше у кући заѝиѝа их: Шиѝа се ѡреѝирасѝе ѡуѝем међу собом? А они ћуѝаху; јер се ѡуѝем ѡреѝираше међу собом ко је највећи. И седавши дозва дванаестѝорицу и рече им: Који хоће да буде ѡрви нека буде од свих најзадњи и свима слуѝа. И узевши деѝе меѝну ѝа међу њих и заѝрливши ѝа рече им: Ко једно овакво деѝе ѡрми у име моје, мене ѡрима; а ко мене ѡрми, не ѡрима мене неѝо Оноѝ који је мене ѡслао.⁷⁵

Марко 9,33-37

Приметите да Христова поука о понизности долази одмах након „ја сам највећи“ расправе између његових ученика.

---

⁷⁵ Иста прича налази се и у Еванђељу по Матеју 18,1-4 и Лука 9,46-48.

То се може упоредити са изгубљеним сином који је на свој начин рекао: „ја сам највећи“, када је напустио оца. Као што је изгубљени син научио лекцију о понизности, и ученици су добили лекцију о томе на примеру детета које било постављено између њих. Што се деце тиче Џон МекАртур (John MacArthur) пише:

Мало дете не поставља никакве захтеве вредности или величине. Оно се једноставно предаје бризи својих родитеља и других који га воле, ослањајући се на њих у свему што му је потребно. Оно зна да не може само да испуни своје потребе и да нема ресурсе који би га одржали у животу. То је врста скромне покорности која резултира величином у Божијим очима и Његовом царству.⁷⁶

Зар то не звучи врло слично ставу изгубљеног сина на његовом повратку кући?

Сада ћемо погледати шта Јаков има да каже о овој теми:

Споиа каже: Бої се ироїиви іордима, а смиренима даје благодатї. Покоритї се, дакле, Боју, а усїроїивитї се ђаволу, и іобећи ће од вас. Приближитї се Боју, и Он ће се іриближити вама. Очистїитї руке, ірешници, іоїравитї срца ваша, дводушни. Трїитї и іуїујїте и ілачитї: смех ваш нека се іреїтвори у ілач, и радосї у жалосї. Понизитї се іред Госїодом, и уздиїнуће вас.

Јаков 4,6-10

Поново, понизност се поставља као супротност поносу. Дискутујући о „дволичности“ Јаков се дотиче та два супротна правца. За изгубљеног сина то је био одлазак од оца, а затим повратак оцу. За Христове ученике то је кренуло од разговора ко је највећи до постављања малог детета, које је у потпуности зависно од својих родитеља, између њих.

---

⁷⁶ John MacArthur, *The MacArthur New Testament Commentary Matthew 16-23*, The Moody Bible Institute, Chicago, 1988, стр. 99.

Оно на шта се све своди је заправо један парадокс; иако се чини да би требало да растемо, стиче се утисак да се морамо умањивати. Умањујући или понизујући себе у присуству Бога, ми ћемо расти. Другим речима, оно што треба да урадимо је управо супротно од онога што осећамо да би требало и од онога што се чини очигледним да треба урадити. Христос нам је скренуо пажњу на овај парадокс када је рекао: *Који хоће да буде први нека буде од свих најзадњи и свима слуја.* (Марко 9,35). Нешто веома слично рекао је и самоправедним фарисејима: *А највећи између вас да вам буде слуја. Јер који се уздиже њонизиће се, а који се њонизи узвисиће се* (Матеј 23,11.12). Исти принцип је навео у причи о свадбеној гозби:

Кад ње ко њозове на свадбу, не сегај у зачеље, да не буде међу званицама неко уледнији од њебе; и да не дође онај који је њозвао и њебе и њеја, и рекне њи: Подај месџо овоме. И онда ћеш са сџидом њоћи да заузмеш њоследње месџо. Нећо кад будеш њозван, дошавши сеги на њоследње месџо, да њи онај који ње је њозвао рече када дође: Пријайџељу, њомакни се навџше. Тада ће њи биџи часџи њред онима који седе с њобом за њрџезом. Јер сваки који себе узвисује њонизиће се, а који себе њонизује узвисиће се.

Лука 14,8-11

Постоји још много примера, али видели сте довољно да бисте имали представу о тој идеји. Радећи супротно од онога што нам се чини очигледним да би требало да учинимо, ми се изграђујемо. *Јер вером ходимо а не њледањем* (2. Коринћанима 5,7). Али то није лако. Клејтон К. Хароп (Clayton K. Harrop) је то назвао *једном од најџежих особина коју је свако од нас њозван да изрази*⁷⁷ Зашто? Према Харопу:

Ми желимо да будемо независни. Научени смо да се сами изборимо за свој пут, и идеја зависности, чак и од Бога, супротставља се свему што осећамо да је

---

⁷⁷ Clayton K. Harrop, *The Letter of James*, Convention Press, Nashville, 1969, стр. 113.

суштински део нашег бића. Одлучили смо да будемо једнаки са другима или изнад њих. Због тога не желимо никоме да будемо покорни.⁷⁸

Хароп такође детаљно говори о дволичности коју је Јаков поменуо, као о извору тог проблема:

Грех је заразио наше животе и збунио наше умове, ослабио је нашу вољу тако да су наша мерила вредности и лојалност потпуно поремећени. Изгледа тако једноставно да се схвати: Бог је наш створитељ и спаситељ; Сатана је онај који жели да нас потпуно уништи и да добро замени са злом. Упркос тако једноставној логици, заборављамо да се као Божији народ морамо одупрети ђаволу.⁷⁹

Пре него што наставимо даље са седмим кораком, закључићемо нашу дискусију о понизности кратким дефиницијама:

- *Стијална свесност да без Божије милости не можемо ништа и нисмо ништа.*⁸⁰
- *Понизност се мора показати у њојојуној њокорности Боју. То је у срцу хришћанства. Свака вера која ово не њроизводи је лажна вера.*⁸¹
- *...директна суђројности њоносу. Понизити се њрег Бојом значи да морамо њризнајти како немамо ништа на шта бисмо се ослонили у Божијој њрисујности. Наши најбољи квалитети су безвредни њрег Њим. Наша добра дела њосијају безначајна збој ѡреха који је у нама. У коначној анализи ѡо значи да се морамо ѡојојуно ослонити на Божију милост.*⁸²

---

⁷⁸ Исто, стр. 113-114.

⁷⁹ Исто, стр. 114.

⁸⁰ David A Hubbard, *The Book of James: Wisdom That Works*, Word Books, Waco, Texas, 1980, стр. 94.

⁸¹ Харроп, стр. 114.

⁸² Исто, стр.117.

- *Понизноста је врлина због које човек ирезире себе у сојсљивеним очима јер открива и сазнаје ко је он заправо.*⁸³

После толико читања о понизности, да ли ћемо закључити да ниједна особа нема вредности? Не, то није оно што говоре библијске дефиниције. Свака особа вреди много. Када људи не би имали вредност, због чега би Бог послао свог Сина да умре за њих? Лажна идеја о понизности је да људи не вреде ништа. Људи вреде пуно, али не због својих достигнућа или због било чега што су сами урадили; вреде много јер су Божија деца.

Како сада све то уклопити са седмим кораком? У понизном духу – спознаји да не можемо ништа да постигнемо сами и да само Бог може све – приближавамо се Богу молећи га да уклони наше недостатке.

Приметите да је четврта реч овог корака „молили“. То је тражење. Понизни, нисмо више у положају да захтевамо нешто од Бога или му наређујемо. Ако размислимо о неким својим молитвама из прошлости, вероватно ћемо открити да смо криви јер смо захтевали толико тога од Бога или му наређивали шта да учини, и на тај начин поново стављали себе у центар универзума. Сада се Богу обраћамо кроз молитву, молимо га. И био би добар приступ ако бисмо га молили на својим коленима.

Када молимо, одговор може бити „да“. Постоји могућност да ће одговор бити и „још не“ или „не“.

Зашто Бог не би одмах уклонио те недостатке ако га понизно замолимо? Можда жели да види одређена дела са наше стране. Можда ће их уклонити ако му покажемо да смо били смртно озбиљни када смо кроз шести корак постали спремни за уклањање тих недостатака. Или можда покушавамо свесно или несвесно да подигнемо димну завесу или смо заобишли своје праве недостатке карактера у четвртм, петом и шестом

---

⁸³ Saint Bernard, *The Steps of Humility*, A.R. Mowbray & Co., Limited, London, 1957, стр. 22 (оригинално написано око 1125. године наше ере).

кораку. Или Бог има нешто сасвим друго у плану, нешто велико што ми нисмо у овом тренутку способни да схватимо.

Када пише о понизности, Петар је приметио да одговор може бити не још када је рекао: *Понизиџе се, дакле, љод моћну руку Божију, да вас узвиси кад дође време* (1. Петрова 5,6). Ово „кад дође време“ значи да ће се догодити у Божије време, а не када бисмо то ми желели да се деси. У Библији су верници стално опомињани да чекају. На пример:

Уздај се у Госџода, буди слободан; нека буде срце љвоје крејко, уздај се у Госџода (Псалам 27, 14).

Чекај Госџода и држи се љуџа Њејовој (Псалам 37,34).

Јер ми Духом, од вере, чекамо наду љраведноџи (Галатима 5,5).

Апостол Павле је истакао пример када је одговор био „не“, да би га Бог могао употребити на бољи начин него раније:

И да се не бих љојордио збој мношџва оџкривења, даде ми се жалац у џело, анђео саџанин, да ми љакосџи, да се не љоносим. За њеја џриџуџ Госџода молих, да огсџуџи од мене. И рече ми: Досџа џи је блајодатџ моја; јер се сила моја у немоћи љоказује савршена. Заџо ћу се најрадије хвалиџи својим немоћима, да се усели у мене сила Хрисџова. Заџо сам добре воље у немоћима, у љоруџама, у невољама, у љоњењима, у џескобама за Хрисџа; јер када сам слаб онда сам силан.

2. Коринћанима 12,7-10

Дакле, ако је одговор за Павла био „не“, онда је можда исто такав и за нас. То значи да треба да наставимо ходати према Богу у вери, уверени да Он зна шта је најбоље за нас. Бог може искористити чак и најгоре аспекте нашег живота за своју славу, ако му то дозволимо. Приметивши ово, Павле је истакао још један од тих парадокса: *Јер када сам слаб онда сам силан.*

Немојте очекивати да ћете овај корак довести до савршенства. Баш када помислите да сте успели, открићете

да сте баш све погрешно схватили. Али само наставите са покушајима и ви ћете наставити расти.

Молитва „Анонимних алкохоличара“ у седмом кораку:

Мој Створитељу, ја сам сада спреман да ти се потпуно предам. Молим те да уклониш од мене, и најмањи, недостатак карактера који стоји на путу тога да ја будем користан Теби и својим ближњима. Дај ми снаге, док одлазим одавде, да учиним оно што тражиш од мене. Амин.⁸⁴

---

⁸⁴ *Alcoholics Anonymous, 3rd Edition*, Alcoholics Anonymous World Services, Inc., New York, 1976, стр.76.

Седми корак: ишћања за самоисћивање и ирујни разјовор

1. Шта је лажно схватање хришћанске понизности? Зашто људи имају овај утисак? Можете ли навести неке филмове или телевизијске програме које сте видели а који помажу учвршћавању ове идеје.
2. Како се дефинише понизност? Наведите неки пример из своје недавне прошлости за који мислите да је добар пример ваше понизности. Наведите догађај када нисте били понизни.
3. Рекли смо да је изгубљени син на свом путу до куће стекао понизност. Како је то постигао? Да ли сви људи морају проћи кроз сличне ситуације да би постали понизни?
4. Како наша слика, наша перцепција Бога утиче на наше схватање понизности?
5. Зашто Бог не би одмах уклонио недостатке нашег карактера?
6. На који начин нас страх и понос могу спречити да у молитви замолимо Бога да уклони недостатке нашег карактера?
7. Претпоставимо да постоји уређај на којем можете да притиснете дугме и онда питати Бога да ли постоји нека одређена ствар коју Он жели за ваш живот. Уређај ће са једним звучним сигналом одговорити за „да“, а са два звучна сигнала за „не“. Да ли бисте увек користили тај уређај? Због чега да или због чега не?
8. Цитирали смо речи апостола Павла записане 2. Коринћанима 12,10 како наводи: *Јер када сам слаб онда сам силан*. Шта то значи? Која је паралела са тим у нашем животу?

Осми корак

Саставили смо сјисак свих особа којима смо нанели зло, и сјремни смо да свима надокнадимо шјиешу.

У својој књизи о кривици, Др Џејмс А. Најт (Dr. James A. Knight)⁸⁵ износи причу о педесетогодишњем мушкарцу из Колумбије који је боловао од болести услед које су му шаке биле деформисане, прсти су му били окренути према длановима. Као детету шаке су му биле нормалне. До деформитета је дошло када је имао десет година, након што га је његов ујак јако истукао. Али, деформација се није појавила због батина. Још увек љут због тога што га је ујак претукао, дечак је посетио кућу свог ујака касније истог дана и видео да унутра нема

---

⁸⁵ James A. Knight, *Conscience and Guilt*, Appleton-Century-Crofts, New York, 1969, стр. 90.

никога. На веранди, поред улазних врата налазила се дрвена биста његовог ујака, која је по обичају у тој области служила као заштитник куће. Дечак је узео весло од кануа и пробо бисту на месту где би требало да се налази срце. Статуа се разбила. За само неколико сати дечаку су се одузеле обе руке. Једна тетка му је рекла да му може помоћи да поврати осећај у обе руке, али не и у шаке. У наредним седмицама његове су руке постале нормалне, али шаке су и даље остале деформисане, стално га подсећајући на његову кривицу јер је на симболичан начин покушао да убије свог ујака.

Иако је ово екстреман случај, многи од нас иду кроз живот емотивно и духовно обогатењени због кривице коју осећамо јер смо се лоше понашали према својим пријатељима, вољенима, па чак и према потпуним странцима. Можда то не препознајемо на свесном нивоу, али наши недостаци нас могу учинити неспособнима да допремо до других људи или да испунимо Божију вољу. На неки начин смо још увек у ропству због наше себичности у прошлости.

Када дођемо до осмог корака, већ смо пуно постигли у вези са успостављањем новог односа са Богом. Стављајући сада Бога у центар наших живота, постајемо способни да видимо себе у новом светлу и свој однос са другим људима. Док посматрамо своју прошлост, треба да признамо како смо многим „стали на жуљ“. У ствари, ако смо заиста искрени према себи, можемо да откријемо како нас је наша себична жеља претварала у ваљке који су газили преко потреба и осећаја оних који су нам најближи. Да нас је неко упитао, могли смо рећи како смо били интуитивни када је реч о нашим односима са другима. Ипак, када погледамо уназад, можемо да приметимо како смо у многим случајевима били заузети једино задовољавањем свог ега и испуњавањем своје воље да нисмо имали представу о потребама људи око нас. Такође, можемо да видимо да су многа од наших добрих дела била мотивисана осећајем самозадовољства.

Осакаћени смо чињеницом да смо одсечени од других људи због нерешених сукоба. Конфликти из прошлости још увек кључају испод површине. Последица тога је да живимо као у дворцима који су окружени јарком пуним воде а мост је подигнут.

Штета коју смо нанели другима постаје посебно очигледна кроз четврти и пети корак. Ако смо стварно спремни на то да Бог отклони наше карактерне недостатке у шестом кораку и ако смо га замолили да уклони те ствари у седмом кораку, онда ће проблеми које смо створили нашом себичношћу постати јасно видљиви. Наше лично оправдање ће бити одузето.

Успешан завршетак осмог корака (препознавање особа које смо оштетили), као и девети корак (надокнађивање штете људима), ће нам донети велико олакшање. Али постоји добар разлог због којег ти кораци нису раније наведени и зашто смо морали да прођемо кроз оне друге кораке пре него што смо закорачили у осми корак. Кроз тај напредак смо стекли меру понизности, изгубили смо осећај сопственог значаја који долази из превише надуваног ега. Морали смо духовно да напредујемо пре него што смо могли да препознамо људе које треба да ставимо на своју листу у осмом кораку. Без те количине понизности ми бисмо наставили са нашим старим навикама и остали резервисани. Размислићемо о свима који су нам учинили неку неправду и сетићемо се оних којима смо ми урадили нешто лоше. Одређена доза понизности ће нам помоћи да све сагледамо објективније.

Наша новопронађена понизност ће нам помоћи да још боље видимо неке ствари. Сетићемо се неких случајева када је штета била обострана. Рецимо да је била пола – пола. Неко нам је учинио нешто лоше, а ми смо му вратили истом мером или обрнуто. Примењујући методу: *Око за око, зуб за зуб, руку за руку, ноћу за ноћу, ужеј за ужеј, рану за рану, модрицу за модрицу* (2. Мојсијева 21,24.25), сматрали смо да је све поново у реду и очигледно заборавили Христову заповест у Новом завету:

Чули сīе да је казано: Око за око, и зуб за зуб. А ја вам кажем да се не ѿроѿивитиē злу, неѿо ако тиē ко удари ѿо десном образу тиѿвом, окрени му и друѿи; и који хоће да се суди с тиѿбом и кошуљу тиѿвоју да узме, ѿодај му и хаљину; и ако тиē ко ѿѿшера једну миљу, иди с њим две.

Матеј 5,38-41

Појединци који пролазе кроз програм 12 корака говоре да прво морају да буду оштри према себи а благи према другима, као што је Христос заповедио да се прво фокусирамо на наше мане. (Матеј 7,3-5). У том духу смо навели све оне особе којима смо нанели зло (и који су можда нама нанели штету) и спремни смо да им ту штету надокнадимо. Шта ако постоји вероватноћа да ти људи са наше листе нису спремни да надокнаде штету коју су они нама нанели. То нас уопште не треба да занима. Наш задатак у осмом кораку је да направимо списак, без обзира на исход. Када правимо листу у осмом кораку, не размишљамо о деветом кораку.

Као што је забележено у нашој дискусији у шестом кораку, млади богати управитељ (Лука 18,18-30) је био религиозан човек којем је само једна ствар стајала на путу до прихватања Христа – његов новац. Његова очиглена љубав према новцу спречила га је да прихвати Христа и усмерила га је у супротном смеру. Убрзо након тога, Христос је срео другог богатог човека, Закхеја (види Лука 19,1-9). Закхеј је потпуно другачији од младог управитеља. Читајући те догађаје, стиче се утисак да је млади богати управитељ био класични поштењачина о којем су многи имали добро мишљење и којег су многи ценили. Они су га доживљавали као веома религиозног човека. Закхеј, са друге стране, као цариник, био је презрен. Пошто је био ниског раста можемо га посматрати као човека са Наполеоновим комплексом. Он је био познати преварант и грешник. Али за разлику од младог богатог управитеља, Закхеј је осећао терет на души. Својим делима је показао да је спреман на велика одрицања како би следио Христа.

Прво, Закхеј се попео на дрво да би имао бољи поглед на Господа. Када му је Христос рекао да сиђе јер жели да одседне у његовој кући, Закхеј је изнео свој план у вези ствари које су га одвајале од Христа. Учинио је оно што је слично осмом кораку. Као што је записано Закхеј је рекао Христу:

А Закхеј сѣаде и рече Госѣоду: Госѣоде, ево ѿла имања своја даћу сиромасима, и ако коѿа нечим ошѣѣйѣих, враѣићу четѣворосѣруко

Лука 19,8

Приметите да Христос није то тражио од Закхеја. Он се добровољно понудио. Прво, рекао је да ће дати половину свега што је поседовао сиромашнима. Затим је премашио закон *Сѣарѣ завѣѣа* (3. Мојсијева 6,1-5; 4. Мојсијева 5,5-8) у којем се наводи да када се некеме надокнађује штета, мора да се надокнади оно што је било одузето или проневерено и томе дода једна петина. Уместо 20% камате, Закхеј је одлучио да плати 400%. Због тог обећања које је дао Христу, он је имао велику шансу да остане без пребијене паре, за разлику од младог богатог управитеља. Закхејев план да врати имовину је, без сумње, променио његов дотадашњи начин живота и можда га је приморао да пређе у мању кућу и да одустане од луксуза на који је навикао. Али та промена је за њега била вредна јер је Закхеј био заинтересован за духовно богатство.

Идеја о повратку имовине названа је *реализовано оѣрошѣење*.⁸⁶ Џон В. Дрекефорд (John W. Drakeford) написао је следеће о причи о Закхеју:

Постоји осећај да је сваки грех против Бога и да само Он може да опростити грехе људи. Али једна ствар је када Бог опрости а друга када грешник зна да му је опроштено... То често захтева неки план „враћања на место“ пре него што можемо да искусимо „стварно

---

⁸⁶ James G. Emerson, Jr., *The Dynamics of Forgiveness*, The Westminster Press, Philadelphia, 1964, стр. 32.

опроштење“... Већина људи треба да види видљиве доказе или да учествују у делу које им даје унутрашњи осећај да су поново комплетни.⁸⁷

Постоји још један библијски принцип о повратку имовине који је важио и у *Старом* и у *Новом завету*, а који се своди на следеће: Да бисмо имали исправан однос са Богом, прво морамо да се помиримо са нашим ближњима. Или обрнуто, ако постоје нерешени проблеми између нас и других људи, те ствари ће нас спречавати да будемо близу Богу.

Исус је говорио о овом принципу у својој Беседи на гори:

Ако, дакле, њпринесеши дар свој жртвенику, и ондје се сеишиш да браћ твој има нешто њроштив тебе, Остави онде дар свој њпред жртвеником, и иди тебе се најпре њомири са браћом својим, ња онда дођи и њпринеси дар свој.

Матеј 5,23.24

Дакле, иако се може рећи да смо на једном нивоу успоставили нови однос са Богом кроз првих седам корака, сасвим је јасно из Христових речи да ће нас наши проблеми са другим људима спречити да дођемо ближе Богу. Према 1. Јовановој 2,9-11:

Онај који њовори да је у светлости, а мрзи браћа својеја, у њами је све до сада. Онај који њуби браћа својеја, у светлости њребива, и саблазни у њему нема; А који мрзи браћа својеја, у њами је, и у њами ходи, и не зна куда иде, јер му њама заслијели очи.

У истој посланици читамо и следеће:

Ако ко рече: Љубим Бога, а мрзи браћа својеја, лажа је; јер који не њуби браћа својеја којеја види, како може њубити Бога, којеја није видио?

1.Јованова 4,20

Као што можете видети, осми корак има много везе са опраштањем. И баш као што наши лоши односи са људима

⁸⁷ John W. Drakeford, *Integrity Therapy*, Broadman Press, Nashville, 1967, стр. 64.

стоје на путу блиског односа са Богом, тако и ми треба да опростимо другим људима како би Бог нама опростио (Матеј 6,14.15).

Према речима Емета Фокса (Emmet Fox):

Једноставно није могуће имати било какво искуство са Богом које би било вредно спомена... све док се не ослободимо замерања и осуђивања наших ближњих. Док не budete спремни да се ослободите тих ствари, ваше молитве ће имати јако мало ефекта... Огорчење, одбојност, жеља да казнимо друге људе или да их видимо кажњене, жеља да се осветимо, осећај који говори „тако им и треба“, све те ствари изграђују прилично непробојну препреку за духовну снагу или напредак.⁸⁸

У овој фази можда бринемо да ли ће нам други људи опростити. Али такве мисли су преурањене. У осмом кораку наша брига је да ми опростимо другима. Тада ћемо бити у стању да препознамо зло које смо ми урадили и постаћемо спремни да се искупимо за то. То може бити тешко.

Раније смо споменули могућност пола-пола као оправдање за надокнаду штете. У том смислу, такође је потребно споменути оправдани гнев. Главни пример тог правила налазимо у причи када је Христос испревртао столове мењачима новца у храму (види Матеј 21,12.13). Христос је био љут али ипак није згрешио. Такође, можемо осетити да имамо разлога за праведни гнев, када смо љути на неку особу, и још увек постоји љутња међу нама и можда смо још увек огорчени. И верујемо да је то у реду јер је наш бес пример праведног гнева. Будите опрезни са тим. Веома је могуће да смо због свог надуваног ега и процеса самооправдања сами себи „продали мачку у цаку“. Д.А. Карсон (D.A.Carson) је направио разлику између врсте беса који је Христос показао и врсте којој смо сви ми склони:

---

⁸⁸ Emmet Fox, *The Sermon on the Mount – The Key to Success in Life*, Harper & Row Publishers, New York, 1934, стр. 60-61.

...постоји оправдање због греха и неправде. Наш проблем је што се љутимо горчином и бесом не на грех и неправду, већ због неправде која је нанета нама. Ни у једном примеру када се Исус наљутио његов его није био укључен у то. Напротив, када је неправедно ухапшен, неправедно суђен, противзаконито претучен, када су га пљували са презиром, разапели, исмевали, када је, у ствари, имао разлога да укључи свој его, Петар нам говори: „Он вређан, не узвраћаше увредом; сīрадајући не љрећаше, неіо је љрејустіио Ономе који љраведно суди“ (1. Петрова 2,23). Хајде да признамо, у већини случајева ми смо брзи на љутњу када смо лично увређени и повређени, а споро се љутимо када се грех и неправда намноже у другим подручјима.⁸⁹

Осуђивање других је такође проблем у осмом кораку. На који начин? Кроз нашу самољубивост, стављамо себе у узвишени положај тумачећи мотиве других људи. Поново се играмо Бога, овог пута замишљамо да можемо читати мисли. На пример, можда је постојала особа којој смо завидели, из било ког разлога, али ми то нисмо назвали завишћу, већ смо мислили да је та особа сноб. Једног дана смо ту особу поздравили али она нас није поздравила. Уместо тога, потпуно нас је игнорисала. Мислили смо да жели да нас одбије и то нас је само учврстило у мишљењу које смо већ имали о тој особи. Због тог одбијања смо били љути и повређени, па смо почели да оговарамо. Оно што ми нисмо знали а Бог јесте је чињеница да је та особа управо примила лоше вести о неком члану своје породице. Одбијање које смо приметили није имало никакве везе са нама, али ми то нисмо знали, јер смо били превише заокупљени собом.

Када туђим поступцима приписујемо мотиве, то говори пуно о томе какви смо ми. Пошто не можемо да читамо њихове мисли и не можемо стварно да знамо који су њихови мотиви,

---

⁸⁹ D. A. Carson, *The Sermon on the Mount – An Evangelical Exposition of Matthew 5-7*, Baker Book House, Grand Rapids, 1978, стр. 42.

ми њима приписујемо мотиве које бисмо ми имали у сличним ситуацијама. Дакле, оно што заправо видимо у другим људима јесу наше грешке и недостаци. То се своди на следећу изреку: „Ако уперим прстом у тебе и даље имам три прста која су уперена у мене.“ Застрашујуће, зар не? Христос је говорио о овом феномену у Матеју 7,1-5:

Не судиѿе, да вам се не суди; јер каквим судом судиѿе, онаквим ће вам се судиѿи; и каквом мером мериѿе, онаквом ће вам се мериѿи. А зашиѿо видиш ѿрун у оку браѿа своѿа, а брвно у оку своме не осећаш? Или, како ћеш рећи браѿу своме: сѿани да ѿи извадим ѿрун из ока ѿвоѿа: а еѿо брвно у оку ѿвоме? Лицемере, извади најпре брвно из ока своѿа, ѿа ћеш онда видеѿи извадиѿи ѿрун из ока браѿа своѿа.

Још једном да поновимо, у осмом кораку се не ради о надокнађивању штете другим људима. Уместо тога, треба да се присетимо људи којима треба да надокнадимо штету, тако што ћемо написати њихова имена на папир и тако што ћемо бити спремни да им надокнадимо неправду. Приступ који имамо приликом прављења овог списка је сличан приступу у четвртом кораку. Нека од имена са листе коју смо направили у четвртом кораку би се вероватно требала наћи и на списку у осмом кораку. Размишљање о људима и сукобима које смо имали у различитим периодима нашег живота може да буде од помоћи. Такође, можемо те особе да сврстамо у различите категорије, према томе одакле их познајемо – на пример, чланови најуже породице, пријатељи, пословни партнери, људи из школских дана. Будите сигурни да сте укључили и особе које су живе и мртве, као и оне појединце за које не знате где се налазе и које вероватно више никада нећете видети. Овај корак може захтевати више времена. Почните тако што ћете прво записати нека имена људи за која знате да се морају наћи на том списку. Затим, током своје дневне рутине, размишљајте и о другима

које треба додати. Ако се будете молили да вас Бог води, он ће вам помоћи да се одрекнете лажног поноса који би вас иначе могао спречити у додавању потребних имена. Упамтите, у осмом кораку немојте бринути о последицама надокнађивања штете – само саставите листу.

Када је листа комплетна, тек онда крените са другим делом корака – будите спремни да им надокнадите штету. То је време припреме. Време је да се позабавите тим стварима. Време је за опраштање. То је поступак сличан ономе у шестом кораку када сте били спремни да дозволите Богу да уклони недостатке вашег карактера. Раније смо рекли да запишете и имена оних особа које су преминуле и оних које вероватно више никада нећете видети. Такође треба да постанемо спремни да се и са њима измиримо. Поента није у томе да ли ћемо бити у могућности свакоме од тих људи надокнадити учињену штету, већ да ли бисмо били спремни то да учинимо када би се указала прилика. Не заборавите, ово радимо јер желимо ближе да ходамо са Богом – не због тога што би живот неке друге особе био непотпун све док се ми не бисмо измирили са њом.

Шта нас то може спречити да надокнадимо штету свакој особи са листе? Исте оне ствари које су нас удаљиле од Бога. То укључује жељу да радимо ствари на свој начин уместо на Божији, укључујући надуван его, лажни понос, непоштење и егоцентричност.

Ако смо направили листу и ако имамо жељу, спремни смо да закорачимо у девети корак.

Осми корак: ишћања за самоисшћивање и ирујни разјовор

1. Која је разлика у ставовима између младог богатог управитеља и Закхеја?
2. Док састављамо листу у осмом кораку, како нам осуђивање других људи може представљати проблем? Да ли можете навести један догађај у својој прошлости када сте некога осудили да бисте касније открили да је ваш суд био погрешан?
3. Која је разлика између праведног гнева и беса? Да ли се можете сетити прилике када сте у почетку сматрали да је ваша љутња оправдана, а касније сте схватили да сте ипак били криви због беса?
4. На који начин је опроштење део осмог корака? Не примамо опроштење док ми не опростимо, зашто је то библијски принцип?
5. На који начин наши односи са другим људима утичу на наш однос са Богом?
6. У Јеврејима 8,12 и 10,17 читамо да Бог заборавља наше грехе и више их се не сећа. Да ли ми можемо на исти начин опростити другим људима? Шта мислите о ставу који је изражен следећом изјавом: „Опростити могу али не и заборавити“?
7. Ако нам је Бог опростио, због чега је потребно да надокнадимо причињену штету?
8. Док размишљам о осмом кораку, никада нисам помислио да ћу на своју листу ставити особу _____ јер...

Девети корак

Директнo смо надокнадили шпeтнy тпим лудима, иде од је то било моуће, осим када би такав поспууак поврeдио них или друе.

А кад кажем безбожнику: Доиста ћеш поинути, а он се обрати од греха свој и стане чинити суд и правду, и врати безбожник залo, и врати шпa је ошео, и стане ходити по уредбама живoтним не чинећи безакoња, доиста ће бити жив, неће умрети. Од свих греха шпo је зрешо нишпa му се неће споменути; чинио је суд и правду, доиста ће жив бити.

Језекиљ 33,14-16

Када будемо имали листу људи којима смо нанели штету и добру вољу да им ту штету надокнадимо, спремни смо да закорачимо у девети корак. Али, још увек нисмо спремни да потражимо све људе са наше листе и надокнадимо им штету. Прво треба да погледамо други део овог корака: „...осим када би такав поступак повредио њих или друге“. Бити оштар према себи и благ према другима, не смео да ублажимо нашу савест на рачун неког другог.

Постоје бројни примери у којима надокнађивање штете може некога да угрози. То је очигледно приликом брачног неверства. Особа X и особа Y, обе у браку, имају аферу. После неколико месеци афера је прекинута, и њихови животи су кренули у супротним правцима. После неког времена особа X се укључује у порограм 12 корака и схвата да је ванбрачна афера била део њене/његове себичности. Логично је да би особа X навела особу Y као део осмог корака, али не би надокнадила штету особи Y у деветом кораку. То би могло да повреди особу Y, њеног/његовог брачног друга или друге људе.

У случајевима у којима се утврди да је најбоље не надокнадити штету због боли коју би то могло да проузрокује, наша спремност из осмог корака је тада довољна. Исто можемо рећи у случају особа за које не знамо где се налазе или о онима који су преминули. Разговарајући са Богом, у молитви, можемо да признамо да бисмо радо надокнадили штету само када би околности биле другачије. Бог зна када је наше срце на правом месту.

У погледу осмог корака, речено је да нам спремност на надокнађивање нанете штете омогућава да стекнемо потребну скромност пре започињања тих корака. Са том самоспознајом и већим степеном духовности, у стању смо да победимо его и самооправдање како бисмо препознали особе које смо повредили. У деветом кораку можемо да видимо још један очигледан разлог због чега су надокнађивање штете и повратак имовине на дну листе овог корака. Када смо понизни ми смо у много бољој позицији да разлучимо да ли би неко могао да буде

повређен ако му надокнадимо штету. Мања је могућност да ћемо некога повредити. И обрнуто, мање смо склони да се извучимо од надокнађивања штете тамо где је то истински потребно.

Пошто је сасвим могуће да ће проћи неко време од када смо започели са програмом 12 корака преузевши први корак, да ли то значи да толико дуго треба да чекамо и пре него што надокнадимо штету онима који су нам најближи? Условно, одговор је не. У раним фазама програма 12 корака, можемо да надокнадимо штету онима који су нам најближи тако што ћемо им рећи да смо се укључили у тај програм и да покушавамо да побољшамо наше животе. Али најбоље је да појединости сачувамо за касније. Можда су наши ближњи већ чули лажна обећања у прошлости. Даље, као што је већ речено, у раним фазама корака нам недостаје понизности и објективности, које ћемо касније стећи. Дакле, надокнада коју бисмо желели да направимо у најранијим фазама програма 12 корака би вероватно била површна и била би сврха самој себи. Због тога је препоручљиво да направимо неке уопштене исправке на самом почетку, а затим покажемо својим делима побољшање. Посебне надокнаде онима који су нам најближи доћи ће касније, након успешно завршених корака, од првог до осмог.

Сада ћемо да се посветимо надокнађивању штете. Постоје појединци које виђамо сваког дана и које ћемо моћи да позовемо на страну да би им рекли како нисмо били у праву. Са другима ћемо можда требати да закажемо састанак. Са некима ће опет бити потребни телефонски разговори или писма. То није лако. Да бисмо признали да нисмо били у праву потребно је издувати свој его, а то захтева понизност, можда ћемо се осећати понижено. Али ми тражимо дугорочну духовну корист. *Јер свако карање, док њраје, не чини се да је радоси, неїо жалоси, али њосле даје мирни њлод њраведносии онима који су кроз њеїа извежбани* (Јеврејима 12,11).

Размишљајући о томе да прво треба да изгладимо ствари са нашим ближњима пре него то урадимо према Богу (за расправу

о овом принципу погледајте претходно поглавље), Пинчас Лапиде (Pinchas Lapide) је рекао следеће:

Колико је теже суочити се са повређеном особом, прогутати сопствени понос и понудити извињење него отићи у синагогу и признати своје грехе заједно са заједницом! Ипак, управо је ова жртва коју треба да исцедимо из нашег ега доказ о озбиљности наших тежњи ка помирењу... Једино лична молитва за опроштење, као и лична храброст да се пружи рука помирења (са свим опасностима да буде одбијена) доноси опроштење које долази одозго.⁹⁰

Да, ми сами себе доводимо у наизглед неизвесну ситуацију. Постоје особе којих се бојимо или нам нису симпатичне због неке ситуације која се можда догодила пре много година. Изгледа као да се суочавамо са могућношћу да разоткријемо наше најслабије стране тим појединцима и са тиме да ће нас исмејати, ругати нам се или са нечим још горим. Можда ће нам залупити врата испред носа. Можда ће нам спустити телефонску слушалицу. Али ми ћемо наставити. Молићемо за Божију помоћ у свакој ситуацији, објаснићемо како смо погрешили, прихватићемо потпуну одговорност за своја дела и нећемо ставити ни мало кривице на друге особе или околности. Тамо где је то потребно, изложићемо план за помирење и видети да ли се друга особа са тиме слаже. Можда ћемо пожелети да кажемо тој особи да радимо на програму 12 корака, а знамо да је једини начин да духовно напредујемо тај да изгладимо ствари са онима које смо повредили.

Шта ће се десити ако те особе не желе да исправе неправду коју су нам нанеле? Онда је то њихов проблем. Једина особа над којом имамо неку контролу смо ми сами. Ако дамо све од себе да надокнадимо неправду коју смо нанели, онда не треба

---

⁹⁰ Pinchas Lapide, *The Sermon on the Mount — Utopia or Program for Action?* Orbis Books, Maryknoll, 1986, стр. 53-54.

да бринемо о делима или неделима других људи. Осим тога, ми смо они који су емотивно и духовно осакаћени због замерања и кривице из прошлости. У којој мери смо спремни да се ослободимо те загађености?

Док настављамо да исправљамо штету, често ћемо бити изненађени реакцијама оних који су на нашим листама. Често ћемо видети да је наша забринутост по питању контактирања неке особе била узалудна. Наша стрепња око надокнађивања штете је била плод наше кривице, тако да смо друге посматрали на погрешан начин. Неке особе којима смо се искупили су већ заборавиле тај случај који нас је тако дуго мучио. Други ће се сетити случаја, али неће придавати велики значај ономе што смо урадили. Често је то двосмерна улица, многи од ових појединаца желе помирење и драго им је што смо ми учинили први корак.

Али постоји могућност да ће нас одбити због тога што смо покушали да успоставимо контакт и нећемо имати прилику да кажемо да нам је жао. Другима ћемо можда рећи шта нас мучи, али ћемо од њих чути да он или она нису заинтересовани за то и да још увек имају јако лоше мишљење о нама. Још једном понављамо да ми не можемо да контролишемо дела других људи. Докле год радимо најбоље што можемо, бићемо још један корак ближе блискијем ходу са Богом.

Шта ћемо добити када успешно завршимо четврти корак? Као што смо навели у претходном поглављу, Исус је рекао: *...осијави онде дар свој њред жрџивеником, и иди ње се најџре њомири са брајџом својим...* (Матеј 5,24). Према Џорџу Харкенсу (Georgia Harkness):

Помирење је превазилажење отуђења, удаљавања, нетрпељивости и непријатељства кроз духа и последица тога су пријатељство, разумевање и добра воља.⁹¹

---

⁹¹ Georgia Harkness, *The Ministry of Reconciliation*, Abingdon Press, Nashville, 1971, стр. 11.

Пре деветог корака осећали смо се као да смо били одсечени, као странци или ванземаљци. Као да смо странци у другој земљи – у ствари, можда смо се тако осећали од када знамо за себе. На крају, тај осећај је нестао и сада осећамо да смо међу пријатељима. Према Харкнесовим речима:

Помирење подразумева више од љубави према ближњему; укључује помирење са Богом, са сопственим унутрашњим бићем као и са целим светом природе и човечанством...⁹²

Реч „помирење“ или „помирити“ појављује се осам пута у *Старом завету* и дванаест пута у *Новом завету*.⁹³ У седам случајева у Старом завету реч је преведена као „искупити“ или „искупити некога“. У енглеском језику се та реч преводи као „бити једно са неким“.⁹⁴ Због тога, уместо да се осећамо одвојено, ми осећамо да смо део или као једно са Богом, са нашим ближњима, са собом. (Ово не треба тумачити на тај начин да ће верници буквално бити део Бога. Неке источњачке религије имају такво веровање.)

Успостављање мира је такође синоним за помирење.⁹⁵ Блаженство каже: *Благо мирошворцима јер ће се звати синовима Божијим* (Матеј 5,9). Миротворцима понекад сматрамо људе који доносе мир између две завађене стране. Али према Емету Фоксу то није тако:

Миротворци о којима се говори у Блаженствима су они који су у стању да донесу истински мир или спокој у сопственим душама, јер они су ти који су се изборили са ограничењима и постали стварно, а не само потенцијално, деца Божија. Ово стање ума је циљ којем Исус тежи у свим упутствима која нам даје у Проповеди

---

⁹² Исто, стр. 19.

⁹³ Исто, стр. 20.

⁹⁴ *Webster's New World Dictionary of the American Language*, Popular Library, New York, 1973, стр.37.

⁹⁵ Harkness, стр. 10

на гори, као и на другим местима. „Мир вам остављам, мир свој дајем вам; не дајем вам га као што свијет даје. Нека се не збуњује срце ваше и нека се не боји.“ (Јован 14,27) Докле год постоји страх или одбојност, или било какав терет у срцу, то јест, докле год недостаје смирености или мира, није могуће много постићи.⁹⁶

Са нашим новопронађеним миром и осећајем да смо једно, свет ће нам изгледати као друго место. Имаћемо нови поглед на свет и више нећемо имати потребу да се сакривамо од неких људи или да се понашамо одбрамбено. Пошто смо пронашли мир са Богом и са људима, сада можемо да имамо мир у себи.

Иако смо надокнадили штету, понекад ћемо доћи у искушење да оптужимо себе јер смо повређивали друге људе у прошлости. Они су нам опростили, Бог нам је опростио, али понекад ми себи не желимо да опростимо. Та склоност ка самооптуживању није библијска и можемо је сматрати недостатком карактера и треба да молимо Бога да то уклони. Прочитајте шта је рекао апостол Павле. Не заборавите, ово су речи човека који је крив за прогон хришћана:

Браћо, ја за себе не мислим још да сам њо достїиѡао; једно њак чиним: шїѡ је за мном заборављам, а сїремим за оним шїѡ је ѡреда мном, и ѡрчим ѡрема циљу ради наѡраде небескоѡа ѡризвања Божијеѡа у Хрисїу Исусу.

Филипљанима 3,13.14

Након што смо успешно завршили девети корак, ми више не гледамо назад, заборављамо прошлост. Ми се стално крећемо ка напред, тежећи непрестано да блискије ходамо са Богом.

Посїарај се да се ѡкажеш ваљан ѡред Боѡм, ѡрудбеник који се нема чеѡа сїидеѡи и који ѡраво ѡравља речју истїине.

2. Тимотеју 2,15

---

⁹⁶ Emmet Fox, *The Sermon on the Mount – The Key to Success in Life*, Harper & Row Publishers, New York, 1934, стр. 45.

Девети корак: ишћања за самоиспийивање и їруїни разївор

1. Важан део деветог корака је у томе да проникнемо хоће ли наше помирење изазвати штету. Због чега је надокнађивање штете део деветог корака а не другог или трећег?
2. Које су то околности у којима би надокнађивање штете могло да нанесе бол другима, а у којим околностима не?
3. Због чега је ослобађање од егоцентричности важно у схватању тога да ли ће одређене измене нанети штету неком другом?
4. Шта ако сте открили у овом кораку да ваше надокнађивање штете подразумева и враћање велике суме новца и да ће то донети велике тешкоће вашој породици? Шта бисте урадили у том случају?
5. Шта бисте урадили и како бисте се осећали када би вам неко буквално залупио врата испред носа у моменту када сте желели да тој особи надокнадите нанету штету?
6. Према ономе што пише у овом поглављу „помирење“ значи „бити једно“. Да ли се можете сетити времена када сте се осећали као да нисте део нечега? На који начин је помирење део деветог корака?
7. Блаженство каже: *Блаїо мироїворцима*. Дали се ваше схватање тога променило захваљујући наводу Емета Фокса у овом поглављу? На који начин можете да постанете миротворац?
8. Особа којој се највише плашим да надокнадим штету је _____ јер...

Десети корак

*Нас̄тавили смо са самоис̄т̄ивањем и када
нисмо у љраву ш̄о одмах љризнајемо.*

Неки читаоци ове књиге ће се сетити мрачних дана америчке историје – ради се о такозваној афери Вотергејт из 1972. године. Лопови, некако повезани са предизборном кампањом председника Ричарда Никсона, су ухваћени приликом провале у седиште Демократске странке, која се налазила у згради Вотергејта. У првим данима тог скандала, цела држава би са одобравањем дочекала признање председника Никсона да је дошло до грешке и да ће их он истражити. Да се тако поступило, без сумње би господин Никсон био поново изабран и то огромном већином (а то је био случај и без његовог признања) и служио би свој други мандат. Али уместо да

призна да је неко ко је повезан са његовом кампањом направио грешку, председник се заједно са својим сарадницима оградио. Што су више одбијали да признају грешку, јавност је све више захтевала да зна истину. Затим је уследило заташкавање, дуготрајна и јавна саслушања, самооправдавање, и коначно, оставка председника и затворске казне за оне који су били повезани са провалом.

Ако вам последице непризнавања кривице у афери Вотергејт звуче познато, то је због тога што се ништа ново није десило. Христос је говорио о таквим последицама у Луки 12,2.3:

А ништа није сакривено што се неће открити, ни тајно што се неће дознати. Зато, оно што је у мраку рекосте, чуће се на виделу; и што је на уху шаштљиво у одајама, пројавиће се на крововима.

А то је управо оно што се десило после скандала Вотергејта.

Чини се да је у људској природи да се окрену против оних који нису у праву и то не признају. Све док не разјаснимо ствари, они које је повредило наше лоше понашање ће осећати потребу да и даље копају и гурају нос у то. Ако се то не реши, последице ће бити негативне по нас. Ово се односи на јавни живот али такође и на наше личне односе.

Стари Грци су рекли да је охолост, дефинисана као „ароганција“, изазвана вишком поноса,⁹⁷ највећи човеков пад. Исто се може догодити и нама ако одбијемо да признамо да нисмо у праву.

Обрачунали смо се са грешкама из наше прошлости тако што смо успешно прешли претходних девет корака. Урадили смо темељно чишћење куће и предали живот Богу. Милошћу Божијом смо много тога постигли.

Али упркос чињеници да смо очистили нашу кућу, морамо да наставимо са планирањем сталног духовног напретка или се

---

⁹⁷ Webster's New World Dictionary of the American Language, Popular Library, New York, 1973, стр. 280.

у супротном можемо наћи у још горој ситуацији него када смо почели. Матеј 12,43-45 описује ову невољу:

А кад нечисти дух изиђе из човека, иде кроз безводна места тражећи покоја, и не налази. Онда каже: Да се вратим у дом свој оtkуда сам изишао; и дошавши нађе њран, њомењен и украшен. Тада отиде и узме са собом седам друћих духова њорих од себе, и ушавши борави онде; и буде њотњоне њоре човеку ономе од њрвоја. Тако ће бити и овоме роду зломе.

У горе наведеном пасусу кућа је почишћена и уређена, али исто тако и празна. Ово би могао да буде случај са особом која је завршила девети корак, особа стиче утисак да је „стигла“ и онда одлази на дуготрајан духовни одмор. Последња три корака ће се побринути за стални духовни напредак и ако се примене у нечијем животу, успешно ће спречити духовну празнину.

Већ сама чињеница да смо људи подразумева да ми настављамо да правимо грешке. Велика је ствар живети живот који је усредсређен на Бога јер се налазимо у много бољој позицији да препознамо наше грешке. Као себични људи, увек смо проналазили оправдања за своје поступке. Сада када смо усредсређени на Бога, схватамо да више не морамо да носимо тај терет кривице, већ једноставно признајемо кривицу и настављамо да се крећемо даље. Тако добијамо слободу да делујемо уместо да стално реагујемо.

Настављајући у нашим настојањима да омогућимо Богу да води наше животе (трећи корак), довршивши морални попис наше прошлости (четврти корак), имајући стално на уму нашу одлуку да допустимо Богу да Он уклони недостатке нашег карактера (седми корак) и надокнадивши штету (девети корак), у доброј смо позицији да наставимо са чишћењем у десетом кораку. Када дођемо до десетог корака, идеја о самоиспитивању и исправљању грешака ће нам вероватно већ постати навика. Ако није, десети корак ће нам помоћи у томе. Настављање са

личним инвентаром ће нам помоћи да напредујемо у добром смеру и спречити нас да се вратимо на старе, погрешне навике из прошлости.

Књига „Анонимних алкохоличара“ *Дванаест корака и дванаест традиција* препоручује три начина коришћења десетог корака приликом инвентара.⁹⁸ То су:

1. Провера на лицу места.
2. Преиспитивање дневних активности на крају свакога дана.
3. Периодичан попис који се може урадити на сваких шест месеци или сваке године.

Ми ћемо разговарати о десетом кораку у том смислу.

Прва ствар коју ћемо одредити у десетом кораку је да ли су наше речи и дела Божија воља или наша. Понекад можемо скоро одмах да препознамо да ли наша воља или его управљају нашим речима или поступцима. То је провера на лицу места. Ако препознамо да нисмо у праву, можемо да се зауставимо и да кажемо нешто овако: „Жао ми је, нисам хтео да прекидам“ или „Молим вас, опростите; превише сам журио“ или „Погрешио сам што сам то рекао и жао ми је због тога“. Невероватно је колико ефикаснији можемо да будемо као људи само ако признамо да смо погрешили.

Књига Дала Карнегија *Како доћи пријатеље и утицајне људе* (Dale Carnegie *How to Win Friends and Influence People*) продата је у милион примерака и још увек је у штампи после више од педесет година. У тој књизи Карнеги има поглавље под називом *Признајте ако нисте у праву*. Након што је навео бројне примере у којима су људи постигли много више јер су признали да су погрешили, Карнеги закључује:

Када смо у праву, треба нежно и тактично да покушамо људе да уверимо у то; а када нисмо у праву – а то ће

---

⁹⁸ *Alcoholics Anonymous World Services, Inc., New York, 1986, стр. 89.*

бити изненађујуће често, ако смо искрени према себи – хајде да признамо своје грешке брзо и са ентузијазмом. Та техника не само да ће донети запањујуће резултате, већ ће, веровали или не, то бити много занимљивије, с обзиром на околности, него да се покушамо одбранити.⁹⁹

До сада је требало да јасно разумемо да врста понизности која нам помаже да признамо да нисмо у праву није понизност која ће нас претворити у отирач. Овај корак нам каже да признамо своје грешке, а не туђе. Али исто тако је јасно да ако признамо своје грешке ми ћемо се приближити Богу и истовремено бити много успешнији у нашим односима са другим људима. На лицу места проверавамо и одмах признајемо наше грешке.

Ипак, понекад то неће бити баш лако. Постоје случајеви у којима не разазнајемо одмах своје грешке и тек када размислимо о одређеним поступцима или разговорима откривамо да нисмо били у праву. Десети корак нас учи да се свакодневно осврћемо на наш живот, можда на крају дана, пре одласка у кревет. Тада се можемо осврнути на догађаје тога дана и испитати их и закључити да ли су нам можда его или самовоља узроковали да престанемо да тражимо Божију вољу. Понекад може проћи и дужи временски период пре него што се наш его довољно склони са пута, тако да постанемо довољно објективни у откривању одређених ситуација у којима смо забрљали. После тог признања морамо што пре да надокнадимо штету. На пример: „Душо, јуче сам јако погрешо када сам оно рекао о твојој мајци.“ или „Жао ми је што сам био груб према теби када си ме назвала прошле недеље.“ Или „Ја сам био онај који је ударио браник нашег аутомобила на паркингу у четвртак. Баш ми је жао, чекао сам да вам то сам кажем.“ Сама замисао о провери на лицу места и на крају дана звучи овако: *... сунце да не зађе у њеву вашему* (Ефесцима 4,26). Ако се појаве

---

⁹⁹ Dale Carnegie, *How to Win Friends and Influence People*, Simon and Schuster, New York, 1937, стр. 178.

сукоби због манифестације нашег ега и самовоље, морамо их решити.

Према Емоту Фоксу:

Много је лакше превазићи потешкоће ако их одмах решите, чим се појаве, него касније када је проблем имао времена да се угњезди у вашем уму – након што се већ укопао.¹⁰⁰

Ако не успемо одмах да решимо сукобе, они ће пронаћи начина да нам још више загорчају живот. О томе је Христос говорио у Матеју 5,25 када је рекао: *Мири се са суђарником својим брзо, док си на њему с њим, да ти суђарник не њреда судији, а судија да ти не њреда слуђи и у њамницу да ти не врђну.*

Овај одломак упуђује на то како би хришћани требало да управљају својим животом. Према Фоксу:

Када човек западне у дугове, пожељно је да предузме све како би се договорио са својим повериоцем на било који прихватљив начин, и што је брже могуће. Чак и у данашње време је добро за дужника да случај држи подаље од суда, ако је могуће, јер то јако пуно кошта. Трошкови се додају на првобитан дуг и што се случај више отеже, то ће се трошкови за адвоката, судски трошкови и разни други трошкови све више гомилати на износ главног дуга. Тако је и са различитим тешкоћама које се појављују свакога дана. Оригинални проблем се обично умножи неколико пута због наших погрешних мисли у погледу тога и не можемо се ослободити све док се цео дуг не избрише. Ако се одмах договоримо са непријатељем, ако своје мисли одмах усмеримо на потешкоћу, нећемо сносити никакве „трошкове“, а трансакција ће остати једноставна.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ Emmet Fox, *The Sermon on the Mount – The Key to Success in Life*, Harper & Row Publishers, New York, 1934, стр. 63.

¹⁰¹ Исто, стр. 64.

Постоји и друга страна редовног преиспитивања. Кроз преиспитивање на лицу места и на крају дана понекад ћемо препознати да смо управо прошли кроз ситуацију која је веома слична некој из наше прошлости. Погледајмо како смо се некада према томе односили и како се односимо сада. Можемо видети огроман напредак. Тада можемо да захвалимо Богу јер знамо да је промена настала захваљујући Његовој милости.

Трећи начин управљања десетим кораком је нешто што се може радити једном или два пута годишње. Веома је слично четвртном кораку, моралном инвентару наших живота. А пошто покрива дужи временски период а не само неколико протеклих дана, било би добро када бисмо записивали овај тип пописа. Ако смо били темељни у четвртном кораку, сада нема потребе за одлазком у далеку прошлост. Ова врста инвентара у десетом кораку треба да обухвати период нашег живота након нашег последњег писаног преиспитивања. Можда ћемо пожелети да саставимо и листу мерења, као што смо то урадили у четвртном кораку. Други начин преиспитивања би био да се пише о односима из различитих подручја нашег живота, као што су породица, пријатељи, црква или посао. По завршетку тога можда ћемо то желети да поделимо са истом особом као и у петом кораку.

Коришћењем ове три врсте у току инвентара, које смо спомињали у овом кораку – провере на лицу места, преиспитивање дневних активности на крају свакога дана и повремена преиспитивања која се могу направити сваких шест месеци или једном годишње – направимо велики корак напред према хармоничном животу са нашим пријатељима, комшијама и породицом. А као што знамо, то је предуслов за ближи ход са Богом.

А лудих и неуких зайиїкивања клони се, знајући да рађају свађе; слуїа њак Госїодњи не ї треба да се свађа, неїо да буде їих їрема свима, їоучан, незлобив.

2. Тимотеју 2,23.24

Ако, дакле, имаїе неку уїеху у Хрисїу, ако ли їоїлину љубави, ако ли заједницу Духа, ако ли саосећање и самилосї, уїоїїуниїе моју радосї, да истїо мислиїе, да истїу љубав имаїе, једнодушни, једномислени: ниїиїа не чиниїе из їркоса, ниїи за їразну славу, неїо смирењем смаїраїїе један друїоїа веїим од себе. Не сїараїїе се свако за своје, неїо свако и за оно шїо је друїих.

Филипљанима 2,1-4

Десети корак: ишћања за самоиспитивање и іруїни разіовор

1. На шта се може применити прича из Матеја 12,43-45 у којој седам духова улази у кућу након што је била очишћена? Да ли можете да се сетите примера када мислите да се неке кога познајете то догодило?
2. Како се осећате у друштву особе која никада не признаје да је погрешила? Због чега је неко такав?
3. Да ли сте некада срели особу која се стално извињава? Да ли она спроводи срж десетог корака? Због чега би се неко стално извињавао?
4. Стари Грци су рекли да је претеран понос пад за човека. Како се то односи на нас док покушавамо применити десети корак у свом животу?
5. Да ли се можете сетити недавног догађаја када је самоиспитивање на лицу места показало да треба да наравите неке промене и када сте ви то и учинили. Шта је са ситуацијом када нисте одмах исправили грешку? Због чега нисте?
6. Зашто понекад не видимо да нисмо у праву на лицу места и тек после дужег времена препознајемо нашу грешку. Да ли се можете сетити недавног догађаја у вашем животу када је то било тако?
7. Емет Фокс је описао колико се може закомпликовати проблем који није решен. Како се то догађа? На који се начин удаљавамо од Бога када се то догађа? Можете ли се сетити неког догађаја из живота када се вама тако нешто догодило?
8. Пре овог упозорења ...*сунце да не зађе у іневу вашему у Ефесцима 4,26*, Павле је рекао: *Гневите се али не ірешите*. Како је то могуће у светлу десетог корака?

Једанаести корак

*Тражили смо кроз молићиву и созерцање¹⁰² да
побољшамо наш свесни контакт са Бојом,
молећи се само да схваћимо Њејову вољу за
наше животије и за снају да јој извршимо.*

Замислите да седите сами у ординацији код свог лекара и чекате резултате неких испитивања. Отварају се врата, и улази доктор, суморна лица, и говори вам да су резултати ваших испитивања потпуно лоши. Ви се суочавате у истом тренутку са више бола него што сте икада до тада доживели, са више бола него што људско биће може поднети. Неизбежно, то ће вас

---

¹⁰² Созерцање – контемплација или разматрање, размишљање, дубоко понирање мислима у нешто, умовање, мисаоност која нема потребе за практичном реализацијом – прим. уредника.

убити. Не рекавши више ни речи, доктор се окреће и напушта ординацију, а ви остајете сами, усамљенији него икада раније. Док вам се дланови зноје, пулс вам се убрзава и губите дах, какве вам мисли пролазе кроз главу? Да ли размишљате о самоубиству? Да ли очајно тражите Бога у молитви? Ако је тако, шта говорите? Да ли сте љути на Бога? Преговарате ли са Њим?

Док је Христос усамљен молио у Гетсиманијском врту, суочио се са дилемом која је била много гора од ваше. Знао је не само да ће га његови пријатељи напустити и да ће бити разапет, а то је страшна смрт, већ да ће у исто време понети грехе света и да ће му Бог окренути леђа. Тешко нам је да схватимо потпуно тежину овог последњег; то је била бол коју не можемо ни замислити – бесконачна бол у самој дубини душе.

Ставите себе у ту ситуацију. Ево шта је Христос рекао: *Ава, Оче, све је мојуће теби; њронеси чашу ову мимо мене; али ојегѝ не како ја хоћу нејо како ти* (Марко 14,36).

То је једанаести корак. Можда размишљамо о томе шта желимо, али знамо да Бог зна шта је најбоље за нас, као и за све који су у то укључени. Због тога тражимо само Божију вољу за наш живот. Како то радимо? Корак каже: „кроз молитву и созерцање“. А то је управо оно што је Христос радио у врту. Три пута је молио да се ситуација промени, али је сваки пут додао нека буде Божија воља. Божији одговор свом јединорођеном сину је био: не – чаша неће бити склоњена; Божија воља је била да Његов син оде на крст. Христос је прихватио Божију вољу.

Постоји паралела између трећег и једанаестог корака. У трећем кораку смо донели одлуку „да предамо нашу вољу и наше животе Божијој бризи...“. Речено је да је то била одлука коју ћемо пуно пута повлачити због разних облика самовоље, можда и свакога дана, али ћемо стално наставити да предајемо своју вољу и живот Богу. У трећем кораку смо такође разговарали о Богу онако како га ми разумемо. Пошто смо применили кораке од четири до десет у свом животу, сада смо мање склони избегавању предавања својих одлука у Божије руке. Постали смо

усклађени са Божијом вољом за нас, приближили смо му се и тражимо Његову вољу кроз молитву и созерцање.

Себичност је често узрок компулсивног понашања. То не мора одмах да буде понашање које ствара негативне социјалне последице. На пример, друштво награђује достигнућа – људе који могу много да учине у кратком временском периоду. Често сам наилазио на професионалце из великих коорпорација који су посећивали колеџе. Рекли су ми да траже студенте са високим просеком оцена који су укључени у бројне ваннаставне активности. Другим речима, корпоративна Америка жели људе који су стално укључени у неке активности – људе који имају осећај да је дан прекратак за све оне ствари које треба урадити, тако да морају стално притискати, притискати, притискати и гурати, гурати, гурати! Чак иако нисмо део тога, лако је стећи утисак да ћемо бити награђени ако смо стално у покрету. Да ли сте икада срели „савршену“ маму? Она изгледа сјајно, њена кућа је увек сређена, активна је у црквеним активностима, одлично игра тенис или голф, њена деца су добро обучена и добро васпитана и њен муж не може бити задовољнији њоме. Често ове „савршене маме“ заврше са сломљеним живцима.

Псалам 46,10 каже овако: *Ушолитије и њознајтије да сам ја Бој.* То је оно што нам једанаести корак каже да урадимо.

Једноставно станите. Смирите се. Да бисмо могли ходати ближе Богу, морамо одвојити време за то. Морамо одредити време за молитву и созерцање. Постоје бројни примери у еванђељима у којима Христос после периода интензивне активности одлази на усамљено место да се моли. На тај начин је он тражио вољу свога Оца и обнављао своју духовну снагу. На тај начин и ми можемо тражити Божију вољу за свој живот.

Пуно је тога написано о молитви и созерцању, а постоје и многе теолошке дефиниције о којима се може размишљати. Свиђа ми се начин на који их је мој пријатељ дефинисао. Рекао је то на веома једноставан начин: *Молићива је разговор са Бојом,*

а медитација (созерцање) је слушање Бога. Размислимо мало о тим дефиницијама молитве и созерцања.

У нашем разговору о молитви концентрирамо се на молитву *Оче наш*. Она се назива и моделом молитве и многе групе 12 корака имају навику да се чланови групе ухвате за руке и заједно изговарају молитву *Оче наш* на крају својих састанака. Хајде да је погледамо:

Овако, дакле, молиће се ви: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје; Да дође царство твоје; да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и оћроси нам дугове наше као шћи и ми оћраићемо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злоћа. Јер је твоје царство и сила и слава у векове. Амин.

Матеј 6,9-13

Проучавање ове молитве ће нам показати због чега ју је прихватила група 12 корака.

Прво, погледајмо редослед Христових речи упућених оцу. Она почиње тако што препознаје Божији положај (на небу) и хвали га. То је добро за нас јер нас поново подсећа на то да је Бог на небу, а не ми; због тога нисмо ми управитељи свемира већ Бог. Ако се присетимо молитава из наше себичне прошлости, можда се сећамо да смо почињали тако да смо Богу говорили шта ми желимо. На почетку молитве *Оче наш* фокус није на нама, већ на Богу.

Када кажемо „Оче наш“ онда препознајемо однос родитељ – дете који имамо са Богом. Бог је наш отац и њему се обраћамо за све наше потребе, баш као што смо као деца очекивали од својих земаљских родитеља да задовоље све наше потребе. Христос је говорио о овој аналогји у Матеју 7,11:

Када, дакле, ви, зли будући, умећете даре добре давати деци својој, колико ће више Оћац ваш небески даћи добра онима који му шћиу?

Уз признавање Божијег положаја, предајемо своје животе Богу када молимо: *да буде воља њвоја и на земљи као на небу.*

Овде предајемо свој живот Богу, спознајући да Он зна шта је најбоље за нас. Наше путовање је у телу, што значи да смо ограничени и подложни многим ограничењима. Мислимо да ипак можемо завирити на пут испред себе и знати како најбоље управљати својим животом. Али знамо да је Бог бесконачан, Он зна све и може да види цео пут који је пред нама. Због тога допуштамо Богу да нас усмерава на том путу, јер он зна шта се налази иза следећег брда или иза следеће кривине. Као што је написано: *Јер вером ходимо а не њледањем* (2. Коринћанима 5,7).

Као што је споменуто у поглављу о првом кораку, појединци у групи 12 корака говоре да треба живети дан по дан. О томе је Христос говорио у молитви Оче наш када је рекао:

Хлеб наш насушни дај нам данас. Дакле, када се молимо овако, онда препознајемо да је све што имамо данашњи дан и да зависимо од Бога да нам испуни потребе у том дану. У истом духу Исус је рекао: *Не брините се, дакле, за суиџа; јер суиџа бринуће се за се. Доста је сваком дану зла своја* (Матеј 6,34).

Господња молитва се овако наставља: *И ојросији нам дугове наше као шито и ми ојрашијемо дужницима својим.* Ово је тешка изјава, јер ставља нагласак на то да ми опраштамо, тражи од нас да будемо особе без огорчења. Овде молимо Бога да нам опрости наше дугове (или грехе) у оној мери у којој и ми опраштамо другима. Наш дуг према Богу због Његове љубави и милости је неизмеран. Када посматрамо тај дуг у односу на неправде које су други људи учинили нама, видимо да ту нема поређења; неправде због којих оптужујемо друге људе су безначајне. Због тога треба да опростимо. Као што већ знате, ако не успемо да опростимо то ће стајати као баријера између нас и Бога.

Ми смо дотакли само неколико тачака у молитви Оче наш. О њој су написане књиге. Да бисмо проширили наше знање

о тим духовним принципима, било би пожељно прочитати нешто више о томе.

Молитва нам је позната, али то углавном није случај са созерцањем. Када размишљамо о том феномену, могуће је да је повезујемо са источњачким религијама, са њиховом медитацијом. На основу филозофије хиндуизма, многи људи у САД практикују трансцеденталну медитацију (ТМ).¹⁰³ То подразумева савршено мирно седење док се ум фокусира на мантру, једносложну реч, без значења, као нпр: „оммммм“. Сврха такве праксе у источњачким религијама је тежња према нирвани, искорењивање индивидуалне егзистенције и стапање душе са врховним духом.¹⁰⁴ То ни на који начин није повезано са созерцањем којем приступају хришћани. Неки данас то молитвено мировање, односно созерцање – медитацију, повезују са покретом Њејџ. Џош МекДауел и Дон Стјуарт (Josh McDowell and Don Stewart) су рекли следеће о трансцеденталној медитацији:

Иако се неки степени успеха у опуштању може постићи вежбањем ТМ, опасности далеко надмашују користи. Постоји хришћанска алтернатива ТМ и она се састоји од медитације о Божијој речи (созерцању), једином извору правог мира.¹⁰⁵

Пишући о хришћанској медитацији – созерцању Бен Кембел Џонсон (Ben Campbell Johnson) је рекао да је Христос центар целокупног знања.¹⁰⁶ Ево како је Џонсон описао хришћанску медитацију – созерцање:

---

¹⁰³ Josh McDowell and Don Stewart, *Understanding the Cults*, Here's Life Publishers, Inc., San Bernardino, CA, 1982, стр.110.

¹⁰⁴ Paul Hinnebusch (editor), *Contemplation and the Charismatic Renewal*, Paulist Press, New York, 1986, стр.12.

¹⁰⁵ Josh McDowell and Don Stewart, стр.110.

¹⁰⁶ Ben Campbell Johnson, *To Pray God's Will: Continuing the Journey*, The Westminster Press, Philadelphia, 1987, стр.15.

...активно размишљање о библијским текстовима, хришћанским симболима и животно искуство... Дисциплиновано размишљање о значењу речи, идеја или искуства. На пример, ми можемо размишљати о идеји да је „Бог љубав“. Размишљање о љубави према Богу подразумева постављање питања о томе, превртање те идеје у нашем уму, дозвољавајући да она рађа друге идеје које су повезане са тим и сагледавање истине у новом светлу.¹⁰⁷

То не звучи превише мистично, зар не? Звучи као оно што је псалмопојац Давид говорио о томе када је рекао: *Нејо му је омилео закон Госјодњи и о закону Њејовом мисли дан и ноћ!* (Псалам 1,2).

Дакле, хришћанско созерцање, или ти медитација, узима наше мисли и фокусира их на Божију вољу. И то је, на крају крајева, оно чему тежимо. На овај начин ојачавамо механизме самоиспитивања о којима смо говорили у десетом кораку.

Давид је говорио о даноноћном созерцавању, док је Павле написао: *Молиће се без њрестјанка* (1. Солуњанима 5,17). Понекад појединци могу да буду обесхрабрани приликом читања библијских одломака попут ових јер се чини да је немогуће чинити ствари на тај начин осим ако нисте монах или монахиња. Али ми можемо стварно да радимо те ствари и оно што ћемо добити је одређена мера спокојства. То радимо тако што свакодневно одвајамо одређено време за молитву и созерцање, практикујемо молитве на лицу места – у саобраћају, у моментима сукоба на послу или код куће, у било које доба дана или ноћи. Такође, можемо да созерцавамо уз Божију реч. Док пролазимо кроз нашу свакодневну рутину, приметимо како се одређени библијски цитати могу конкретно односити на ситуације у којима се налазимо. Ако то урадимо, ми ћемо бити у непрекидном стању молитве и созерцања. Давид је

---

¹⁰⁷ Исто.

писао о посматрању неба у ноћи и величанствености звезда и месеца као дела божанских *йрстѣију* (Псалам 8,3). Павле каже да: *од йосѣања свеѣа умом се на стѣворењима јасно види, њеѣова вечна сила и божанстѣво* (Римљанима 1,20). Са друге стране Исаија је говорио о пијаницама који: *не йледају на дела Госѣодња* (Исаија 5,12). Потпуно је јасно да особе које су егоцентричне одлазе од Бога и не могу да виде Божије деловање у природи. Али они који ходају са Богом могу да виде дело Његових руку у планинама, цвећу, дрвећу, океанима и у целом Његовом створењу. То је још један облик хришћанског созерцавања. Када размишљамо о Божијем стварању – лепоти, снази, мистеријама које човек не може да разреши – почињемо да схватамо колико мало снаге ми имамо, а колико је Бог снажан. Онда можемо да разумемо како смо слични птичицама које у потпуности зависе од својих родитеља да би преживеле.

Када разумемо колико снаге добијамо кроз однос са Богом, неће нам бити тешко да прихватимо последњи део једанаестог корака. Ту се прецизно каже да ћемо се молити *само да схваѣимо Њеѣову вољу за наше живоѣе и за снају да ѣо извршимо*. Очигледно Бог има сву енергију а ми само мало или нимало. Ако тражимо Његову вољу у свом животу, знамо да ће нам дати снагу која нам је потребна да то извршимо.

Шѣа ћемо, дакле, рећи на ово? Ако је Боѣ с нама, ко ће йроѣив нас? Јер сам уверен да нас ни смртѣ, ни живоѣ, ни анђели, ни йоѣлавартѣва, ни силе, ни садашњостѣ, ни будућностѣ, ни висина, ни дубина, ниѣи икаква друѣа йвар неће моћи одвојѣти од љубави Божије, која је у Христѣу Исусу Госѣоду нашем.

Римљанима 8,31.38.39

Ради ѣоѣа йреклањам колена своја йред Оцем Госѣода нашеѣа Исуса Христѣа, од коѣа сваки род на небесима и на земљи има своје име, да вам ѣо боѣаѣстѣву славе своје даде силу, да ојачаѣе Духом њеѣовим у унутарњем човеку, да

се Христѿос вером усели у срца ваша, да бистѿе, укоренењени и ушемељени у љубави, моїли разумейѿи са свима свейѿима шѿта је ширина и дужина, и дубина и висина, и ѿзнайѿи љубав Христѿову која ѿревазилази разум, да бистѿе се исѿунули сваком ѿуноћом Божијом.

Ефесцима 3,14-19

Једанаести корак: ишћања за самоисшћивање и ирујни разјовор

1. Која је разлика између трећег и једанаестог корака?
2. Како се концепт из Псалма 46,10.11 (Утолите и познајте да сам ја Бог...) уклапа у једанаести корак? Како се тај одломак може применити на данашње друштво? А како на нас?
3. Због чега би било погрешно молити само за спознају Божије воље у нашем животу?
4. Наведите неке појмове из молитве *Оче наш* који се налазе у корацима? Који део молитве *Оче наш* је данас најважнији за ваш духовни раст?
5. Које су разлике између хришћанске медитације – созерцања и трансценденталне медитације? Наведите неке начине на које сте вежбали хришћанско созерцање у прошлости? Који су други начини на које бисте могли побољшати свој духовни живот кроз хришћанско созерцавање?
6. Према Римљанима 1,20: *Јер шћо је на Њему невидљиво, од иосћања светиа умом се на сћворењима јасно види, њејова вечна сила и божансћво, да немају изјовора...* Зашто мислите да је то истина? Зашто неки људи виде Божију руку кроз Његово створење а други не?
7. Како се променио ваш концепт о Божијој снази? Колико снаге ви имате? Колико снаге има Бог?
8. Наведите неке ситуације у животу када наша молитва треба да буде као Христова у Гетсиманијском врту, када у Марку 14,36 каже: *Ава, Оче, све је мојуће шћеби; иронеси чашу ову мимо мене; али ојетћ не како ја хоћу нејо како ишћ.*

Дванаести корак

Пошто смо доживели духовно буђење, које је наступило као последица предузетих корака, покушали смо ову поруку да пренесемо _____ и да практикујемо ове принципе у свим нашим пословима.

Постоје три дела овог последњег корака:

1. Пошто смо доживели духовно буђење, које је наступило као последица предузетих корака...
2. ...покушали смо ову поруку да пренесемо _____ ...
3. ... и да практикујемо ове принципе у свим нашим пословима.

У извесном смислу, та три дела су међусобно повезана и зависе један од другог. Али хајде прво да их испитамо одвојено.

Први, *Пошто смо доживели духовно буђење, које је наступио као последица прегузетих корака...* Према почетку дванаестог корака, наше духовно буђење долази као директан резултат наших напора уложених у претходних једанаест корака. Ово путовање смо започели препознавањем наше немоћи, баш као и изгубљени син који је скоро умро од глади у свињцу. Онда смо дошли до спознаје да смо се удаљили од Бога због самољубивости и самовоље, која може да се манифестује на много начина. Схватили смо да Бог може да нам помогне, па смо почели да се удаљавамо од самовоље и приближили се Богу. То су била прва три корака. Од четвртог до једанаестог корака смо покушали да се приближимо Богу тако што смо уклањали препреке између нас и Њега. Као резултат тога, ми смо се духовно пробудили.

Али шта је са овим духовним буђењем? Како можемо знати да смо га доживели и какав је то осећај?

Можемо да погледамо у *Библију* и да пронађемо искуства која су тренутно променила правац живота људи. Бог је говорио Мојсију преко горућег грма (Израцк 3,1-3). Христос се приказао Савлу на путу за Дамаск (Дела 9,3-9). Треба ли онда и ми да очекујемо искуство „горућег грма“? Као што је описано у књизи „Анонимни алкохоличари“, суоснивач АА-а, Бил Вилсон (Bill Wilson), тврди да је доживео тренутно духовно пробужење. Према његовим речима:

Доживео сам осећај победе, после је наступио такав мир и спокојство какав никада до тада нисам искусио. Био сам пун поверења. Имао сам осећај као да сам се подигао, као да је стално дувао јак планински ветар. Бог се углавном већини људи објављује поступно, али Његов утицај на мене је био изненадан и дубок.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ *Alcoholics Anonymous*, 3rd Edition, Alcoholics Anonymous World Services, Inc., New York, 1976, стр. 14.

Дакле, јесу ли онда сва духовна искуства као „горући грм“? Не према литератури АА. Књига „Анонимни алкохоличари“ овако говори о томе:

Међу нашим брзорастућим чланством такве промене, иако честе, никако нису правило. Већина наших искустава су оно што психолог Вилијам Џејмс (William James) назива „образована разноликост“ јер се развијају споро током одређеног временског периода. Веома често пријатељи новопридошлог члана примете промену пре њега самог. Он на крају схвата да је прошао кроз велику промену у свом односу према животу, да је та промена тешко могла бити само његова заслуга. Оно што се десило за само неколико месеци, тешко се може постићи и после много година самодисциплине.¹⁰⁹

Међу онима који нису доживели духовно пробуђење био је и други суоснивач АА-а, др Боб Смит (Dr. Bob Smith).¹¹⁰ Доктор Боб није имао осећај да је жеља за алкохолом одмах престала. Рекао је како је две и по године жудио за алкохолом иако је био трезан.¹¹¹ Касније, када је доктор Боб умро од рака 1950. године, његов син је рекао следеће:

Тата ми је рекао да је тражио тренутно духовно откривење, које су неки људи доживели. Надао се да ће и њему то бити откривено на тај начин. Радио је напорно да то постигне али пошто се то није догодило, мислио је да нешто погрешно ради. Сваког дана је најмање сат времена проучавао неку религиозну тему. То је био дуг, спор процес. Крајњи резултат је био да је добио широко и дубоко разумевање религиозних и духовних питања. Он је заправо остварио циљ, иако му се то није десило у једном тренутку.¹¹²

---

¹⁰⁹ Исто, стр. 569-570.

¹¹⁰ *Dr. Bob and the Good Oldtimers*, Alcoholics Anonymous World Services, Inc. New York, 1980, стр.307.

¹¹¹ *Alcoholics Anonymous*, op cit., стр.181.

¹¹² *Dr. Bob and the Good Oldtimers*, op cit., стр. 308-309.

Вратимо се сада поново библијским примерима. Да, Мојсије је имао изворно искуство „горућег грма“. Тада му је било осамдесет година. Првих четрдесет година је провео као део египатске краљевске породице, али је сладећих четрдесет година провео чувајући овце по пашњацима. Какав контраст! Да га је неко од његових савременика из првог периода његовог живота видео како вуче воду из бунара за овце, можда би рекао: „О, како су моћни пали“. Са стране гледајући, изгледало је како је један од најмоћнијих људи на свету постао сасвим обичан човек. И док се Мојсије, дан за даном, годину за годином, бавио својим свакодневним пословима око оваца, зар не мислите да се понекад подсетио „старих добрих времена“ када је луксузно живео у Египту? Вероватно је било дана када је, после свађе са својом женом и непослушним овцама, жалио што је онако поступио (убио је једног Египћанина који је тукао Јеврејина), јер га је то и натерало да побегне из Египта. Сигурно му је било тешко да се из краљевске породице спусти до обичне породице. Несумњиво, то је било понизно искуство за Мојсија. Али то је био Божији план. И Бог му је проговорио кроз горући грм тек након што је четрдесет година провео као пастир.

Неки евангелизатори који се држе такозваног еванђеља просперитета говоре својој публици да ће добити све земаљске благослове које пожелеле – нове луксузне аутомобиле, нове куће, пуно новца – само ако прво дају одређени „прилог вере“. Та врста духовног пробуђења није поткрепљена животом Мојсија и Павла. „Беспрекоран“ према закону као фарисеј и учен човек, Савле је без сумње добио много признања од својих савременика пре него што му се Христос објавио на путу за Дамаск, када је Савле постао познат као Павле. Због Христа, Павле је рекао: *Но шйѡа више, ја и смѡѡрам све за шйеѡѡу...* (Филипљанима 3,8). Због овог духовног пробуђења Павле је дошао до тачке када су га сматрали мртвим, неправедно стављали у тамницу, а традиција нам каже да је на крају био погубљен.

Само помислите на Мојсијево разочарење док је последњих четрдесет година водио израелски народ који је гунђао и понекад био неверан. Не постоји обећање да ће све бити савршено у нашим животима после нашег духовног буђења. Међутим, иако може бити немир свуда око нас, ми још увек можемо осећати мир у себи.

Прочитајте шта је Павле рекао:

Не брините се ни за што, него у свему молитвом и мољењем са захвалношћу казујте Богу жеље ваше. И мир Божији, који превазилази сваки ум, сачуваће срца ваша и мисли ваше у Христју Исусу.

Филипљанима 4,6.7

Павлова посланица се наставља. Немојте да заборавите да је то написао човек који је био у затвору.

Говорим што не због оскудице, јер ја сам се научио да будем задовољан оним што имам. Знам и йонизити се, знам и изболовати; у свему и свачему навиком; и сити бити и йлаговати, и изболовати и оскудевати. Све моју у Христју који ми даје моћ.

Филипљанима 4,11-13

Сада ћемо навести један одломак из књиге Анонимни алкохоличари. Тај одломак наводе припадници АА-а као онај који говори о „обећањима“ која иду руку под руку са духовним буђењем.

Ми ћемо сазнати за нову слободу и нову срећу. Нећемо жалити за прошлост нити ћемо јој залупити врата. Схватићемо шта значи реч мир и искусићемо га. Без обзира на то колико смо ниско пали, видећемо како наше искуство може другима да користи. Онај осећај бескорисности и самосажаљења ће нестати. Изгубићемо интересовање за себичне ствари и почети да се интересујемо за своје ближње. Себичност ће ишчезнути. Цео наш став и поглед на живот ће се

променити. Страх од људи и економске несигурности ће нас напустити. Интуитивно ћемо знати како да се понашамо у ситуацијама које су нас пре збуњивале. Одједном ћемо схватити да Бог чини за нас оно што ми нисмо могли да учинимо за себе.¹¹³

Дакле, доживећемо духовно пробуђење које је последица примењивања ових корака у нашем животу. И имамо добру представу о томе како ће духовно буђење изгледати. Сада погледајмо други део корака који каже: „...покушали смо ову поруку да пренесемо _____ ...“ Наравно, свака особа у групи 12 корака уписује у кораку дванаест особу која је споменута у првом кораку, као што су алкохоличари, коцкари, особе са поремећајем у исхрани итд.

Мисао да је вера без дела мртва долази из Јаковљеве посланице 2,17 тако да је то био разлог због којег је Бил Вилсон, суоснивач АА-а, посећивао наизглед безнадежне пијанице у болницама и тражио од свештеника да га упуте на појединце који имају проблем са алкохолом. Билово уверење је било да он не може остати трезан осим ако не помогне неком другом да се отрезни. Иако његови напори у почетку нису били успешни, АА су започели са радом када је Бил позвао др Боб Смита што је описано у другом поглављу.

Чланови програма 12 корака кажу: *Не можеш нешто задржати осим ако ти не љустииш*. То се односи на слободу од зависности и срећу коју добијају када је Бог у центру живота. Да би се то постигло, чланови програма пролазе оно што се зове „12 корака“. Ово може да подразумева говор на састанцима, посећивање затвора како би разговарали са другима који пате од истих проблема, предавања по школама и бављење свакодневним пословима као што су чишћење просторије после састанка или ранији доласци и припремање кафе. То функционише овако:

---

¹¹³ *Alcoholics Anonymous*, op cit., стр. 83-84.

*Блајословен Бої и Оїац Госїода нашеїа Исуса Христїа,
Оїац милосрђа и Бої сваке уїтєхе, коїи нас їеши у свакој
невољи нашој да бисмо ми моїли їешиїи оне коїи су у
свакој невољи уїтєхом којом нас саме їеши Бої.*

2.Коринћанима 1,3.4

Чини се да Бог може да искористи и најгоре делове наших живота на своју славу само ако му допустимо. Господ је овако рекао Павлу: *...јер се сила моја у немоћи їоказује савршена* (2.Коринћанима 12,9), што је Павла навело да закључи: *...јер када сам слаб онда сам силан* (стих 10). Наш проблем из првог корака може постати прилика за Бога.

Радећи са другима, не само да помажемо њима већ у исто време и себи самима. То нам служи као подсетик на то одакле смо дошли. Такође, то нам помаже у томе да се не фокусирамо само на себе већ и на неког другог.

Једна од раних идеја Била Вилсона, која се односила на помагање другима, је да дајемо без да очекујемо награду за то. То није лако јер у нама постоји природна склоност да дајемо и да очекујемо да ћемо добити нешто заузврат. Ако погледамо неке ствари које смо сматрали својим највеликодушнијим делима, често можемо у томе да пронађемо неку своју корист – можда не конкретну новчану награду, али можда стицање пословних веза које би нам касније могле помоћи или можда друштвену награду или прихватање од стране друштва. Ако смо тако урадили, то само значи да смо људи.

Билова замисао о давању без размишљања о социјалном прихватању или новчаној награди није била његова. Христос је говорио о давању због части у људским очима, а не Божијим.

*Када, дакле, дајеш милосїињу, не їрубї їрег собом,
као шїїо чине лицемери їо синаїоїама и їо улицама да их
људи хвале. Заистїа вам кажем: Примили су їлаїїу своју.
А їїи кад чиниш милосїињу, да не зна левица їївоја
шїїа чини десница їївоја, да би милосїиња їївоја била*

*у ш̄ајнос̄ӣи: и Ош̄ац̄ ш̄вој који види ш̄ајно, узвратиће
ш̄еби јавно.*

Матеј 6,2-4

Бог нас награђује када помажемо другима без да сви знају за то и када дајемо некоме ко не може да нам врати услугу. Ево шта је још Господ рекао о томе:

А и онеме ш̄ио̄ іа је іозвао рече: Када гајеш ручак или вечеру, не зови іријайеље своје, ни браћу своју, ни рођаке своје, ни боіаіе суседе, да не би онда и они ш̄ебе іозвали и врайиили ш̄и. Неіо кад чиниш іозбу, зови сиромаше, боіаље, хrome, слейе; и блажен ћеш биш̄и ш̄ио̄ ш̄и они немају чиме врайиш̄и; неіо ће ш̄и се врайиш̄и о васкрсењу іраведних.

Лука 14,12-14

Када помажемо другима без размишљања о награди, растемо духовно и сабирамо себи благо на небесима.

Сама суштина 12 корака долази од Христових речи у Марку 9,35: *Који хоће да буде ірви нека буде іоследњи од свију и свима слуіа.* У причи о изгубљеном сину, син је напустио кућу тражећи своје задовољство, али се вратио кући са идејом да буде слуга (Лука 15,19). Али Христос нам није само говорио о томе колико је важно да служимо другима, он нам је то и показао. Уочи смрти на крсту, Господ је опрао ноге својим ученицима (Јован 13,3-17). Ако је постојао тренутак када је неко други требао Христу да опере ноге, то је био тај тренутак. Уместо тога, он је преузео улогу слуге. Онда нам је рекао да треба да следимо његов пример и да једни другима перемо ноге. (Јован 13,14). Ако желимо духовно исцељење, онда, треба да се држимо подаље од расправе о томе ко је највећи, као што су то учинили неки од апостола за време последње вечере (Лука 22,24). Уместо тога, треба да изађемо, пронађемо неке прљаве ноге и оперемо их.

Коначно, хајде да погледамо последњи део дванаестог корака: *... и да практикујемо ове принципе у свим нашим пословима.* То

су принципи које смо научили примењујући кораке у својим животима: наиме, да стално настојимо да будемо усредсређени на Бога, да пратимо у стопу Исуса Христа; у сваком делу нашег живота, у свим нашим пословима. То је веома слично Матеју 5,48, где се каже: *Будите ви, дакле, савршени, као што је савршен Отац ваш небески.*

То су прилично захтевне заповести, зар не? Али, да ли је то немогуће испунити? Не када погледамо у контексту Христовог упозорења о нашој савршености. Ако прочитате одломак у којем нам Христос говори о томе да будемо савршени, видећете да је говорио о љубави. Имајући ово у виду Пинчас Лапиде (Pinchas Lapide) је рекао да се Матеј 5,48 може превести и као: *Будите (људски) попутни као што је ваш Отац небески (божански) попут.*¹¹⁴ Према Лапиду, ово служи да се повежу заједно *испуњење свих заповести љубави, прво као попутно схватање људској поштенцијала, а као друго попутно уледања на Бога...*¹¹⁵

Погледајмо на који начин Емет Фокс тумачи одломак из Матеја 5,48. У претходним поглављима смо га често цитирали. Његове књиге су пуно читали први чланови АА-а. Према аутору:

Дакле, ако смо стварно деца Божија, способни за вечну савршеност без мане, онда не може постојати стварна снага у злу, чак ни у греху, која би нас задржала у сталном ропству. То значи да, уз праву методу рада, само је питање времена када ћемо заузети своје право стање духовног спасења; због тога не треба да губимо више времена већ кренимо на свој марш према горе. Устанимо – управо сада, ако то већ нисмо учинили – као изгубљени син усред отпадака материјалности и

---

¹¹⁴ Pinchas Lapide, *The Sermon on the Mount — Utopia or Program for Action?* Orbis Books, Maryknoll, 1986, стр.119.

¹¹⁵ Исто.

ограничења и завапимо, са поверењем у Исусово учење и обећања. Устаћу и отићи своме Оцу.¹¹⁶

И заиста, то је оно што ми радимо, зар не?

Немамо никаквих очекивања да ће нам било која метода, укључујући 12 корака, омогућити да „зарадимо“ своје спасење. Али по Божијој милости и уз наше духовне напоре очекујемо да ће нас животно путовање довести ближе Богу, и од нас направити срећније и продуктивније особе. Знамо, међутим, да је пред нама трновит пут и да је наше привремено боравиште у телу. Када бисмо стварно могли да будемо савршени, онда наше тело не би било смртно и ми бисмо могли да живимо вечно. Али ми нисмо савршени и ту савршеност нећемо постићи. Због тога, сви ћемо ми умрети, без обзира колико се ми трудили да постигнемо супротно. Ипак, постоји нада.

Исус Христос је био савршен и на тај начин је савладао тело. То значи да је могао да живи вечно, али Он је хтео више – Он је хтео више за нас. Христос је узео на себе наше несавршености, био је разапет и умро је. Када је победио смрт, победио је и смртну природу нашег тела. Када је устао из гроба Он нам је дао наду и вечни живот.

Док се све више приближавамо Христовом ходу користећи ове кораке, добијамо слободу од окова тела. Као што је Христос рекао својим ученицима: *... њознаћеће истину, и истина ће вас ослободити* (Јован 8,32). Када дођемо до краја овог путовања и пређемо на другу страну, бићемо потпуно слободни. Али то није магловит сан о далекој будућности. Можемо већ данас почети да ходамо према тој слободи.

---

¹¹⁶ *The Sermon on the Mount – The Key to Success in Life*, Harper& Row Publishers, New York, 1934, стр.91.

Дванаестии корак: иишања за самоисииивање и ируйни разівор

1. Да ли је ваше духовно пробуђење наступило одједном или је то било више као образовна промена? Какав је то био осећај? Како то утиче на ваш живот?
2. Павле је написао док је био у затвору: ...*ја сам се научио да будем задовољан оним шіо имам* (Филипљанима 4,11). С обзиром на ваш духовни раст на који начин сте се поистоветили са овом изјавом? На који начин сте заказали у томе?
3. Шта значи ова изјава: *Не можеш нешіо задржати ако іо не иусіиши*? Наведите један догађај из ваше прошлости за који мислите да добро илуструје истину овог принципа.
4. Шта ћемо добити ако помажемо некоме ко никада неће бити у стању да нам врати услугу?
5. Претпоставимо да помажете некоме ко има исти проблем који сте ви навели у првом кораку. Особа на први поглед изгледа као да ће да одговори на позив, али ускоро поново наставља ту активност или понашање које је хтела да избегне. Да ли сте ви заказали? Зашто да и зашто не?
6. На који начин можемо да вежбамо ове принципе у свему што радимо? Шта би нас у томе могло спречити?
7. О милости Исуса Христа сам научио...
8. На који нас начин истина ослобађа?

Додатак

Зайочињање и одржавање хришћанске групе за опоравак

Да бисте основали хришћанску групу за опоравак у вашој цркви биће вам потребни један или више чланова који ће гурати ствари напред. То су људи који желе да оснују групу и који су спремни да уложе напор како би се ствари покренуле. Ако постоји један или двоје заинтересованих, следећи корак је да се утврди да ли има још заинтересованих. Највероватније ће кандидати бити они који су већ чланови групе 12 корака или људи који су већ затражили помоћ за поједине проблеме на другим местима.

Постоји неколико начина да нађете такве људе, укључујући и ове:

1. Умрежавање
2. Тражење препорука од свештеника или црквених сарадника
3. Саопштења у цркви
4. Обавештења на огласним таблама
5. Чланак о томе у црквеном часопису

Када будете имали бар неколико заинтересованих људи, организујте заједнички састанак како бисте се договорили о редовним сусретима сваке седмице, времену доласка, месту одржавања (било која мања просторија у цркви ће бити довољна) и о датуму вашег првог састанка. Такође, можете да најавите одржавање организацијског састанка и време и место на којем ће се одржавати редовни састанци. У сваком обавештењу обавезно нагласите да ће то бити анонимна група.

После тога крените једном седмично са одржавањем састанака. Највероватније ће неки од чланова из ваше групе већ бити чланови група 12 корака, и они ће бити од велике користи у започињању ваше групе. Ако ваша група изађе у сусрет духовним потребама људи, она ће вероватно расти. На самом почетку ће чланови групе морати да донесу одлуку да ће бити редовни на свим састанцима.

Следе неке предложене смернице за вођење хришћанске групе за опоравак. Било би добро да поразговарате о томе на вашем организацијском састанку и да донесете неку врсту консензуса о неким посебним, специфичним смерницама за вашу групу у цркви.

1. Свако ко се прикључи вашој групи мора у првом кораку да призна да је немоћан пред нечим. Ако људи стварно треба да се отворе на вашим састанцима, они то неће желети да ураде пред појединцима који су само посматрачи или који мисле да немају проблема (најбоље је да вође и свештеници не присуствују тим састанцима, осим ако и они, такође, не признају у првом кораку да су пред нечим немоћни). Ове кораке ће најбоље употребити особе које се идентификују са немоћи која је кључни део првог корака и лудошћу која се спомиње у другом кораку.
2. Задржите анонимност као што то раде и друге групе 12 корака. То се манифестује на најмање два начина. Прво, имена појединаца који похађају групу треба да остану непозната. На пример, члан групе никада не сме да открије идентитет других чланова неке изван групе. У реду је ако појединац одлучи да открије сопствени идентитет неке изван групе. Друго, о стварима које се кажу за време састанака никада се не сме расправљати са особама које нису чланови – чак ни са брачним партнером. Чланови групе се држе ове изјаве: *Све што је овде речено, овде и остаје*. Када би било другачије то

би било оговарање које би онемогућило дељење личних искустава у оквиру групе.

3. Свако ће добити прилику да говори на сваком састанку. Група се не састоји од само једне особе која стоји испред осталих и цео састанак говори о тренутном кораку. Уместо тога, у групи сви подједнако размењују мисли. Ако распоредите столице за чланове ваше групе у круг, то ће такође помоћи у заједничком дељењу мисли и идеја. Исто тако је у реду и ако неко не жели на сваком састанку нешто да подели. У том случају та особа треба да се представи на начин који се препоручује испод, у петој тачки. Надамо се да ће то бити изузетак а не правило, јер духовни раст у оквиру групе зависи од личног дељења идеја и мисли.
4. Када појединци говоре, они деле своја лична искуства. То може да значи да особа говори о личним недостацима, личном схватању одређеног корака и/или на који је начин принцип одређеног корака или библијског одломка деловао у њеном/његовом животу. Ми не указујемо на недостатке других људи и не говоримо другима шта треба да раде. Понекад предлози могу да буду добродошли кроз размену личног искуства. На пример: „Нешто слично се и мени догодило прошле године и ево на који начин сам то решио...“. Не постоји ни једна особа у групи која је „експерт“. Група се састоји од појединаца чији је заједнички циљ ближи ход са Богом.
5. Свака особа ће се представити када први пут буде говорила на састанку. Рећи ће своје име и због чега се осећа беспомоћно. На пример: „Зovem се Марија и беспомоћна сам због дроге.“ или „Моје име је Јован, беспомоћан сам због љубоморе“. Ово служи да нас подсети на нашу личну немоћ и на наше ослањање на Бога.

6. Састанци трају један сат. Увек почињу и завршавају се на време. Живимо у друштву брзог ритма и у времену када људи имају пренатрпан распоред. Ако би се састанци одужили, вероватно би због тога били мање посећени. Иако свако има прилику да говори на сваком састанку, то не значи да коментари појединаца у оквиру групе треба да постану досадно дугачки монолози. Ако неко прича дуго и опширно на рачун других који неће имати прилику да проговоре, онда се та особа треба љубазно подсетити да буде краћа, како би и други дошли на ред да нешто поделе.
7. Састанци могу да започну са тихом молитвом, после тога се може групно изговорити Молитва спокоја: *Боже, дај ми снаге да њрихваћим сивари које не могу да њроменим, храбросици да њроменим сивари које могу, и мудросици да њрејознам разлику између њих.* На крају састанка чланови групе устану, ухвате се за руке и заједно изговоре молитву Оченаш. Ова или слична пракса се користи у многим групама за опоравак од 12 корака.

Одговори на уобичајена питања

П. Да ли ипунџа ишеба да има водийеља?

О. Да. Сваки састанак мора да има водитеља. Његова улога је да почне и да заврши састанак на време и да позове присутне да прокоментаришу. Изрека: „Најбоље управља онај који управља најмање“, служи као добро правило вођи групе. У овом случају то би се правило могло променити у: „Најбољи водитељ је онај који најмање прича“. Сврха председавајућег је да чланове групе подстакне на међусобну комуникацију.

Водитељ може да буде иста особа кроз свих дванаест корака или можете да одаберете новог добровољца сваке седмице.

П. На који начин нам ова књиџа иомаже на сасијаницима?

О. Ова књиџа је написана да би служила као водич за проучавање корака. Она обухвата 13 седмица. Прве седмице ћете покрити увод и кратку историју. Друге седмице ћете проћи кроз први корак и затим сваке следеће седмице по један. Сваки корак је описан у једном поглављу. Најбоље ћете искористити ваше заједничко време ако свака особа у групи прочита и размисли о материјалу за ту седмицу пре доласка на састанак.

П. На који начин се воде сасијаници?

О. Након започињања састанка молитвом, председавајући ће укратко представити корак о којем ће се разговарати на том састанку. Ово може да подразумева лична сведочанства о томе како је корак деловао у његовом животу, мисли о кораку или библијским принципима који се односе на тај корак.

Након тога, водитељ ће позвати остале да поделе своје мисли са групом, на тај начин да свако буде укључен. Водитељ може да прозива особе по реду којим седе у кругу или без неког одређеног реда.

На првим састанцима можда неће бити пуно спонтаности у дељењу мишљења, а чланови групе ће можда бити помало срамежљиви. Ако се то догоди, председавајући може да се ослони на питања која се налазе на крају сваког поглавља. Водитељ може да прочита питање и онда да тражи од сваке особе у кругу да одговори. Након што је свака особа добила прилику нешто да каже о том питању, прелази се на следеће питање.

Када се чланови групе мало опусте, ослањање на питања вероватно више неће бити потребно. Онда водитељ може на почетку састанка само да представи корак и да замоли сваку особу да подели своје мисли у вези са тим.

II. Да ли расцусћийши їруїу након шїю смо їрошли свих 13 седмица?

О. Ако чланови групе желе да заврше са састанцима, онда се то може урадити. Али нема разлога да се престане са састанцима након што се пређу сви кораци. Можете поново почети са првим кораком и на тај начин оформити сталну групу за проучавање. Или можете дискутовати о многим другим темама које се баве опоравком, као што су свакодневни живот, нетрпељивост, понос, милост, бес, туга, љубомора, односи... Та листа се наставља. Ако поделите годину на четвртине, можете проћи кроз кораке у првој и трећој четвртини а у другој и четвртој можете расправљати о темама.

П. Да ли чланови ирује иреба да очекују да ће кроз све кораке ироћи за 13 седмица?

О. Нипошто. Кораци су заиста доживотни процес. Рад на било којем кораку може да одузме доста времена. На пример, можда ће бити потребно неколико месеци па и више да би се успешно прешао четврти корак.

Особе које још нису стигле у свом животу до корака који се обрађује на састанку у групи и даље могу коментарисати тај корак. Дакле, појединац не мора да прође кроз тај корак да би могао о њему да расправља.

П. Колико људи иреба да буде у нашој ируји?

О. Стварно вам је потребна нека врста „критичне масе“ да би се група оформила и кренула са радом, можда седам или осам чланова. Ако би било мање од тога, онда би се вршио превелики притисак на присутне. Када је мали број присутних могуће је да дође до дужих периода тишине, што би могло да утиче на неке људе тако да се осете непријатно.

Ако ваша група нарасте до 14 или 15 чланова, може се десити да неки од њих неће имати довољно времена да нешто кажу. Ако дође до тога, онда је добра идеја да се група подели на два дела, и да се оформе две посебне групе које ће се састајати у исто време али у различитим просторијама. Исто тако, можете почети да се састајете два пута седмично, тако да у једном дану проучавате корак а други дан да искористите за разговор на ту тему.

П. Да ли појединци који су чланови групе 12 корака треба савештовати да преслиану да одлазе на ње састанке када зайочније са својом хришћанском групом за опоравак?

О. Не. Њихови састанци ће бити веома специфични за њихов проблем из првог корака. Даље, они ће на тим састанцима добити бројне духовне концепте које ће моћи да поделе на вашој хришћанској групи за опоравак. Појединци би требало да присуствују групи или групама које најбоље задовољавају њихове духовне потребе.

П. На који начин се хришћанска група за опоравак разликује од осталих група 12 корака?

О. У већини програма група 12 корака тачна дефиниција Бога је остављена сваком појединцу, а многи се односе према Богу као према некој „вишој сили“. Хришћани гледају на Бога онако како га дефинише Свето писмо или Библија, а на Исуса Христа као на свог спаситеља.

Друга разлика је у природи проблема. Група 12 корака се састаје заједно са идејом да свако од њих има исту врсту проблема у првом кораку. У хришћанској групи за опоравак састају се људи са различитим проблемима.

Ово што имате овде би требало да буде довољно за почетак. Несумњиво, појавиће се и нова питања. Док се појављују, можете се ослонити на искуство својих чланова који већ припадају некој групи 12 корака или на „групну савест“, гласањем чланова ваше групе.

Желим вам све најлепше у вашем ближњем односу са Богом!

Пример уводној дела говора

Ово што следи је пример уводног дела говора који је усвојен на састанку хришћанске групе за опоравак у Фармерс Бранч Христовој цркви (Farmers Branch Church of Christ) у Даласу у Тексасу где је необјављени рукопис ове књиге употребљен као текст уводног говора. Водитељ га чита на почетку сваког састанка.

Добродошли на нашу хришћанску групу за опоравак у (име цркве). Ја се зovem _____ и немоћан сам пред _____. Пре него што почнемо, хајде да упутимо молитву Богу коју ће водити _____ (име особе из групе), а затим ћемо сви заједно молити Молитву спокоја.

Група заједно изговара Молитву спокоја:

Боже, дај ми снаге да њрихвајим сивари које не моју да њроменим, храброст и да њроменим сивари које моју, и мудрост да њрејознам разлику између њих.

Примарни циљ наше групе је да дођемо ближе Богу угледајући се на нашег спаситеља, Исуса Христа, а он нам даје свакодневно олакшање од нашег зависничког понашања. Ово је састанак затвореног типа на којем су сви присутни немоћни због неке ствари, понашања или начина размишљања. Да би се подсетили на наше заједничко ропство, када се представљамо, рећи ћемо пред чиме смо немоћни. Пратимо традицију других анонимних група 12 корака – због тога у групи користимо само своје име, нећемо другим људима откривати идентитет људи који су присутни на нашим састанцима, и оно што се овде говори остаје овде.

За време састанка говоримо о личним искуствима, снагама и надама. Прихватимо шта други говоре, јер је то истина за њих, не дајемо савете другима већ преузимамо одговорност за наше животе. Важно је да свако добије једнаку прилику да учествује. Предлажемо вам, због обзира према другима да ограничите

временски ваше коментаре и да се уздржите од тога да више пута износите своје мишљење све док свако у групи није добио прилику да говори.

Ценимо што сте овде. Такође желимо да охрабримо све присутне да присуствују састанцима који су релевантни посебно за њихову немоћ. Можда желите да имате душебрижника у овој групи. Ако сте нови и нисте сигурни шта душебрижништво подразумева, молимо вас да се обратите водитељу на крају састанка. Ако желите, добићете привременог душебрижника.

Иако не можемо да говоримо о њима на сваком састанку, ми подржавамо следећих дванаест корака које су осмислили „Анонимни алкохоличари“, а сада их користе бројне групе за опоравак.

(Онда прочитајте све кораке. Први корак би могао да звучи овако: „Признали смо да смо немоћни због неке ствари, понашања или начина размишљања и да су наши животи постали неподношљиви“. Дванаести корак прочитајте на следећи начин: „Пошто смо доживели духовно буђење, које је наступило као последица предузетих корака, покушали смо ову поруку да пренесемо другима који су немоћни и да практикујемо ове принципе у свим нашим пословима“).

Дон Јумфри открива библијске темеље програма опоравка и исељења који се састоје од 12 корака, а развили су их „Анонимни алкохоличари“ и показује нам како се они могу применити на различите врсте зависности попут хране, алкохола, секса, дроге, оговарања, коцкања, контролисања других, итд. Процес 12 корака помаже људима да се од усредсређености на себе окрену ка усредсређености на Бога. Он унапређује њихов ход с Богом и опрема их за служење људима који су повређени.

Принципи који се налазе у овој књизи чврсто су укорењени у Светом писму. Блудни (изгубљени) син прошао је кроз процес који је паралелан с првих пет корака. Богати младић је заказао у шестом кораку, док је богати Закхеј представљајући свој план повраћаја имовине, начинио шести корак.

Док чланови малих група буду заједно пролазили кроз ове кораке, постајаће блискији једни другима и што је још важније, постаће ближи Господу.

Аутор књиге проф. др Дон Јумфри, укључен је у програм 12 корака од 1973. године. Он и његова супруга Ким живе у граду Даласу у Тексасу.